

PROTOKÓŁ NR XX/2020
z XX sesji VIII Kadencji Rady Gminy w Morzeszczynie
odbytej w dniu 25 listopada 2020 roku o godz. 10:00 w Klubie Senior+
w Rzeżęcinie.

W dwudziestej sesji VIII Kadencji uczestniczyli radni Rady Gminy wg załączonej listy obecności.

Na stan 15 radnych, obecnych na sesji było 13 radnych. (Lista obecności stanowi załącznik do niniejszego protokołu).

Porządek obrad sesji:

1. Otwarcie sesji i powitanie gości.
2. Sprawdzenie obecności radnych i stwierdzenie prawomocności obrad.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Zgłaszanie uwag do protokołu z XIX sesji VIII Kadencji Rady Gminy z dnia 28.10.2020r.
5. Sprawozdanie Wójta Gminy z działalności w okresie międzysesyjnym.
6. Informacja Skarbnika Gminy oraz stanowisko Komisji Rolnictwa, Rozwoju Gospodarczego, Budżetu, Finansów oraz ds. Sołectw dotycząca projektu uchwały w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok.
7. Dyskusja.
8. Podjęcie uchwały jw.
9. Informacja Wójta Gminy oraz stanowisko Komisji Rolnictwa, Rozwoju Gospodarczego, Budżetu, Finansów oraz ds. Sołectw dotycząca następujących projektów uchwał:
 - w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021,
 - w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej.
10. Dyskusja
11. Podjęcie uchwał jw.
12. Informacja Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie oraz stanowisko Komisji Kultury, Oświaty, Zdrowia i Spraw Socjalnych dotycząca projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021 – 2027.
13. Dyskusja.
14. Podjęcie uchwały jw.
15. Sprawy różne.
16. Zakończenie XX sesji VIII Kadencji Rady Gminy.

Ad. 1.

Otwarcia sesji i powitania gości dokonała Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera.

Ad. 2.

Przewodnicząca Rady Gminy stwierdziła, iż w sesji uczestniczy 13 radnych, a więc sesja jest prawomocna do podejmowania uchwał.

Ad. 3.

Porządek obrad został przyjęty bez uwag.

Ad. 4.

Do protokołu z sesji z dnia 28 października 2020 roku uwag nie zgłoszono.

Ad. 5.

Sprawozdanie z działalności w okresie międzysesyjnym tj. od 28 października do 25 listopada 2020 roku przedstawił Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki.

Sprawozdanie powyższe stanowi załącznik do protokołu.

Ad. 6.

Skarbnik Gminy Pani Agnieszka Szarafin przedstawiła informację dotyczącą projektu uchwały w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok.

Swoje stanowisko do powyższego projektu uchwał przedstawiła Komisja Rolnictwa, Rozwoju Gospodarczego, Budżetu, Finansów oraz ds. Sołectw (P. Jan Olech – Przewodniczący Komisji). Komisja stwierdza, że podjęcie jej jest zasadne, gdyż zmiany dotyczą:

- zwiększenia z tytułu planowania sprzedaży nieruchomości o kwotę 200.000,00 zł,
- otrzymanych dotacji od Wojewody Pomorskiego w kwocie 100,00 zł oraz wydatków bieżących w działach „Administracja publiczna” - zmniejszenie dotacji o kwotę 4.000,00 zł, „Oświata i wychowanie”- zwiększenie o kwotę 239.500,00 zł oraz 18.000,00 zł, „Pomoc społeczna” - zmniejszenie o kwotę 3.500,00 zł, „Rodzinne” - zwiększenie dotacji o kwotę 100,00 zł.

Komisja nie wnosi uwag i jednogłośnie jest za jej przyjęciem.

Ad. 7.

Dyskusji nad powyższym było brak.

Ad. 8.

Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera przeprowadziła głosowanie nad projektem uchwały Nr XX/117/2020 w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok, za podjęciem uchwały głosowało 13 radnych, przeciw – 0, wstrzymało się od głosu – 0.

Uchwała stanowi załącznik do protokołu.

Ad. 9.

Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki przedstawił informację dotyczącą następujących projektów uchwał:

- w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021,
- w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej.

Swoje stanowisko do powyższych uchwał przedstawiła Komisja Rolnictwa, Rozwoju Gospodarczego, Budżetu, Finansów oraz ds. Sołectw (P. Jan Olech – Przewodniczący Komisji).

W sprawie projektu uchwały w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

Głównym celem programu jest kształtowanie lokalnego, trójsektorowego i demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie

partnerstwa gminy z organizacjami oraz innymi podmiotami, które posłużą rozwojowi obszaru gminy i jej mieszkańców oraz lepszemu rozpoznawaniu i zaspakajaniu potrzeb społecznych. Komisja nie wnosi uwag i jednogłośnie jest za jej podjęciem.

Do projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, to do Komisji nie dotarły żadne skargi na użytkownika wydzierżawionej posesji. Komisja nie wnosi uwag i jednogłośnie jest za jej podjęciem.

Ad. 10.

Dyskusji nad powyższym było brak.

Ad. 11.

Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera przeprowadziła głosowanie nad następującymi projektami uchwał:

- Nr XX/118/2020 w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021, za podjęciem uchwały głosowało 13 radnych, przeciw - 0, wstrzymało się od głosu – 0,
- Nr XX/119/2020 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, za podjęciem uchwały głosowało 13 radnych, przeciw – 0, wstrzymało się od głosu – 0.

Uchwały jw. stanowią załączniki do protokołu.

Ad. 12.

W zastępstwie Pani Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie Pani Karoliny Grabowskiej, Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki przedstawił informację dotyczącą projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021 – 2027.

Swoje stanowisko do projektu uchwały jw. przedstawiła Komisja Kultury, Oświaty, Zdrowia i Spraw Socjalnych (Pani Ewelina Maślanka – Przewodnicząca Komisji).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajane są kontynuacją istniejących systemów wsparcia i tworzą możliwość ich uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji i ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia obejmuje wzmocnienie podstaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych.

Realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Morzeszczyn. Uwzględniając potrzeby dzieci, młodzieży, osób starszych oraz gro osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Komisja jednogłośnie opowiada się za przyjęciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021 – 2027.

Ad. 13.

Dyskusji nad powyższym było brak

Ad. 14.

Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera przeprowadziła głosowanie nad projektem uchwały Nr XX/120/2020 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021 – 2027, za podjęciem uchwały głosowało 13 radnych, przeciw – 0, wstrzymało się od głosu – 0.

Uchwała stanowi załącznik do protokołu.

Ad. 15.

W sprawach różnych Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera poinformowała o następujących pismach, które wpłynęły do biura Rady Gminy tj :

- od Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku o stwierdzeniu nieważności § 2 ust 1 pkt 1 badanej uchwały Nr XVII/104/2020 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 19 sierpnia 2020 roku w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
- e-malia od mieszkańca gminy w sprawie poddania analizie zgłaszanych uwag zaobserwowanych na terenie gminy.

Na powyższe odpowiedzi udzielił Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki.

„Dosyć dużo w Polsce uchwał związanych z gospodarką odpadami, które podejmują rady gmin rad miast jest uchylanych na ten temat. Kilka dni temu na stronie polskiej agencji prasowej samorządu był artykuł, że około 20 - 25% uchwał jest właśnie z takimi małymi bądź większymi poprawkami i myśmy też tutaj się znaleźli. Generalny problem tych uchwał jest taki, że nowelizacja goni nowelizację, prawo szybko się zmienia i do tego różna interpretacja przepisów, poszczególnych Wojewodów i poszczególnych Regionalnych Izb Obrachunkowych. Mój pracownik merytorycznie się tym zajmuje i konsultował się już z tą osobą, która się tym tematem zajmuje i wiem, że mamy kilka miesięcy na poprawę tego tematu i być może na sesji grudniowej, styczniowej czy na początku lutego ten temat będziemy korygować. Merytorycznie bardzo nie chce odpowiadać na ten temat. Tu bardziej myślę, że na komisjach potem na kolejnej sesji, kiedy do tematu wrócimy pracownik merytoryczny również zostanie poproszony i przedstawi sprawę, jak to wszystko będzie wyglądać. Warto zaznaczyć, że cała uchwała nie jest uchylona tylko poszczególny paragraf w zakresie słów”.

Odnośnie emaila od mieszkańca gminy w sprawie poddania analizie zgłaszanych uwag zaobserwowanych na terenie gminy.

„Szanowni Państwo chcę powiedzieć, że na wszystkie mailowe zapytania mieszkańca gminy, odpowiadamy. Chcę powiedzieć, że część pytań jest bardzo szczegółowych i one zajmują na przygotowanie odpowiedzi dosyć dużo czasu i wtedy informujemy danego mieszkańca, że to trochę dłużej potrwa. Jednak tak się składa, że przez prawie 3 tygodnie nie byłem w pracy, ponieważ przebywałem na kwarantannej izolacji, i kierowane do mnie maile przychodzą na komputer urzędowy, a nie prywatnie do domu. Zaraz po powrocie do pracy odpowiedziałem na część pytań, a na część pytań wnioskodawca otrzyma do końca tego tygodnia. Także chcę podkreślić, że zachowujemy terminy i na wszystkie pytania odpowiadamy. Jeśli chodzi o fragment wiadomości, że jeden z pracowników nie ma kontaktu mailowego to jest nieprawda, można pisać do tego pracownika maile, a jeśli panowie do siebie nie pałają sympatią to jużnie moja sprawa, to są prywatne sprawy. Kontakt mailowy jak najbardziej do tej osoby jest jak każdego pracownika urzędu gminy”.

Radna Pani Ewelina Maślanka zwróciła również uwagę na problem związany z dewastacją placu zabaw przy Orliku w Morzeszczynie. „ My jako Komisja Kultury, Oświaty, Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Gminy w miesiącu sierpniu mieliśmy takie spotkanie objazdowe i też w protokole napisaliśmy, a propos tego placu zabaw, stan Orlika i te zdjęcia też widziałam byłam tam osobiście 2 dni temu. Tak wydaje mi się, że najwyższy czas rzeczywiście coś z tym zrobić, przede wszystkim naprawić elementy, bo to jest naprawdę niebezpieczne, ale druga taka moja uwaga też a propo tego co tutaj mieszkaniac napisal. Może rzeczywiście chce zwrócić uwagę na to, kto przyjeżdża na ten Orlik i co oni tam robią i jak teraz wygląda szatnia. Wszyscy pewnie nie widzieli, że widnieje na niej wielki pomalowany sprajem napis, to jeszcze wyskrobane dziury, aż do styropianu i zawodnicy, którzy przyjeżdżają tutaj grać w piłkę, gdzie indziej nie mogą, to

przyjeżdżają właśnie do nas. No i niszczą to wszystko, tak więc trzeba było rzeczywiście na to zwrócić uwagę, szczególnie na te chodniki i prawdą jest też, że przy tej altanie tam jest najwięcej tych śmieci i my też mówiliśmy o tym, że może warto było pomyśleć o zatrudnieniu jeszcze 1 osoby do tego, żeby zajmowała się takimi sprawami, czy właśnie naprawą, sprzątaniami, bo widać tutaj ewidentnie i nie tylko tutaj, bo byliśmy w Borkowie tak samo jest dużo zniszczeń i zachodzi potrzeba zatrudnienia 1 osoby, zajmującej się takimi sprawami, bo tak naprawdę dużo rzeczy wymaga naprawy, a lepiej zrobić teraz niż się stanie się komuś jakaś krzywda”.

Na powyższe odpowiedzi udzielił Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki.

W liście mieszkańca rzeczywiście duża część tych uwag kierowanych są zasadne jak najbardziej i za to dziękuję i w latach wcześniejszych dziękowałem za zwracanie uwagi na te sprawy. Powiem tak, jeżeli chodzi o place zabaw rzeczywiście część z nich myślę, że nawet pojedyncze jakieś elementy zdemontujemy przez okres zimowy i naprawimy, myślę, że 1 na pewno. Część naprawimy chcę powiedzieć, że każdy plac zabaw w naszej gminie ma raport specjalny, bo to wynika z przepisów i tak w miesiącach wiosennych w marcu, kwietniu przeważnie robimy. Każdy plac zabaw jest opodatkowany i osoba uprawniona robi i wskazuje nam pewne usterki, które należy usunąć. Usterki są usuwane za pomocą moich pracowników. Kilka chwil potem w następnych miesiącach ulegają pewnej dewastacji, szczególnie te drewniane elementy nie tylko na Orliku w Morzeszczynie, ale w Nowej Cerkwi Czy w Borkowie. Uwagi są zasadne i w miarę możliwości będziemy teraz w czasie zimy to naprawiać i być może w ogóle usuniemy, te które są dosyć mocno zniszczone. Pewne sprawy to drobiazgi, ale rzeczywiście rzutują na jakąś estetykę. Staramy się naprawiać i ostatnio moimi pracownikami chociażby ten teren przy ośrodku zdrowia został poprawiony, natomiast wszystkiego oni też nie są w stanie zrobić. Sprawa godna rozważenia odnośnie Orlika to powiem tak, że tylko 1 grupa wewnętrzna posiada zgodę ode mnie na korzystanie z Orlika i to są mężczyźni w moim wieku młodsi nawet ciut starsi z gminy Skórcz, którzy przyjeżdżają i to nie oni wymalowali napis na szatni. Zostało to zgłoszone na policję, lecz policja umorzyła śledztwo z powodu nie wykrycia sprawcy, natomiast wiem od opiekuna orlika i innych osób, że oni tego nie zrobili, wiedzą kto jest wykonawcą tego napisu, lecz po prostu się boją powiedzieć. Tylko wiem, że to jest miejscowa osoba z naszej gminy, która korzysta z tego Orlika i postanowiła napisać nazwę ulubionego klubu. W miesiącach wiosennych naprawimy elewację i rozmawiałem na ten temat już z panem animatorem sportu. Także tyle moich uwag”.

W dalszej części spraw różnych Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera przedstawiła informację uzupełniającą o oświadczeniach majątkowych radnych Rady Gminy Morzeszczyn za rok 2019 oraz Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki przedstawił informację uzupełniającą o oświadczeniach majątkowych pracowników Urzędu Gminy i Gminnych jednostek organizacyjnych za 2019 rok.

Informacje jw. stanowią załączniki do protokołu.

Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki przedstawił pismo od Prezesa Sądu Rejonowego w Tczewie dotyczącą potrzeb Sądu Rejonowego w Tczewie w zakresie wykonywania pracy przez skazanych na karę ograniczenia wolności oraz pracę społecznie użyteczną.

Pismo jw. w załączeniu do protokołu.

Radna Pani Ewelina Maślanka zadała pytanie Wójtowi Gminy. „Widzę tutaj, że zaczęło się coś dziać z oświetleniem w naszej gminie. Pozytywnie oczywiście i teraz moje pytanie jest, czy pamięta Pan o Osiedlu Słonecznym, żeby ten plac zabaw w jakiś sposób oświetlić, bo chciałam zwrócić uwagę na to, że tam jest naprawdę ciemno i dzieci teraz siedzą do godziny 16 w domu, nie mogą wyjść bez opiekuna. O godzinie szesnastej nie mają, gdzie wyjść, bo nie mogą skorzystać z tego placu zabaw. Jest zakupiona tam nowa siatka do gry w siatkówkę i są zakupione pasy ograniczające boisko i wyodrębnione miejsce na ognisko, a nie można z tego korzystać, bo właściwie tam nic nie widać, bo te lampy, które są wokół tego placu przy drodze oświetlają tylko część drogi”.

Radna Pani Joanna Fuhrmann.

Ostatnio wspominałam na komisji, że właśnie jeśli jesteśmy już przez temacie lamp to uważam, że na skrzyżowaniu Borkowo - Nowa Cerkiew - Morzeszczyn tam powinna stać lampa dla bezpieczeństwa nie tylko pieszych, ale i też rowerzystów. Pojawiły się też sygnały mieszkańców Majewa, że lampy zrobiły się halogenowe. Po sesji wskażę punkty, bo nie będę wskazywać nazwiskami”.

Radna Pani Edyta Makowska.

„Ja mam pytanie dotyczące kiedyś Komisja Skarg, Wniosków i Petycji rozpatrywała problem o interwencję w sprawie usunięcia rowu na placu przy Osiedlu Słonecznym w Morzeszczynie. Oczywiście wniosek pozostawiono bez rozpoznania, bo nie spełniał wymogów formalnych tzn. nie zawierał imienia i nazwiska oraz adresu wnoszącego wniosek. Pomimo tego, że wniosek nie spełniał wymogów formalnych, Komisja uznała, że należy odpowiednio zabezpieczyć rów i oznaczyć teren tabliczkami informującymi lub też w inny sposób że, chociaż ten rów jest, żeby zabezpieczyć faktycznie, może też w inny sposób. My jako gmina też będziemy w taki sposób zabezpieczeni”.

Odpowiedzi na powyższe udzielił Wójt Gminy Pan Piotr Laniecki.

„W naszej gminie tak się składa, że pewne rzeczy zostają ostatnio wykonywane rzeczywiście w naszej gminie. Oświetlenie parkingu, tutaj w centrum wsi Morzeszczyn i teraz w tej chwili wykonuje się oświetlenie we wsi Rzeżęcina Nagórowie i jedną stronę w Nowej Cerkwi. Tam od kilku lat mieszkańcy wnioskowali to zespół domów, gdzie nie było żadnej lampy i tak się składa, że tutaj inwestorem jest przy współpracy na nasz wniosek Energa Oświetlenie firma w Sopocie, która zajmuje się konserwacją, tutaj oświetleniem naszych ulic i no cieszę się, że tutaj to w tym roku zostało zrobione. Oni inwestują to z własnych środków prawdopodobnie na początku roku się spotkamy, być może jakieś nieduże pieniądze będą od nas chcieli, ale to będzie ewentualnie rozłożone na 2 - 3 lata w jakiś tam ciut większych opłatach miesięcznych za konserwację tak było wcześniej chociażby przy oświetleniu też Osiedla Słonecznego jak robili to kilka lat temu. Muszę powiedzieć tutaj, że współpraca akurat z tą firmą jest dosyć dobra. Jest też zapowiedź, że za 2 lata mniej więcej wymienią nam wszystkie lampy, źródła światła na nowe, ledowe na terenie całej gminy. Natomiast to, co tutaj Pani Radna mówiła na temat związany z takimi pojedynczymi 2, 3 lampy, to teraz są wykonywane, czyli ten parking plus oświetlenie Rzeżęcina to jest inwestycja, natomiast zgodnie z umową, którą mamy z tym zakładem taką niepisaną dodatkowym punktem jest to, że co roku gmina może poprosić o dwa-trzy punkty takie dodatkowe, które oni zrobią gratis w ramach współpracy. One potem są dopisywane, jakby do ogólnej liczby za, które płacimy, ale za samą robotę ani złotówki nie płacimy. I przyznam się, że w tym roku już nie miałem śmiałości prosić o więcej, bo zostało zrobionych już kilka rzeczy. Zostały zrobione: 1 lampa w Lipiej Górze taka dodatkowa na końcu Lipiej Góry, w Majowie tam oświetlenie placu zabaw i w Gąsiorkach też 2, chociaż Gąsiorki muszę wyjaśnić, bo wczoraj byłem wieczorem i się okazuje, że lampy są, ale one się nie świecą coś tam chyba nie zostało do końca podłączone. Także w tym roku zrobili już chyba 4 czy 5 takich dodatkowych lamp i nie mam śmiałości już prosić. Na wiosnę znowu poproszę, kiedy jest taki przegląd, wtedy kierownik z firmy przyjeżdża, rozmawiamy o tym, co jest do zrobienia. Myślę, że to jest do zrobienia, bo jak już są słupy tak, jak w Majowie dodatkowe oprawy skierowane w drugą stronę. To taka moja odpowiedź na to pytanie. Jeżeli chodzi o to oświetlenie skrzyżowania, to pewnie by się przydało. Powiem tak, że czasami z tą firmą to się można właśnie dogadać, jak jest gminny grunt albo jest słup, wtedy jest możliwość podłączenia takiej lampy, ale bez dokumentacji bez projektów się nie da. Natomiast skrzyżowanie dróg, gdzie są 2 drogi wojewódzkie z drogą powiatową, to bez projektu na pewno się nie uda tego skrzyżowania zrobić. To jest pierwsza sprawa. Myślę, że może przy kolejnym takim spotkaniu z dyrektorami dróg wojewódzkich albo właśnie z tą firmą Energa Oświetlenie, może ten temat bym poruszył, natomiast już na pewno my możemy być jedynie tym sprawcą takim, że tam będziemy trochę dłużej, a może być rzeczywiście, że 1 lub 2 lampy to skrzyżowanie oświetlające by się przydały. Jeśli chodzi o te lampy halogenowe, to nie wiem może to dotyczy tego, że rzeczywiście czasami jako mieszkańcy w dobrej wierze zakładamy na swoich prywatnych

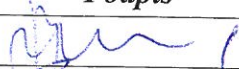
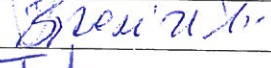

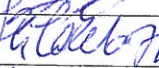
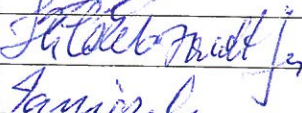

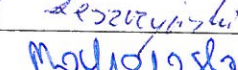
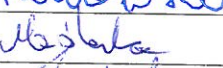
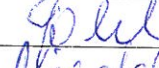
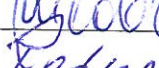
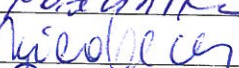
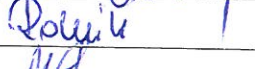

posesjach lampy, nie tylko w naszej gminie, ale czasami, kiedy po zmroku, że te lampy czasami oślepiają innych użytkowników. Nie wiem czy do tego właśnie dotyczy pytanie, ale mi się zdarzyło już nieraz, że jadąc ktoś sobie oświetla podwórko, a lampa jest źle skierowana dla tego kogoś jest dobrze, ale dla innej osoby nie. Ale, rozumiem porozmawiamy sobie jeszcze potem. Tabliczki rzeczywiście nie zrobiłem mój błąd przepraszam, postaram się w najbliższych dniach takie zamówienie złożyć żeby, chociaż częściowo tam ten teren był oznaczony. Taka była moja odpowiedź chyba 2 miesiące temu, rzeczywiście w tym temacie nic nie zrobiłem, przepraszam postaram się poprawić”.

Ad. 16.

Ze względu na wyczerpanie się porządku obrad, Przewodnicząca Rady Gminy Pani Katarzyna Bandźmiera zakończyła XX sesję VIII Kadencji Rady Gminy Morzeszczyn. Sesja zakończyła się o godz. 10.52.

Protokołowała: Małgorzata Olech
Morzeszczyn, dnia 25 listopada 2020r.

**LISTA OBECNOŚCI RADNYCH
RADY GMINY MORZESZCZYN NA XX SESJI VIII KADENCJI RADY GMINY
ODBYTEJ W DNIU 25 LISTOPADA 2020 ROKU.**

<i>Lp.</i>	<i>Nazwisko i imię</i>	<i>Funkcja</i>	<i>Podpis</i>
1	Bandźmiera Katarzyna	Radna	
2	Brzeziński Leszek	Radny	
3	Fuhrmann Joanna	Radna	
4	Grochowski Henryk	Radny	
5	Hildebrandt Jerzy	Radny	
6	Janiczak Karol	Radny	
7	Leszczyński Paweł	Radny	
8	Makowska Edyta	Radna	
9	Maślanka Ewelina	Radna	
10	Olech Jan	Radny	
11	Przygocki Karol	Radny	
12	Raduńska Maria	Radna	
13	Reszka Jerzy	Radny	
14	Rolnik Mirela	Radna	
15	Tkaczyk Magdalena	Radna	

Sprawozdanie z działalności Wójta Gminy Morzeszczyn w okresie od 28 października do 25 listopada 2020 roku.

W okresie sprawozdawczym wydałem następujące zarządzenia :

- **Nr 54/2020 z dnia 28 października 2020 roku** w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok,
- **Nr 55/2020 z dnia 10 listopada 2020 roku** w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok,
- **Nr 56/2020 z dnia 13 listopada 2020 roku** w sprawie przyjęcia projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Morzeszczyn na lata 2021 - 2031,
- **Nr 57/2020 z dnia 13 listopada 2020 roku** w sprawie przyjęcia projektu budżetu gminy na rok 2021,
- **Nr 58/2020 z dnia 13 listopada 2020 roku** w sprawie zmiany regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Gminy w Morzeszczynie,
- **Nr 59/2020 z dnia 17 listopada 2020 roku** w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok.

W okresie sprawozdawczym ze względu na zaostrzone przepisy związane z epidemią nie uczestniczyłem w żadnym spotkaniu.

W minionym okresie został ogłoszony po raz kolejny przetarg publiczny do 30.000 euro na wykonanie projektu budowlanego pn. „Budowa remizy dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Morzeszczynie”. Pierwszy przetarg nie został rozstrzygnięty, gdyż nie wpłynęła żadna oferta.

W dniu 20 listopada został ogłoszony przetarg publiczny nieograniczony na inwestycję pn. „Remont budynku służącego jako miejsce spotkań mieszkańców wsi Majewo oraz wyposażenie w nowe elementy przylegającego terenu rekreacyjno – sportowego.

Wójt Gminy
Morzeszczyn
Piotr Laniecki

info. kandyd
informacja na sejm

76

URZĄD GMINY
W MORZESZCZYNIE
Wpł. 2020-10-19
Znak
Podpis

Tczew, dnia 13 października 2020 r.

Prezes Sądu Rejonowego
w Tczewie
ul. Kołtąja 6
83 - 110 Tczew
tel. 58 53 09 100
fax. 53 09 103
www.tczew.sr.gov.pl
e-mail: srtczew@tczew.sr.gov.pl

~~Ran Prezydent
Miasta Tczewa~~

Działając na podstawie przepisów § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie podmiotów, w których jest wykonywana kara ograniczenia wolności oraz praca społecznie użyteczna (Dz. U. Nr 98, póź. 634), uprzejmie przedstawiam opinię dotyczącą potrzeb Sądu Rejonowego w Tczewie w zakresie wykonywania pracy przez skazanych na **karę ograniczenia wolności oraz pracę społecznie użyteczną**. Poniżej zaprezentowano wykaz ilościowy spraw polegającej na wykonaniu kary ograniczenia wolności oraz prac społecznie użytecznych w okresie 01.10.2019 do 30.09.2020 r. z podziałem na wymiar kary i miejsce jej wykonywania (w nawiasach ujęto dane z 2019 r. do 1 października). Zestawienie sporządzono w oparciu o wykazy Kkow od nr 564 do 774/2019 i Kkow od nr 1 do nr 509/20. W tym okresie wpłynęło do zespołu łącznie 719 sprawy.

Wymiar kary w miesiącach	Miejsce wykonywania pracy : Miasto Tczew	Miejsce wykonywania pracy : Gmina Tczew	Miejsce wykonywania pracy : Miasto i Gmina Pelplin	Miejsce wykonywania pracy : Miasto i Gmina Gniew	Miejsce wykonywania pracy : Gmina Subkowy	Miejsce wykonywania pracy : Gmina Morzeszczyn
1	189 (163)	16 (16)	22 (40)	19 (20)	10 (13)	9 (0)
2	16 (26)	5 (7)	2 (4)	1 (4)	3 (0)	0 (2)
3	23 (32)	4 (4)	4 (2)	6 (3)	2 (0)	0 (2)
4	20 (33)	3 (5)	3 (5)	4 (4)	3 (2)	2 (2)
5	22 (44)	5 (7)	4 (8)	6 (3)	3 (1)	0 (1)
6	40 (81)	9 (8)	15 (10)	10 (8)	2 (0)	3 (3)
7	5 (1)	2 (0)	0 (2)	0 (1)	0 (0)	0 (0)
8	28 (28)	2 (3)	5 (8)	6 (1)	2 (1)	6 (4)
9	1 (2)	2 (1)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
10	31 (27)	8 (10)	6 (5)	5 (9)	3 (1)	3 (2)
11	2 (1)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)
12	29 (45)	6 (5)	3 (1)	9 (10)	4 (0)	4 (1)
powyżej 12	31 (31)	12 (0)	0 (0)	1 (12)	0 (0)	0 (0)

Razem spraw	437	74	64	68	32	27
Razem	702 *podane zestawienie nie obejmuje kary ograniczenia wolności w formie potrąceń z wynagrodzenia za pracę					

Osoby zobowiązane do wykonania kary ograniczenia wolności w formie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd oraz prac społecznie użytecznych orzeczonych za nieuiszczoną grzywnę („Kkow”) decyzją kuratorów mogą zostać do 18 podmiotów na terenie miasta i przyległych gmin, w tym tylko do 6 na terenie samego miasta Tczewa, gdzie wpływ spraw, jak ilustruje tabela jest największy tj.

1. Zakład Usług Komunalnych w Tczewie
2. Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt OTZ „Animals” w Tczewie
3. Szpitale Tczewskie SA
4. Fundacja „Pokolenia” w Tczewie

Największa liczba podopiecznych zamieszkujących na terenie miasta Tczewa kierowana jest do Azylu dla Bezdomnych Zwierząt, Zakładu Usług Komunalnych oraz Szpitali Tczewskich.

Wprawdzie nie wystąpiły sytuacje, w których wyznaczony zakład odmówiłby przyjęcia do pracy osoby, wobec której wydano decyzję w przedmiocie określenia rodzaju, miejsca i terminu rozpoczęcia pracy, ale liczba wyznaczonych zakładów w szczególności na terenie Tczewa jest nie wystarczająca.

Skazani często nie stawiają się na wezwania kuratorów, kierowane są wnioski o kary zastępcze lub też nie chcą wykonywać kary grzywny w formie prac społecznie użytecznych i wykonują karę grzywny poprzez wpłatę orzeczonych kwot.

Niezmienną od kilku lat potrzebą jest wskazanie nowych podmiotów na terenie Tczewa, które mogłyby przyjąć do pracy większą liczbę podopiecznych.

Przewodniczący
Sądu Rejonowego
w Tczewie
mgr Andrzej Lubowicz

Do wiadomości:

- Pan Prezydent Miasta Tczewa
- Pan Burmistrz Miasta i Gminy Gniew
- Pan Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin
- Pan Wójt Gminy Morzeszczyn
- Pan Wójt Gminy Subkowy
- Pan Wójt Gminy Tczew

**INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA PRZEWODNICZĄCEGO RADY GMINY
MORZESZCZYN O OŚWIADCZENIACH MAJĄTKOWYCH RADNYCH RADY GMINY
ZA ROK 2019.**

W uzupełnieniu do informacji Przewodniczącego Rady Gminy Morzeszczyn o oświadczeniach majątkowych radnych Rady Gminy Morzeszczyn za rok 2019 informuję, iż zgodnie z pismem Nr 2219-SKA-3.4020.129.2020.02 z dnia 29 października 2020 roku od Naczelnika Urzędu Skarbowego w Tczewie u n/w radnych stwierdzono następujące nieprawidłowości :

1. Pan Leszek Brzeziński :

- **w poz. A.VI przychód z działalności gospodarczej – błędnie wykazano kwotę przychodu. Jest 49.387,69 zł, a winno być 57.906,60 zł,**
- **w poz. A. VIII Inne dochody – błędnie wykazano kwotę przychodu. Jest 5.606,00 zł, a winno być 5.840,00 zł.**

2. Pan Jerzy Hildebrandt :

- **w poz. A.VI.2 nie wypełniono pozycji.**

3. Pan Jan Olech :

- **w części A. II.2 Mieszkanie – nie wypełniono pozycji.**

4. Pani Maria Raduńska :

- **w części A. III.2 – nie wypełniono pozycji,**
- **w części A. IV.2 - nie wypełniono pozycji.**

5. Pan Jerzy Reszka :

- **części A. IX Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10.000,00 zł – wykazano samochód zakupiony w 2020 roku.**

W związku z powyższym w dniu 30 października 2020 roku wystosowałam stosowne pisma do radnych jw. o niezwłoczne złożenie wyjaśnień i stosownej korekty.

Do dnia 19 listopada 2020 roku w/w radni złożyli korekty oświadczeń majątkowych i w dniu 23 listopada 2020 roku przesłałam do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Tczewie.

Oświadczenia , o których mowa zostaną niezwłocznie umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Morzeszczyn.

Przewodniczący Rady Gminy
Katarzyna Bandźmiera

Morzeszczyn, dnia 25 listopada 2020 roku.

**INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA O OŚWIADCZENIACH MAJĄTKOWYCH
PRACOWNIKÓW URZĘDU GMINY I GMINNYCH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
ZA 2019 ROK.**

W uzupełnieniu do informacji o oświadczeniach majątkowych z dnia 28 października 2020 roku informuję, że w dniu 30 października 2020 r. otrzymałem pismo nr 2219-SKA-3.4020.98.2020.02 z dnia 29 października 2020 r. od Naczelnika Urzędu Skarbowego w Tczewie informujące o nieprawidłowościach w oświadczeniach majątkowych za 2019 r. u następujących osób:

- 1) Pani Agnieszka Kruk – w części A.IX Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10.000 zł – nie wykazano samochodów: Skoda Suberb rok produkcji 2008 oraz Renault Master rok produkcji 2007.
- 2) Pani Żaneta Krzemińska – w części A.IX Składniki mienia ruchomego o wartości powyżej 10.000 zł – nie wykazano samochodu: Toyota RAV4 rok produkcji 2004

Informuję, że korekty oświadczeń, zostały umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Morzeszczyn.

Wójt Gminy
Piotr Laniecki

Morzeszczyn, dnia 25 listopada 2020 roku.

1. Głosowanie projektu uchwały w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok.

GŁOSOWAŁO:	13
głosowało ZA:	13
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Bandźmiera Katarzyna	głosował ZA
2	Brzeziński Leszek	głosował ZA
3	Fuhrmann Joanna	głosował ZA
4	Grochowski Henryk	głosował ZA
5	Hildebrandt Jerzy	głosował ZA
6	Janiczak Karol	głosował ZA
7	Leszczyński Paweł	głosował ZA
8	Makowska Edyta	głosował ZA
9	Maślanka Ewelina	głosował ZA
10	Olech Jan	głosował ZA
11	Przygocki Karol	nie głosował
12	Raduńska Maria	głosował ZA
13	Reszka Jerzy	nie głosował
14	Rolnik Mirela	głosował ZA
15	Tkaczyk Magdalena	głosował ZA

**UCHWAŁA NR XX/117/2020
RADY GMINY MORZESZCZYN**

z dnia 25 listopada 2020 r.

w sprawie zmiany budżetu gminy na 2020 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 211, art. 212 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 869 z późn. zm.) **Rada Gminy Morzeszczyn uchwala, co następuje:**

§ 1. W uchwale Nr XII/77/2019 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 18 grudnia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na rok 2020, zm. uchwałami Rady Gminy: Nr XIII/82/2020 z dnia 3 stycznia 2020 r., Nr XV/91/2020 z dnia 13 maja 2020 r., Nr XVI/95/2020 z dnia 1 lipca 2020 r., Nr XVII/99/2020 z dnia 19 sierpnia 2020 r., Nr XVIII/107/2020 z dnia 23 września 2020 r. wprowadza się następujące zmiany:

1. § 1 pkt 1, 2 otrzymują brzmienie:

§ 1. 1. Ustala się dochody budżetu gminy na rok 2020 w kwocie **20.460.013,24 zł**, z tego:

- a) dochody bieżące w kwocie 20.110.462,24 zł;
- b) dochody majątkowe w kwocie 349.551,00 zł,

zgodnie z **Załącznikiem Nr 1.**

2. Ustala się wydatki budżetu gminy na rok 2020 w kwocie **20.284.175,24 zł**, z tego:

- a) wydatki bieżące w kwocie 18.933.547,24 zł;
- b) wydatki majątkowe w kwocie 1.350.628,00 zł.

zgodnie z **Załącznikiem Nr 2.**

3. Ustala się dotacje celowe na zadania własne gminy realizowane przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych na łączną kwotę 39.000 zł

zgodnie z **Załącznikiem Nr 3.**

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Rady Gminy

Katarzyna Bandźmiera

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XX/117/2020

Rady Gminy Morzeszczyn

z dnia 25 listopada 2020 r.

Zmiana planu dochodów budżetu gminy na 2020 rok

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
700			Gospodarka mieszkaniowa	184 080,00	200 000,00	384 080,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	184 080,00	200 000,00	384 080,00
		0770	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	70 000,00	200 000,00	270 000,00
852			Pomoc społeczna	479 849,00	4 900,00	484 749,00
	85214		Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	49 100,00	900,00	50 000,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	49 100,00	900,00	50 000,00
	85230		Pomoc w zakresie dożywiania	76 000,00	4 000,00	80 000,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	76 000,00	4 000,00	80 000,00
			Razem:	20 255 113,24	204 900,00	20 460 013,24

Zmiana planu wydatków budżetu gminy na 2020 rok

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
010			Rolnictwo i łowiectwo	1 566 046,24	-2 000,00	1 564 046,24
	01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	1 031 876,00	-2 000,00	1 029 876,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	22 700,00	-2 000,00	20 700,00
750			Administracja publiczna	2 081 590,00	1 600,00	2 083 190,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	1 539 492,00	5 600,00	1 545 092,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	74 492,00	4 000,00	78 492,00
		4260	Zakup energii	17 500,00	1 600,00	19 100,00
	75075		Promocja jednostek samorządu terytorialnego	13 990,00	-4 000,00	9 990,00
		2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom	4 000,00	-4 000,00	0,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	100 778,00	-8 000,00	92 778,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	98 778,00	-8 000,00	90 778,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	18 000,00	-3 000,00	15 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 600,00	-3 000,00	12 600,00
		4260	Zakup energii	17 000,00	-2 000,00	15 000,00
801			Oświata i wychowanie	5 963 351,00	247 500,00	6 210 851,00
	80101		Szkoły podstawowe	4 019 076,00	239 500,00	4 258 576,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 645 934,00	203 500,00	2 849 434,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	492 900,00	36 000,00	528 900,00
	80104		Przedszkola	632 000,00	18 000,00	650 000,00
		2590	Dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną	624 000,00	18 000,00	642 000,00
	80113		Dowożenie uczniów do szkół	347 876,00	-10 000,00	337 876,00
		4300	Zakup usług pozostałych	153 346,00	-10 000,00	143 346,00
852			Pomoc społeczna	1 128 136,00	-45 100,00	1 083 036,00
	85214		Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	85 300,00	900,00	86 200,00
		3110	Świadczenia społeczne	85 100,00	900,00	86 000,00

	85215		Dodatki mieszkaniowe	41 283,00	-7 000,00	34 283,00
		3110	Świadczenia społeczne	40 425,00	-7 000,00	33 425,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	415 299,00	-28 000,00	387 299,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	272 936,00	-20 600,00	252 336,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	24 200,00	-2 400,00	21 800,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	7 000,00	-5 000,00	2 000,00
	85230		Pomoc w zakresie dożywiania	98 000,00	4 000,00	102 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	96 000,00	4 000,00	100 000,00
	85295		Pozostała działalność	86 204,00	-15 000,00	71 204,00
		3110	Świadczenia społeczne	13 000,00	-5 000,00	8 000,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	23 350,00	-5 500,00	17 850,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	22 450,00	-4 500,00	17 950,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	163 257,00	-5 100,00	158 157,00
	85401		Świetlice szkolne	86 890,00	-3 500,00	83 390,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	6 100,00	-500,00	5 600,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	13 300,00	-2 000,00	11 300,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	2 900,00	-1 000,00	1 900,00
	85416		Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	20 500,00	-1 600,00	18 900,00
		3240	Stypendia dla uczniów	20 500,00	-1 600,00	18 900,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 014 527,00	10 000,00	1 024 527,00
	90002		Gospodarka odpadami komunalnymi	625 000,00	10 000,00	635 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	556 000,00	10 000,00	566 000,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	609 957,00	6 000,00	615 957,00
	92105		Pozostałe zadania w zakresie kultury	157 457,00	6 000,00	163 457,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	32 493,00	6 000,00	38 493,00
			Razem:	20 079 275,24	204 900,00	20 284 175,24

Dotacje z budżetu gminy w 2020 rok

Lp.	Dział	Rozdział	§*	Beneficjent	Zakres / Nazwa zadania	Kwota dotacji	w tym na wydatki majątkowe
1	2	3	4	5	6	7	8
Dotacje podmiotowe						1 076 500	0
				A. Jednostki sektora finansów publicznych		452 500	0
1	921	92109	2480	Gminny Ośrodek Kultury w Morzeszczynie	<i>bieżąca działalność</i>	250 000	0
2	921	92116	2480	Gminna Biblioteka Publiczna w Morzeszczynie	<i>bieżąca działalność</i>	202 500	0
				B. Jednostki spoza sektora finansów publicznych		624 000	0
1	801	80104	2590	Publiczne Przedszkole „Mali odkrywcy” HUBINIC Leszek Lemka	<i>bieżąca działalność</i>	624 000	0
Dotacje celowe						39 000	0
				A. Jednostki sektora finansów publicznych		0	0
				B. Jednostki spoza sektora finansów publicznych		39 000	0
1	750	75075		-----	<i>realizacja zadań własnych gminy określonych w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi</i>	5 000	0
2	754	75412	2820	Gminne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	<i>dofinansowanie do zakupów wyposażenia jednostek</i>	10 000	0
3	851	85154		-----	<i>realizacja zadań własnych gminy określonych w rocznym programie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii – prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej</i>	8 000	0

4	926	92605		-----	<i>realizacja zadań własnych gminy określonych w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi</i>	16 000	0
Ogółem						1 115 500	0

UZASADNIENIE

I. Zmiana planu dochodów dotyczą:

- zwiększenia z tytułu planowanej sprzedaży nieruchomości we wsi Majewo, obręb Gąsiorki dz. nr 307, 310, 315 o łącznej powierzchni 10.481 m² o kwotę 200.000 zł;
- otrzymanych decyzją Wojewody Pomorskiego dotacji w kwocie 4.900 zł.

II. Zmiany planu wydatków bieżących dotyczą poszczególnych działów:

- 1) "010 Rolnictwo i łowiectwo" - zmniejszenie o kwotę 2.000 zł;
- 2) „750 Administracja publiczna” - zwiększenie o kwotę 1.600 zł;
- 3) "754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa" - zmniejszenie o kwotę 8.000 zł;
- 4) „801 Oświata i wychowanie” - zwiększenie o kwotę 239.500 zł na wynagrodzenia osobowe oraz 18.000 zł na dotację dla publicznego przedszkola;
- 5) „852 Pomoc społeczna” - zmniejszenie o kwotę 50.000 zł w związku z zaistniałymi oszczędnościami oraz zwiększenie o kwotę 4.900 zł z tytułu otrzymanych dotacji decyzją Wojewody Pomorskiego;
- 6) "854 Edukacyjna opieka wychowawcza" - zmniejszenie o kwotę 3.500 zł w związku z zaistniałymi oszczędnościami;
- 7) „900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" - zwiększenie o kwotę 10.000 zł;
- 8) „921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" - zwiększenie o kwotę 6.000 zł.

Zmian dokonuje się w celu zabezpieczenia bieżącej działalności w jednostkach organizacyjnych.

Morzeszczyn, dn.: 25 listopada 2020 r.

2. Głosowanie projektu uchwały w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

GŁOSOWAŁO:	13
głosowało ZA:	13
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Bandźmiera Katarzyna	głosował ZA
2	Brzeziński Leszek	głosował ZA
3	Fuhrmann Joanna	głosował ZA
4	Grochowski Henryk	głosował ZA
5	Hildebrandt Jerzy	głosował ZA
6	Janiczak Karol	głosował ZA
7	Leszczyński Paweł	głosował ZA
8	Makowska Edyta	głosował ZA
9	Maślanka Ewelina	głosował ZA
10	Olech Jan	głosował ZA
11	Przygocki Karol	nie głosował
12	Raduńska Maria	głosował ZA
13	Reszka Jerzy	nie głosował
14	Rolnik Mirela	głosował ZA
15	Tkaczyk Magdalena	głosował ZA

**UCHWAŁA NR XX/118/2020
RADY GMINY MORZESZCZYN**

z dnia 25 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia programu współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378), art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 w/w ustawy **Rada Gminy Morzeszczyn uchwala co następuje:**

§ 1. Uchwala się roczny program współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Katarzyna Bandźmiera

Roczny program współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

I. Postanowienia ogólne

Ilekcroć w niniejszym programie mówi się o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- 2) organizacji pozarządowych – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 3) programie – rozumie się przez to roczny program współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

II. Cel główny i cele szczegółowe Programu

1. Celem głównym programu jest kształtowanie lokalnego, trójsektorowego i demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie skutecznego partnerstwa gminy z organizacjami i innymi podmiotami, służącego rozwojowi obszaru gminy i jej mieszkańców oraz lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
- 2) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie;
- 3) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
- 4) integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art.4 ustawy;
- 5) udział zainteresowanych organizacji pozarządowych przy tworzeniu programu współpracy ;
- 6) otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd;
- 7) wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego jako elementu długoterminowego programu współpracy.

III. Zasady współpracy

1. Współpraca Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

- 1) pomocniczości, co oznacza, że Gmina Morzeszczyn wspiera organizacje pozarządowe przy realizacji zadań publicznych, a organizacje pozarządowe zapewniają jego wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
- 2) suwerenności stron, co oznacza, iż współpracujące strony samodzielnie i w sposób niezależny podejmują działania w zakresie współpracy,
- 3) partnerstwa, co oznacza, iż współpraca realizowana jest w zakresie: uczestnictwa organizacji pozarządowych w definiowaniu problemów mieszkańców Gminy oraz sugerowaniu zakresu współpracy,

- 4) efektywności, co polega na wspólnym dążeniu Gminy Morzeszczyn i organizacji pozarządowych do osiągnięcia najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych,
- 5) uczciwej konkurencji, co oznacza konkurencję zgodną z uczciwymi zwyczajami i prawem w dziedzinie współpracy w zakresie określonym ustawą,
- 6) jawności, która urzeczywistniana jest poprzez udostępnianie przez Gminę Morzeszczyn współpracującym z nią organizacjom pozarządowym informacji o celach, kosztach i efektach współpracy, a także środkach finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Morzeszczyn na współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz kryteriach i sposobie oceny projektów. Zasada jawności obliguje organizacje pozarządowe do udostępniania Gminie Morzeszczyn danych dotyczących struktury organizacyjnej, sposobu funkcjonowania, prowadzenia przez nie działalności statutowej oraz sytuacji finansowej.
- 7) równości szans, co oznacza, że tworzone strategie i programy oraz warunki ich realizacji stwarzają równe szanse wszystkim obywatelom i podmiotom reprezentującym
- 8) solidarności, co oznacza, że działalność publiczna organizacji prowadzona jest w myśl poczucia dobra wspólnego, wartości współdziałania, kompromisu, czy wręcz konsensusu oraz wspólnoty z innymi podmiotami zaangażowanymi społecznie.

IV. Zakres przedmiotowy

Zakres przedmiotowy obejmuje sferę zadań publicznych mających na celu poprawę warunków życia i rozwoju mieszkańców Gminy Morzeszczyn. Art. 4 ust. 1 ustawy określa zakres przedmiotowy współpracy (obszary działania).

V. Podmioty współpracy

Podmiotami realizującymi współpracę są:

- 1) Rada Gminy Morzeszczyn i jej komisje - wyznacza kierunki polityki społecznej gminy, określa wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz określa priorytety współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 2) Wójt Gminy Morzeszczyn - ogłasza otwarte konkursy na realizację zadań skierowanych do organizacji pozarządowych, dysponuje środkami w ramach budżetu, decyduje o wyborze ofert i innych formach pomocy poszczególnym organizacjom pozarządowym.
- 3) Organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne dla mieszkańców Gminy Morzeszczyn lub na jej terenie bez względu na siedzibę organizacji.

VI. Formy współpracy

Współpraca Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi może mieć następujące formy:

- 1) zlecenia organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych w formie:
 - a) powierzenie wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - b) wspieranie wykonywania zadań publicznych poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
- 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;
- 3) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;
- 5) umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;
- 6) inne formy współpracy:
 - a) zamieszczanie na stronie internetowej Urzędu ważnych informacji przekazywanych przez organizacje pozarządowe;
 - b) udzielanie pomocy przy organizowaniu spotkań, szkoleń poprzez udostępnienie lokalu, środków technicznych itp.

VII. Priorytetowe zadania publiczne

Współpraca Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi dotyczy zadań określonych w art. 4 ustawy, natomiast priorytetowe obszary współpracy w roku 2021 obejmują sferę zadań z zakresu:

- 1) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- 2) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- 3) promocji i organizacji wolontariatu,

VIII. Okres realizacji programu

Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2021 rok obowiązuje **od 01.01.2021 do 31.12.2021 r.**

IX. Sposób realizacji programu

Realizacja programu polega na:

- 1) podejmowaniu, prowadzeniu i koordynacji bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 2) konsultacji z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w sferach dotyczących zadań statutowych organizacji pozarządowych;
- 3) przygotowaniu i prowadzeniu konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych;
- 4) sporządzaniu sprawozdań ze współpracy z organizacjami pozarządowymi.

X. Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu

1. Program finansowany będzie z budżetu Gminy Morzeszczyn. Gmina Morzeszczyn na realizację Programu w roku 2021 przeznaczy środki finansowe w wysokości 25 000,00 zł.

2. Podział tych środków na poszczególne obszary zadań przedstawia się następująco:

- na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – 16 000 zł,
- na działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – 7 000 zł,
- na promocję i organizację wolontariatu – 2 000 zł.

3. Wysokość środków wym. w ust. 1 wprowadza się do uchwały budżetowej na rok 2021.

4. Wysokość środków na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, może ulec zmianie w czasie roku na podstawie uchwał zmieniających uchwałę budżetową na 2021 r.

XI. Sposób oceny realizacji programu

Wójt Gminy Morzeszczyn złoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu do 30 kwietnia 2022 r.

XII. Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

1. Program tworzony jest w oparciu o ustawę.

2. Konsultacje programu przebiegać będą zgodnie z uchwałą Rady Gminy Morzeszczyn w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

3. Konsultacje projektu Programu odbywają się w formie zgłaszania opinii i uwag na piśmie za pośrednictwem poczty elektronicznej lub tradycyjnej.

4. Zainteresowane organizacje swoje uwagi i opinie składać mogły drogą pocztową, elektroniczną lub bezpośrednio w sekretariacie Urzędu Gminy Morzeszczyn na specjalnym formularzu.

5. Projekt programu umieszczony został na stronie internetowej Urzędu Gminy Morzeszczyn oraz w Biuletynie Informacji Publicznej

XIII. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

1. Komisje konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

2. Wójt Gminy Morzeszczyn każdorazowo po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych powołuje w drodze zarządzenia komisję konkursową do oceny złożonych ofert.

3. W skład komisji konkursowej wchodzi:

- 1) właściwi merytorycznie pracownicy Urzędu Gminy Morzeszczyn,
- 2) członek Komisji Kultury, Oświaty, Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Gminy Morzeszczyn,
- 3) przedstawiciel organizacji pozarządowej.

4. W pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy. Osoby te mogą zostać zaproszone przez Wójta lub komisję konkursową.

5. Wójt powołując komisję konkursową wskazuje jej przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.

6. Zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:

- 1) komisja pracuje w składzie osobowym powołanym Zarządzeniem Wójta,
 - 2) pracami komisji kieruje przewodniczący lub wiceprzewodniczący komisji,
 - 3) komisja realizuje swoje działania jeżeli w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa jej składu,
 - 4) za udział w posiedzeniach komisji jej członkom nie przysługuje wynagrodzenie i zwrot kosztów podróży,
 - 5) do zadań komisji konkursowej należy:
 - a) ocena ofert pod względem merytorycznym, z uwzględnieniem kryteriów określonych w treści ogłoszenia konkursowego,
 - b) przygotowanie propozycji podziału środków pomiędzy oferentami oraz sporządzenie protokołu z prac komisji,
 - 6) do zadań przewodniczącego komisji należy:
 - a) przewodniczenie pracom komisji,
 - b) przygotowanie wykazu ofert rekomendowanych do dofinansowania przez Wójta Gminy Morzeszczyn,
 - c) pisemne powiadomienie wszystkich oferentów, którzy nie otrzymali dotacji, o decyzji Wójta,
 - 7) obsługę administracyjno-techniczną sprawuje pracownik odpowiedzialny za realizację konkursu,
7. Ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje Wójt Gminy.

XIV. Postanowienia końcowe

1. Program ma charakter otwarty. Zakłada możliwość uwzględnienia nowych form współpracy i doskonalenia tych, które już zostały określone.

2. Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym może nastąpić w formach i na zasadach przewidzianych w ustawie lub przepisach odrębnych.

3. Wzór oferty, umowy i sprawozdania określa rozporządzenie właściwego Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057).

Morzeszczyn, dn.: 25 listopada 2020 r.

3. Głosowanie projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej.

GŁOSOWAŁO:	13
głosowało ZA:	13
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Bandźmiera Katarzyna	głosował ZA
2	Brzeziński Leszek	głosował ZA
3	Fuhrmann Joanna	głosował ZA
4	Grochowski Henryk	głosował ZA
5	Hildebrandt Jerzy	głosował ZA
6	Janiczak Karol	głosował ZA
7	Leszczyński Paweł	głosował ZA
8	Makowska Edyta	głosował ZA
9	Maślanka Ewelina	głosował ZA
10	Olech Jan	głosował ZA
11	Przygocki Karol	nie głosował
12	Raduńska Maria	głosował ZA
13	Reszka Jerzy	nie głosował
14	Rolnik Mirela	głosował ZA
15	Tkaczyk Magdalena	głosował ZA

**UCHWAŁA NR XX/119/2020
RADY GMINY MORZESZCZYN**

z dnia 25 listopada 2020 r.

w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 713 ze zm.), art. 23 ust. 1 pkt 7a, art. 25 ust. 1, ust.2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1990) oraz § 10 ust 3 uchwały Nr VI/38/2003 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 2 kwietnia 2003 roku w sprawie określenia zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości gruntowych oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2003r. poz. 2320) ze zm. Uchwała nr XIII/83/2004 z dnia 27 stycznia 2004r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2004r. poz. 224) **Rada Gminy Morzeszczyn uchwala, co następuje:**

§ 1. Wyraża się zgodę na przedłużenie umowy dzierżawy trwającej od 30.09.2017r. do 30.09.2020r. dotyczącej nieruchomości gruntowej obejmującej działkę nr 154 o pow. 0.0312 ha położonej w obrębie ewidencyjnym Dzierżąno na kolejne trzy lata.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Morzeszczyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Katarzyna Bandźmiera

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 25 ust.1, ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami, gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Gospodarowanie zasobem polega między innymi na wykonywaniu czynności:

- wdzierżawiania, wynajmowania i użyczenia nieruchomości wchodzących w skład zasobu. Jednakże umowa zawierana na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub czas nieoznaczony wymaga zgody Rady Gminy. Zgoda Rady Gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość – co uzasadnia podjęcie niniejszej uchwały.

Morzeszczyn, dn.: 25 listopada 2020 r.

4. Głosowanie projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021 - 2027.

GŁOSOWAŁO:	13
głosowało ZA:	13
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Bandźmiera Katarzyna	głosował ZA
2	Brzeziński Leszek	głosował ZA
3	Fuhrmann Joanna	głosował ZA
4	Grochowski Henryk	głosował ZA
5	Hildebrandt Jerzy	głosował ZA
6	Janiczak Karol	głosował ZA
7	Leszczyński Paweł	głosował ZA
8	Makowska Edyta	głosował ZA
9	Maślanka Ewelina	głosował ZA
10	Olech Jan	głosował ZA
11	Przygocki Karol	nie głosował
12	Raduńska Maria	głosował ZA
13	Reszka Jerzy	nie głosował
14	Rolnik Mirela	głosował ZA
15	Tkaczyk Magdalena	głosował ZA

**UCHWAŁA NR XX/120/2020
RADY GMINY MORZESZCZYN**

z dnia 25 listopada 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata
2021 - 2027.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1999 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 roku poz. 713 ze zm.) art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 roku poz. 1876) **Rada Gminy Morzeszczyn uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021-2027 stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Morzeszczyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Katarzyna Bandźmiera

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MORZESZCZYN
NA LATA 2021-2027**

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	5
2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	6
3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	7
4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY MORZESZCZYN	12
1. POŁOŻENIE	12
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	14
3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY	18
3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE.....	18
3.2. RYNEK PRACY	22
3.2. WYCHOWANIE I EDUKACJA	24
4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	29
5. KULTURA, SPORT I REKREACJA	31
6. OPIEKA ZDROWOTNA	34
7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	35
8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	36
8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI	36
8.2. POMOC SPOŁECZNA.....	38
8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	45
III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	46
1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	47
1.1. WSPIERANIE RODZINY	47
1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	55
1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE	60
1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	63
1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	75

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	84
1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	89
1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA	97
1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	105
2. ANALIZA SWOT	109
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	112
4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	113
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	114
6. MONITORING	114
7. EWALUACJA	115
7.1. ZAKRES EWALUACJI	115
7.2. SPOSÓB EWALUACJI	115
7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI	116
7.4. OKRES EWALUACJI	116
8. OCENA RYZYKA	116
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE	118
V. BIBLIOGRAFIA	120
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	122
1. SPIS RYSUNKÓW	122
2. SPIS TABEL	122
3. SPIS WYKRESÓW	124

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

PP – Posterunek Policji

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021-2027¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Morzeszczyn. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż *„zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”*².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021-2027” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Morzeszczyn.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o zaangażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA **STRATEGII**

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

W procesie opracowywania Strategii dla gminy Morzeszczyn zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA **STRATEGICZNEGO**

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Morzeszczyn jest przyjęta przez Radę Gminy Morzeszczyn, Strategia Rozwoju Gminy Morzeszczyn na lata 2015-2022. Strategia została przyjęta Uchwałą Nr XIV/88/2015 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 30 grudnia 2015 roku. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy, w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Gminy Morzeszczyn zakreśla najogólniejsze wizje Gminy w przyszłości – pożądaną obraz do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Morzeszczyn na lata 2015-2022. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki społecznej, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy

OFICyna PROFILAKTYKI

funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE **OPRACOWANIA STRATEGII**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021-2027, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „*opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*” - dla gminy oraz „*opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*”⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086),

21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),

36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn na lata 2021-2027, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami. W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.:

OFICyna PROFILAKTYKI

„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski. Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Programowa zgodność Strategii z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego Na lata 2014-2020, stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

MORZESZCZYN

1. POŁOŻENIE

Gmina Morzeszczyn to gmina wiejska położona w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim. Zlokalizowana jest również na terenie regionu etnicznego Kociewie, będącym jednym z etniczno-kulturowych regionów Pomorza. Graniczy ona administracyjnie z następującymi gminami: od zachodu z gminą Bobowo i Skórcz, od północy z gminą Pelplin, od wschodu z gminą Gniew oraz od południa z gminą Smętowo Graniczne. Jej siedzibą jest wieś Morzeszczyn. Rozpatrując położenie Gminy pod względem geograficznym możemy stwierdzić, że znajduje się ona w granicach Pojezierza Starogardzkiego, w obrębie zlewni rzeki Wierzycy i rzeki Janki, stanowiącej jej dopływ. Z kolei część północno-wschodnia Gminy mieści się w obrębie Gniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Rysunek 1. Położenie gminy Morzeszczyn na mapie Polski

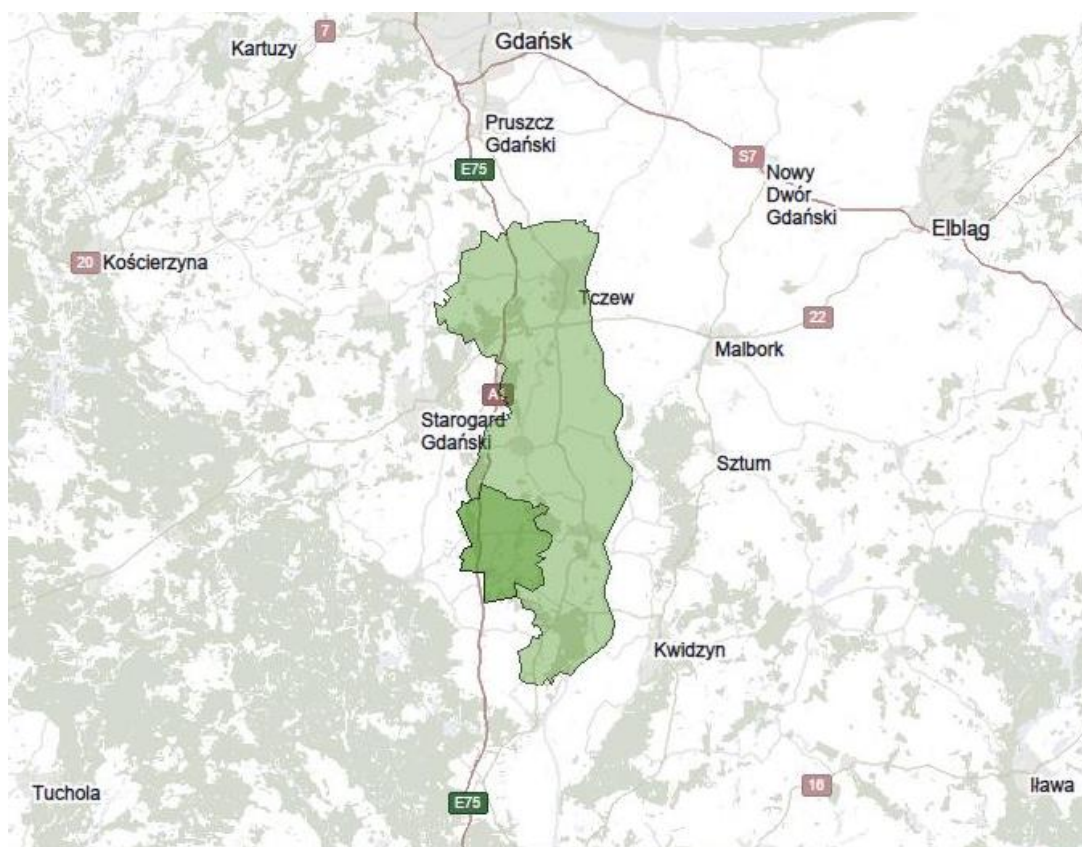
Źródło: <https://www.google.com/maps/>

Gmina Morzeszczyn jest oddalona od stolicy województwa pomorskiego – Gdańska – o ok. 76 km, natomiast od stolicy powiatu tczewskiego dzieli ją ok. 42 km. Zlokalizowana jest przy drogach wojewódzkich nr 234, 641, 623, 644 i innych. Przez Gminę przebiega również odcinek autostrady A1, gdzie jednymi z węzłów są te zlokalizowane w Ropuchach oraz Kopytkowie. Teren przecina również magistralna linia kolejowa Śląsk – Gdańsk Porty.

Administracyjnie Gmina składa się z 11 sołectw: Borkowo, Dzierżążno, Gąsiorki, Gętomie, Kierwałd, Królów Las, Lipia Góra, Majewo, Morzeszczyn, Nowa Cerkiew i Rzeżęcin.

Powierzchnia gminy Morzeszczyn szacowana jest na 91,22 km², co stanowi 13,08% całego powiatu tczewskiego. Ponad 72% jej powierzchni stanowią użytki rolne, 18% to grunty leśne, natomiast 10% to grunty zabudowane, a także nieużytki, małe jeziora i wody płynące. Poniżej kolorem jasnozielonym przedstawione zostało położenie Gminy na mapie województwa pomorskiego, natomiast kolorem ciemnozielonym - położenie na mapie powiatu tczewskiego. Kolejny rysunek przedstawia mapę gminy Morzeszczyn.

Rysunek 2. Położenie gminy Morzeszczyn na mapie województwa pomorskiego i powiatu tczewskiego

Źródło: <https://mapa.targeo.pl/morzeszczyn,672498/gmina>

Rysunek 3. Mapa gminy Morzeszczyn

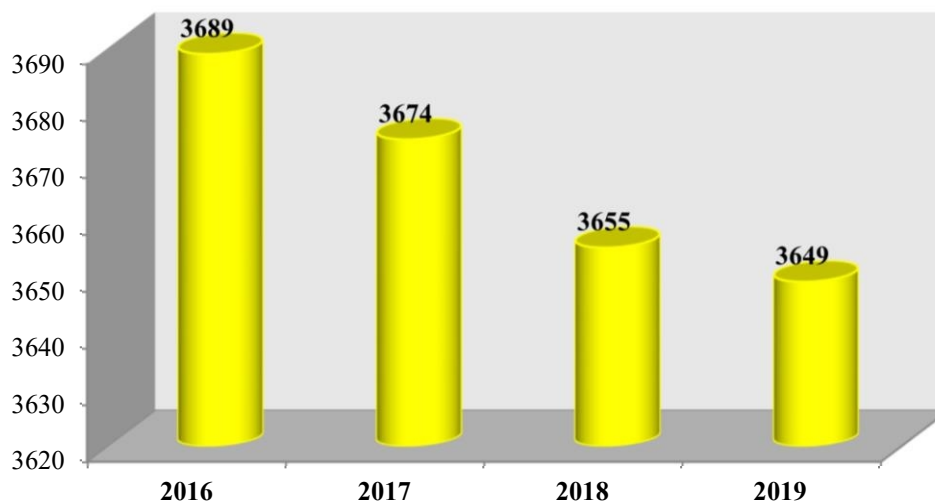

Źródło: <http://nowa.morzeszczyn.pl/mapa-gminy/mapa-gminy-morzeszczyn.html>

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

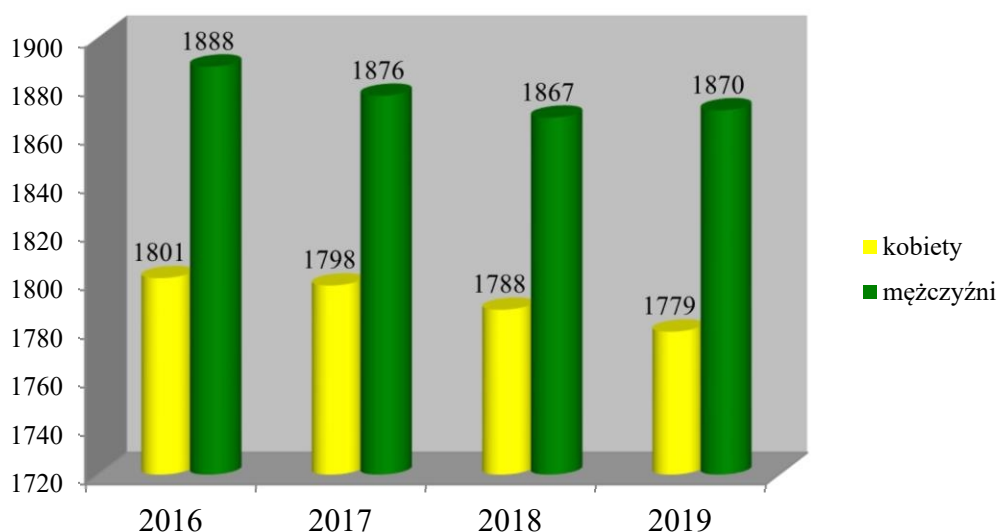
Struktura demograficzna będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Morzeszczyn zamieszkuje 3 649 osób (stan na 31 grudnia 2019 roku). W latach 2016-2019 można zauważyć spadek liczby ludności o 3,3%, zatem widoczny jest w tym przypadku trend spadkowy. Liczba mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2016-2019 zaprezentowana została na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Morzeszczyn w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Morzeszczyn jest niewiele większa niż liczba kobiet - kobiety stanowią 48,8% ogólnej liczby ludności (1 779 kobiet), natomiast mężczyźni 51,2% (1 870 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 95, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 95 kobiet, natomiast współczynnik maskulinizacji wynosi 105, co oznacza, że na każde 100 kobiet przypada 105 mężczyzn.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019

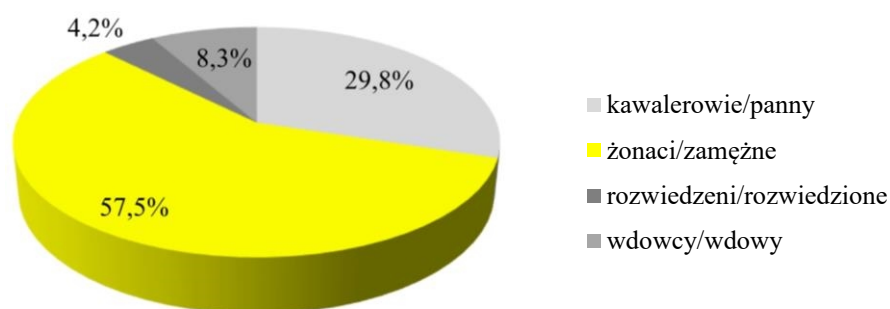
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Mieszkańcy gminy Morzeszczyn zawarli w 2019 roku 23 małżeństwa co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostało zawartych 6,31 małżeństw. W porównaniu do całego województwa pomorskiego jest to wartość nieco wyższa, ponieważ w całym województwie liczba małżeństw przypadających na 1000 mieszkańców wynosiła 5,1. W porównaniu do roku 2018, w którym liczba małżeństw wynosiła 18, można zauważyć wzrost. Ogółem w latach 2016-2019 liczba zawartych małżeństw wahała się od 18 do 24.

Stan cywilny mieszkańców Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku, przedstawia się następująco:

- 29,8% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 57,5% żyje w małżeństwie,
- 4,2% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 8,3% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Morzeszczyn według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Morzeszczyn dodatni i wynosi 12 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu 3,3 na 1000 mieszkańców. Przyrost naturalny przedstawia się w układzie 1 kobieta i 11 mężczyzn. Jest to wartość znacznie większa w porównaniu do tej odpowiadającej całej Polsce, gdzie przyrost wynosi -0,9 na 1000 ludności. Na przestrzeni lat 2016-2019 przyrost naturalny w gminie Morzeszczyn był zawsze dodatni. Najmniejszy odnotowany został w 2018 roku kiedy wynosił 4, natomiast największy w 2017 roku, kiedy wynosił 19.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	43	50	35	41
zgony	28	31	31	29
przyrost naturalny	15	19	4	12

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Morzeszczyn według biologicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 18,2% to ludność w wieku 0-14 lat;
- 69,3% to ludność w wieku 15-64 lat – w tym 67,8% to kobiety, a 70,7% to mężczyźni;
- 12,5% to ludność w wieku 65 lat i więcej.

Z kolei struktura ludności w gminie Morzeszczyn według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 wygląda w sposób następujący:

- 21,9% to mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym;
- 62,1% to mieszkańcy w wieku produkcyjnym;
- 16,0% to mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym.

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Morzeszczyn. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym spada. Ten sam trend można zauważyć w odniesieniu do grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	22,8	22,6	22,1	21,9
wiek produkcyjny	63,8	63,0	62,7	62,1
wiek poprodukcyjny	13,3	14,3	15,2	16,0

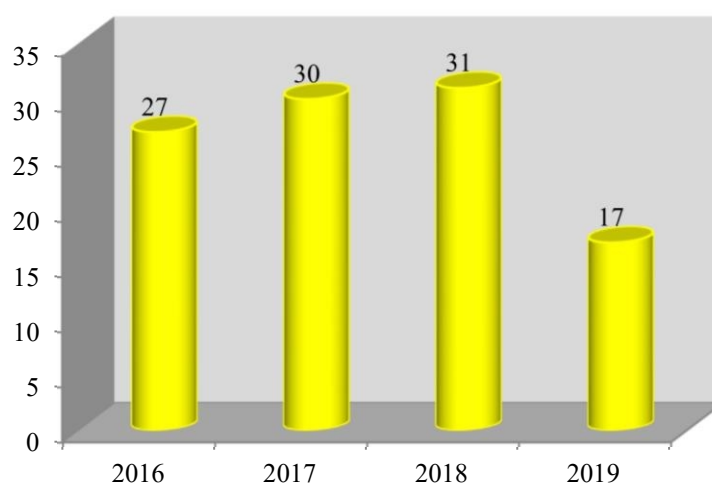
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

W gminie Morzeszczyn wiodącą gałęzią gospodarki jest rolnictwo. Aż 85% powierzchni Gminy to grunty chronione. 72% gruntów wchodzących w obszar Gminy Morzeszczyn jest użytkowanych rolniczo. W strukturze obszaru największy udział zajmują gospodarstwa rolne, których powierzchnia wynosi 10 ha. Gospodarstwa te charakteryzują się pełnym usprzętowieniem do produkcji roślinnej i zwierzęcej, których dobór zależy od profilu produkcji. Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Morzeszczyn na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 246 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 178. W tym samym roku zarejestrowanych zostało 17 nowych podmiotów gospodarczych, natomiast wyrejestrowanych - 21 podmiotów. Na przestrzeni lat 2016-2019 najwięcej podmiotów zarejestrowano w roku 2018 – 31 podmiotów, natomiast najmniej w roku 2019 – 17 podmiotów. Można zatem zauważyć spadek w zakresie rejestracji nowych podmiotów gospodarczych.

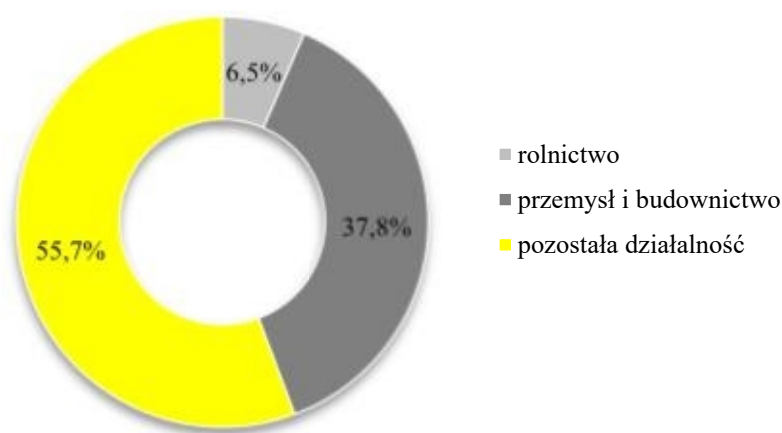
Wykres 4. Liczba podmiotów nowo wpisanych do rejestru REGON w latach 2016-2019

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Analizując sytuację gospodarczą pod kątem rodzaju działalności, 6,5% wszystkich podmiotów stanowią te, których działalność opiera się na rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie oraz rybactwie, z kolei 37,8% podmiotów deklaruje działalność w zakresie przemysłu i budownictwa. 55,7% podmiotów zaliczana jest do pozostałej działalności. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy Morzeszczyn, jako wiodące rodzaje działalności najczęściej deklarują budownictwo – 25,3% oraz handel hurtowy i detaliczny, naprawę pojazdów samochodowych z włączeniem motocykli – 24,2%. Powyższe dane zamieszczone zostały na wykresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju działalności w 2019 roku

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Dane rejestru REGON informują, że najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną to spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością, w liczbie 22. W ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych gminy Morzeszczyn, najwięcej stanowią mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników, których liczba wynosi 238 podmiotów (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 7. Na terenie Gminy działa jedno średnie przedsiębiorstwo zatrudniające 50-249 pracowników, natomiast działalności nie prowadzi żadne duże przedsiębiorstwo zatrudniające 250-999 pracowników.

Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Morzeszczyn według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

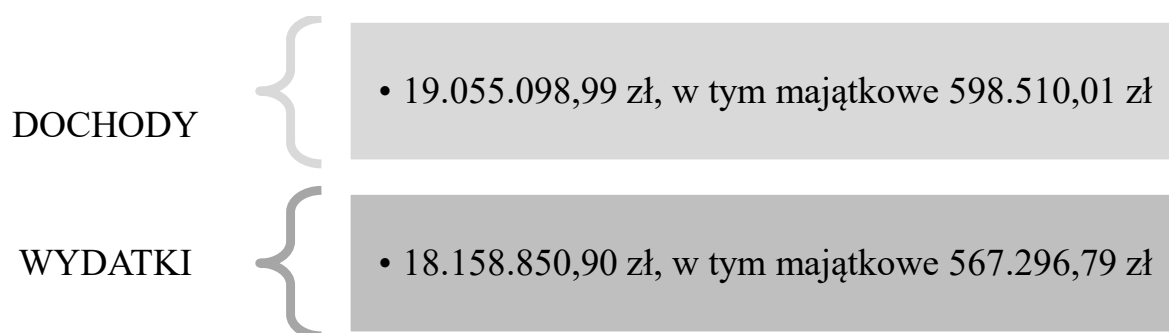
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;

- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

Wykonanie budżetu gminy Morzeszczyn na rok 2019 zatwierdzonego Uchwałą Nr III/10/2018 Rady Gminy Morzeszczyn kształtowało się w następujący sposób.

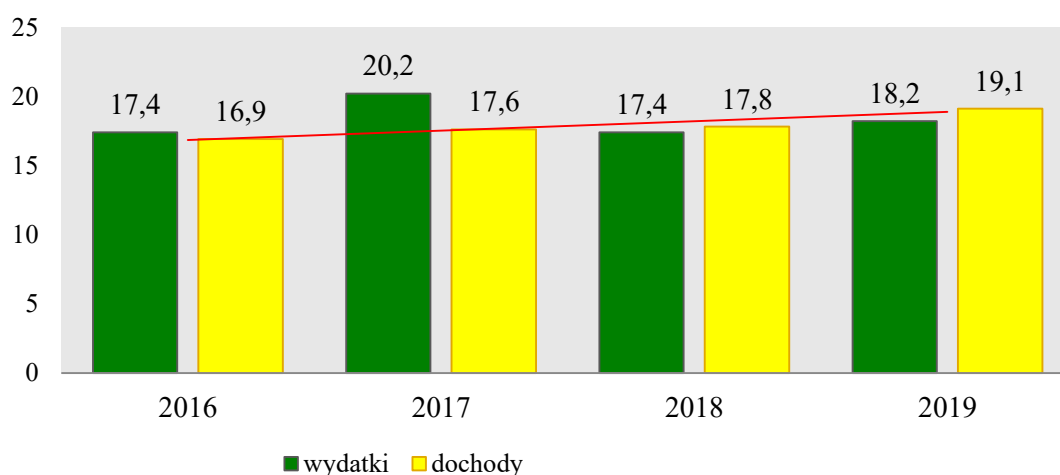
Rysunek 5. Dochody i wydatki gminy Morzeszczyn w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2016-2019 wykazuje tendencję wzrostową w tym zakresie - od 2016 roku nastąpił ich wzrost o 2,2 mln. W przypadku wydatków, wartości rozkładają się w sposób nierównomierny na przestrzeni analizowanych lat. Jednocześnie możemy zauważyć, że wydatki Gminy w latach 2016-2017 przewyższały dochody, a następnie w latach 2018-2019 sytuacja odwróciła się.

Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)

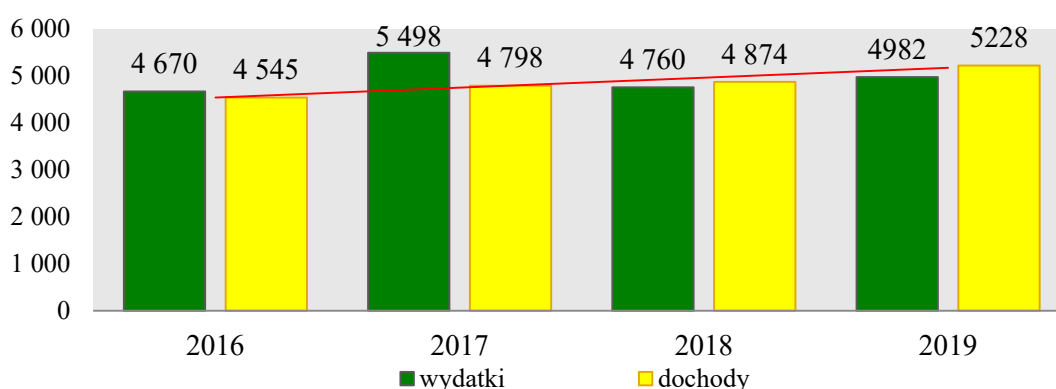
Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

W 2019 roku uzyskano dofinansowanie ze środków europejskich w kwocie 54 085 zł, w latach poprzednich (2016-2018) nie otrzymano tego typu środków.

Dochody Gminy w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5,2 tys. złotych. Wydatki Gminy w przedmiotowym roku, kształtowały się na niższym poziomie – 5 tys. złotych. Na przestrzeni lat 2016-2019 nastąpił wzrost dochodów Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Jednakże wydatki kształtują się nierównomiernie w przeciągu ostatnich czterech lat.

Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2019

(w złotych)

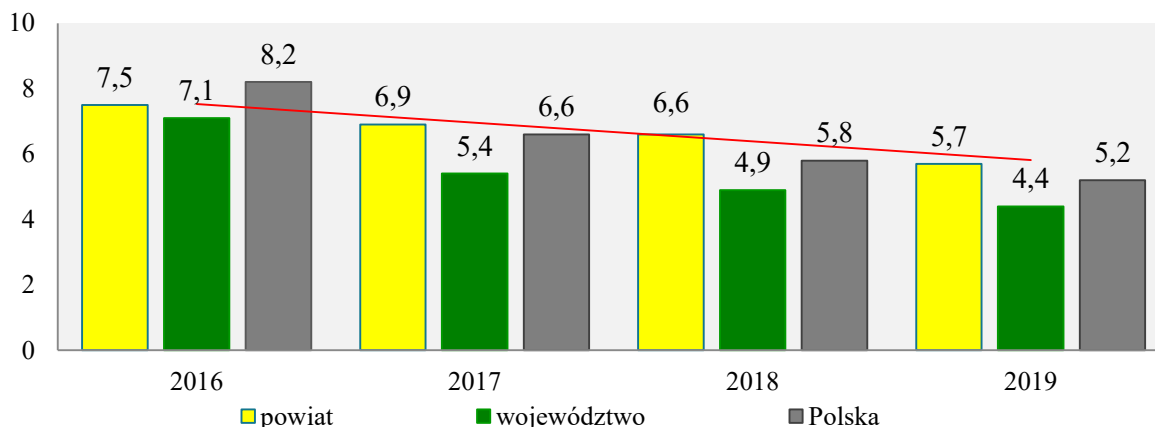
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie tczewskim. W 2019 roku wynosiła ona 5,7%, a więc była większa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie pomorskim i w całej Polsce. Od 2016 roku stopa bezrobocia w powiecie tczewskim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

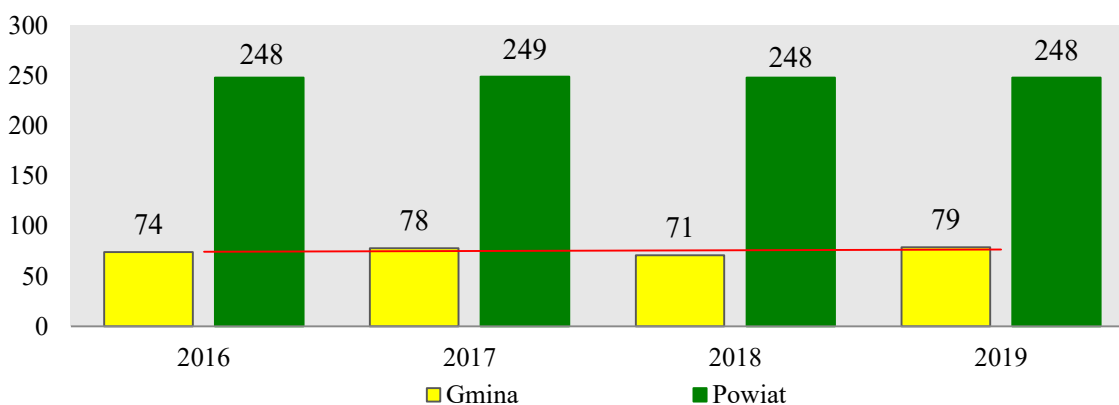
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie tczewskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa i całej Polski (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Morzeszczyn na 1000 mieszkańców pracowało 79 osób⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 289 osób. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że w roku 2019 liczba pracujących kobiet była większa od liczby pracujących mężczyzn, ponieważ wynosiła 160, natomiast pracujących mężczyzn było 129.

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

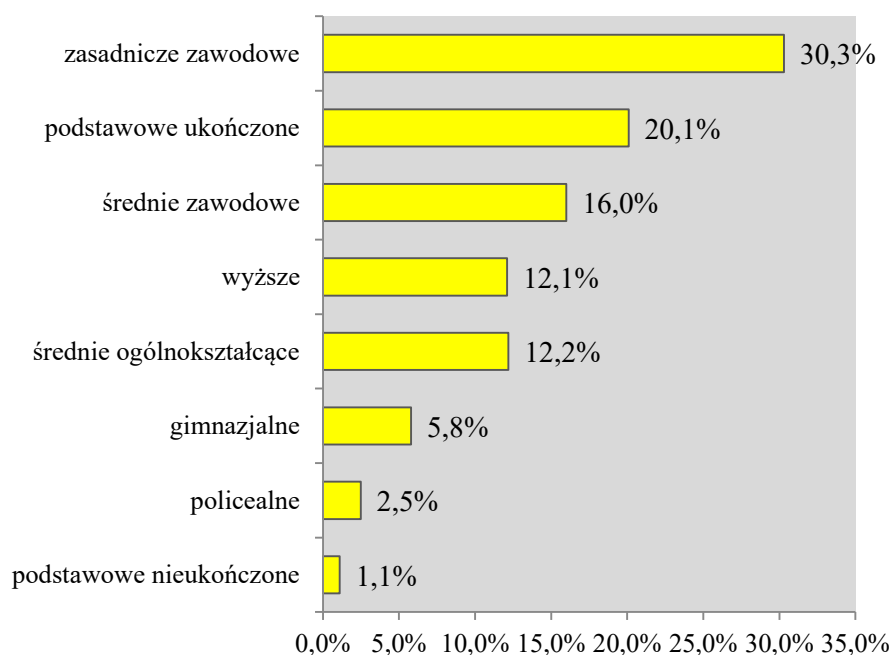
3.2. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Morzeszczyn przedstawia się następująco:

- 12,1% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,5% wykształcenie policealne,
- 12,2% średnie ogólnokształcące,
- 16,0% średnie zawodowe,
- 30,3% zasadnicze zawodowe,
- 5,8% gimnazjalne,
- 20,1% podstawowe ukończone,
- 1,1% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa pomorskiego, mieszkańcy gminy Morzeszczyn mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,4%) oraz zasadnicze zawodowe (22,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (38,5%) oraz podstawowe ukończone (16,6%).

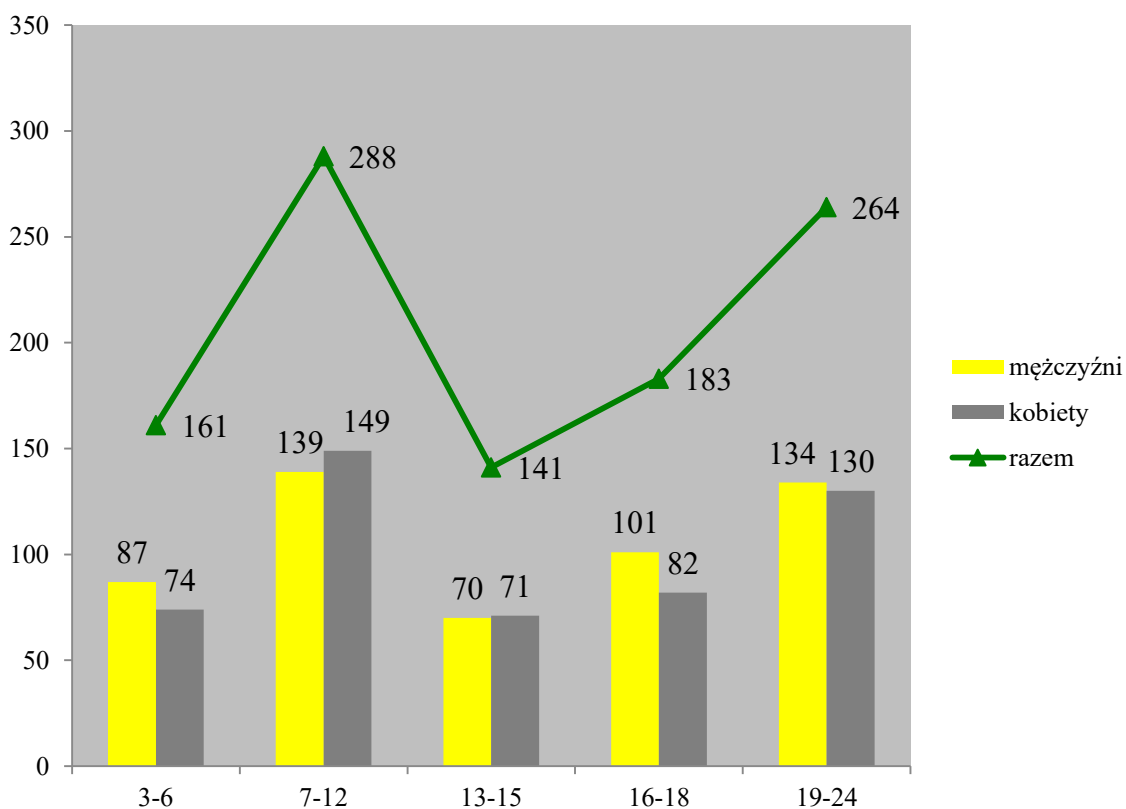
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 1 037 mieszkańców gminy Morzeszczyn. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (288 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 19-24 lat (264 osoby). Na trzecim miejscu z kolei plasują się osoby mające 16-18 lat (183 osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres. Liczba kobiet oraz mężczyzn w zakresie edukacyjnych grup wiekowych w gminie Morzeszczyn, nie odbiega znacznie od siebie. Widoczną różnicę można zauważyć w liczbie mężczyzn w wieku 16-18 lat, która wynosi 101, w porównaniu do kobiet w tym samym wieku w liczbie 82. Natomiast nadwyżka kobiet nad mężczyznami zauważalna jest w przedziale wiekowym 7-12 lat.

Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Na terenie gminy Morzeszczyn funkcjonuje jedno publiczne przedszkole „Mali Odkrywcy”, prowadzone przez osobę prywatną. Do dotowanych przez Gminę oddziałów przedszkolnych zaliczyć można Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Morzeszczynie oraz Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nowej Cerkwi.

OFICyna PROFILAKTYki

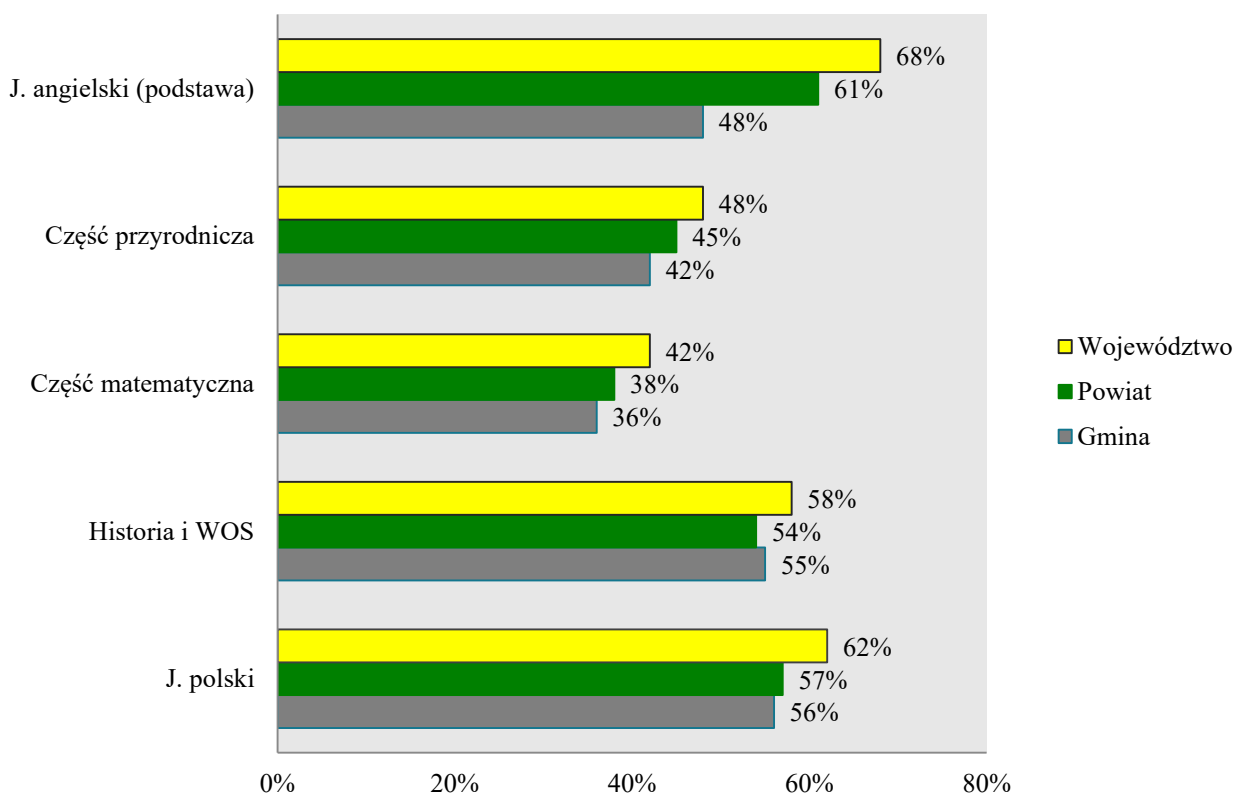
Pełnienie funkcji oświatowych przypada na dwie placówki szkolnictwa obejmujące dwie szkoły:

- Szkoła Podstawowa w Morzeszczynie,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Nowej Cerkwi.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy nie znajduje się żaden żłobek, czy też klub dziecięcy.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów z gminy Morzeszczyn, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali ze wszystkich przedmiotów nieco gorsze wyniki, niż uczniowie z całego województwa i powiatu. Największa różnica dostrzegalna jest w przypadku egzaminu z języka angielskiego oraz części matematycznej.

Wykres 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa

Źródło: <https://www.oke.gda.pl/>

Wyniki nauczania oceniane na podstawie klasyfikacji rocznej w Szkole Podstawowej w Morzeszczynie, przedstawiały się w sposób następujący.

Tabela 3. Wyniki nauczania – klasyfikacja roczna uczniów Szkoły Podstawowej w Morzeszczynie

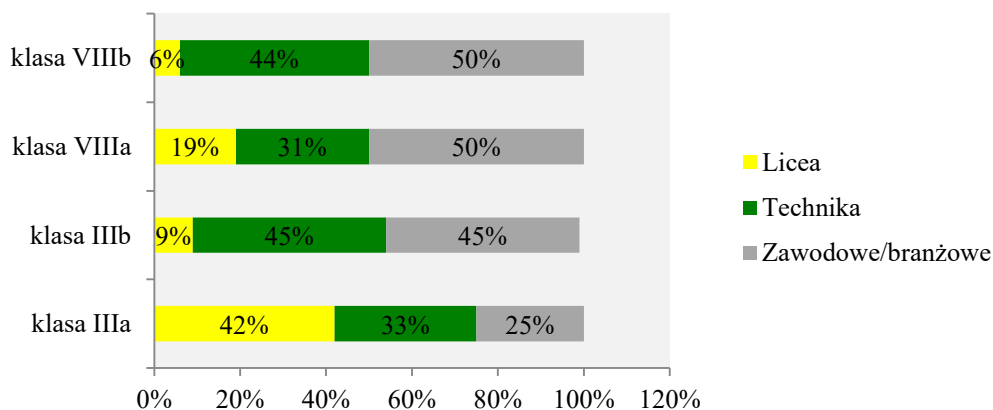
Rok szkolny	Liczba uczniów wyróżniających się / $\geq 4,5$ /	Średnia szkoła	Najwyższa średnia klasowa	Najwyższa średnia indywidualna	Liczba nagród
2018	25	3,93	4,27	5,83	66
2019	41	3,97	4,41	5,64	74

Źródło: Raport o stanie gminy Morzeszczyn za rok 2019

W latach 2018-2019 wskaźnik promocji uczniów wyniósł 100%, co oznacza, że wszyscy uczniowie uczęszczający do Szkoły Podstawowej w Morzeszczynie otrzymali promocję do następnej klasy.

Analizując dalsze losy absolwentów klas IIIa i IIIb gimnazjum, na 24 uczniów klasy IIIa, 10 wybrało licea, 8 technika i 6 szkoły zawodowe. Z kolei w klasie IIIb tylko 2 na 22 uczniów zdecydowało się na liceum. Liczba uczniów, którzy wybrali technika i szkoły zawodowe wynosi równo po 10 osób. Absolwenci klas ósmych w większości wybrali technika, bądź szkoły branżowe. Niewielki odsetek zdecydował się na kontynuowanie nauki w liceum. Dokładne dane na temat losów absolwentów gimnazjów i klas ósmych szkoły podstawowej, przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 13. Losy absolwentów gimnazjum i szkoły podstawowej na terenie gminy Morzeszczyn

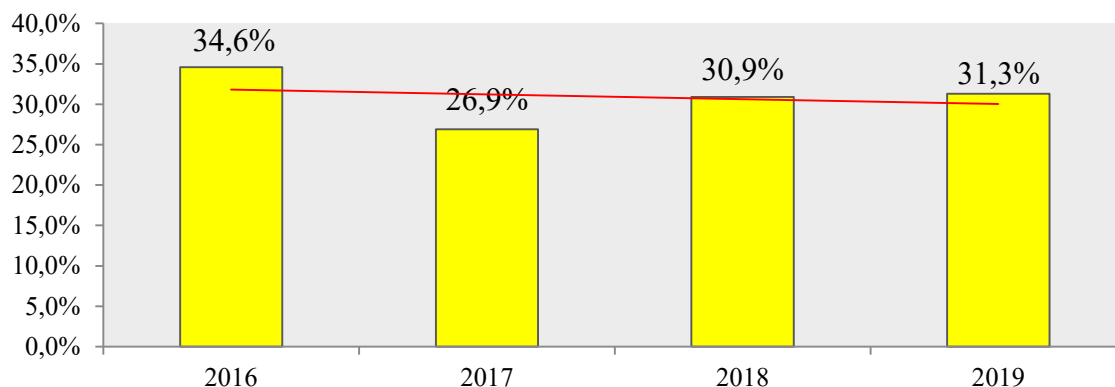
Źródło: Raport o stanie gminy Morzeszczyn za rok 2019

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

**W 2019 roku planowane wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 6 087 283,00 zł,
natomiast wykonanie ich kształtowało się na poziomie 5 863 290,60 zł.**

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków Gminy. Jednocześnie możemy zauważyć wahania udziału wydatków na ten cel na przestrzeni lat. W 2016 roku wydatki te stanowiły 34,6%, w 2017 roku – 26,9%, w 2018 roku – 30,9%, natomiast w 2019 roku – 31,3% wszystkich wydatków Gminy. W porównaniu do roku 2016, nastąpił spadek o 3,3 p.p, jednakże w stosunku do poprzedniego zauważalny jest wzrost udziału o 0,4 p.p.

Wykres 14. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Morzeszczyn to łącznie 1 000 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku), 100% nieruchomości jest przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 84,1 m², co jest wartością znacznie większą w porównaniu do całego województwa pomorskiego, a także większą od przeciętnej powierzchni mieszkań w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018
liczba mieszkań	993	995	1 000
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	83,9	83,9	84,1
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	358	302	270

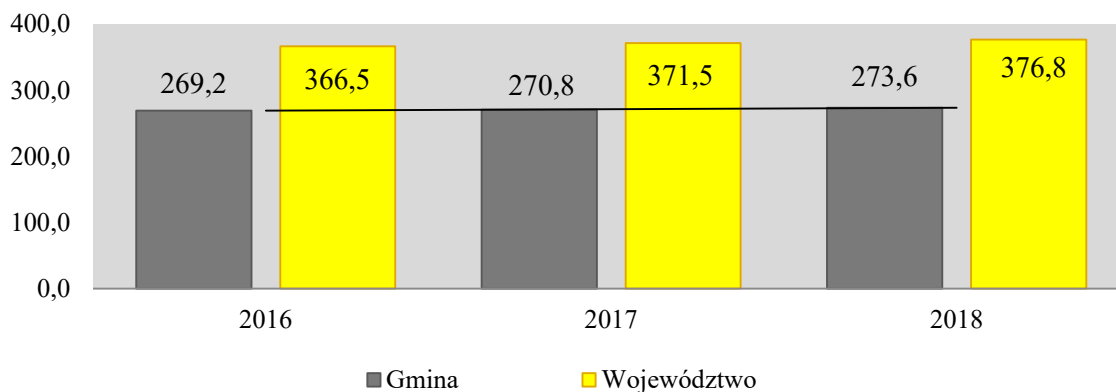
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w gminie Morzeszczyn, jest znacznie mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie pomorskim oraz w całej Polsce. W Gminie jest to 273,60 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 376,80 (dane na koniec 2018 roku). Możemy zauważyć również, że

OFICyna PROFILAKTYki

z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. Szczegółowe dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2018, prezentuje poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie oraz województwie pomorskim w latach 2016-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w gminie Morzeszczyn według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2018 roku przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg stanowiły 92,90% wszystkich mieszkań, mieszkania wyposażone w łazienkę – 83,80%, natomiast wyposażone w centralne ogrzewanie – 67%.

Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach)

rodzaj instalacji	2016	2017	2018
wodociąg	92,6	92,8	92,90
łazienka	83,5	83,6	83,80
centralne ogrzewanie	66,6	66,7	67

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi Gminny Ośrodek Kultury w Morzeszczynie, funkcjonujący od 1984 r. Do celów jego działalności zaliczyć można:

- realizowanie zadań w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury,
- prowadzenie działalności na podstawie indywidualnego programu, zaopiniowanego przez Komisję Kultury, Oświaty, Zdrowia i spraw Socjalnych.

Z kolei jako zadania Ośrodka Kultury w Morzeszczynie wyróżnia się:

- rozpoznawanie oraz rozbudzanie potrzeb i zainteresowań kulturalnych,
- organizowanie imprez kulturalnych,
- organizowanie uczestnictwa w kulturze w sposób zespołowy,
- prowadzenie kursów kształceniowych oraz innych form, mających na celu wzbogacenie wiedzy i poziomu kultury.

Mieszkańcy Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez Ośrodek koncertach muzycznych, konkursach o różnorodnej tematyce, piknikach i festynach plenerowych, a także innych wydarzeniach kulturalnych. Ośrodek prowadzi również sekcje i koła zainteresowań. Przy Gminnym Ośrodku Kultury w Morzeszczynie działają następujące grupy i zespoły:

- chór „Labris”.
- Zespół Ludowy „Psiotrowe Dziywuchy”.
- Dziecięcy zespół taneczny „Psiotrowe Gzuby”.
- Klub Seniora,
- Zespół dziecięco-młodzieżowy „Złote Nutki”.
- Teatr młodzieżowy „Razem”.
- IV Liga Tenisa Stołowego.

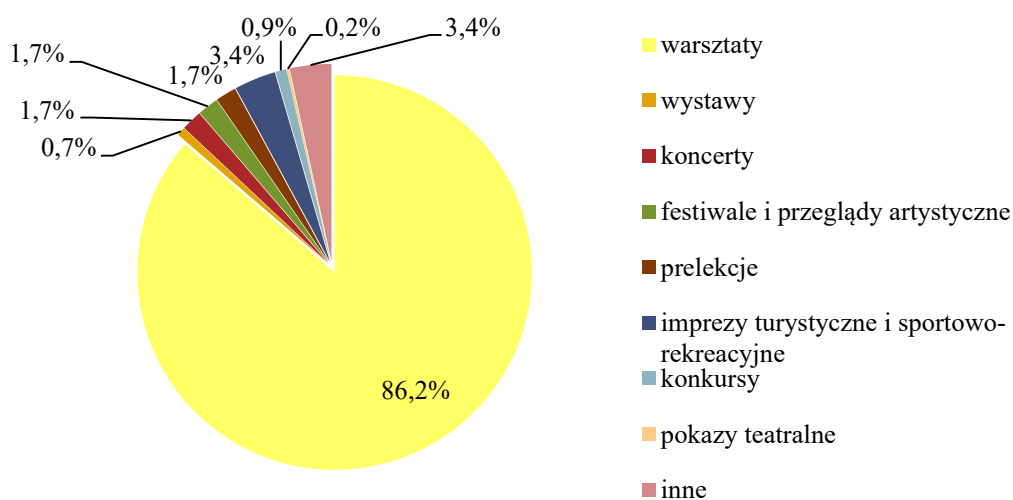
Klub Seniora działający na terenie gminy Morzeszczyn powstał z inicjatywy dyrektora GOK i jako główne cele stawia aktywizację seniorów, a także włączanie ich do czynnego udziału w inicjatywach i przedsięwzięciach kulturalnych, proponowanych przez Gminę. Klub oferuje m.in. zajęcia kulinarne, manualne, rękodzielnicze, zajęcia z kijkami Nordic Walking i inne.

Na terenie Gminy cyklicznie odbywają się również różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, festiwale i konkursy organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury. Należą do nich:

- Gminny Konkurs Recytatorski Poezji Polskiej,
- Gminny Konkurs Poezji i Prozy Kociewskiej,
- projekt ”Szkolenia językowe i komputerowe szansą na zwiększenie kwalifikacji”,
- zajęcia fitness w sali gimnastycznej S.P. w Morzeszczynie,
- projekt „Morzeszczyńskie Konfrontacje Muzyczne”,
- projekt „Akcja Integracja”,
- projekt „Odświeżamy Psiotrowe Dziywuchy”.

Ogół imprez zorganizowanych przez jednostki na terenie gminy Morzeszczyn w roku 2019, prezentuje poniższy wykres.

Wykres 16. Imprezy organizowane przez domy kultury na terenie gminy Morzeszczyn w roku 2019

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Upowszechnianiem wiedzy i kultury w gminie Morzeszczyn zajmuje się ponadto Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka zajmuje się rozpoznawaniem, rozwijaniem oraz zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych, edukacją i przygotowaniem małych dzieci do wczesnych kontaktów z książką i biblioteką, pomocą w rozwijaniu umiejętności samokształcenia uczniów i studentów, a także ochroną i zachowaniem zbiorów dla przyszłych pokoleń. Jedną z działalności biblioteki jest organizacja i koordynowanie projektów, takich jak: Tydzień Bibliotek, Noc Bibliotek, Odjazdowy bibliotekarz, Lipiogórskie spotkania

z poezją. Oprócz tego, przy gminnej bibliotece w Morzeszczynie działają grupy przybiblioteczne, do których zaliczają się: Lokalny Klub Kodowania, biblioTEAM oraz Mała Pracownia Rękodzieła.

Gmina Morzeszczyn może zaoferować przyjezdnym wiele walorów o charakterze przyrodniczym. Do najcenniejszych przyrodniczo obszarów (poza terenem położonym w granicach Gniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu) należy układ dolin rzecznych. Dotyczy to szczególnie wschodniej części gminy cechującej się dobrze zachowanymi zbiorowiskami roślinnymi oraz doliny Janki pełniącej funkcję ważnego korytarza ekologicznego.

- <http://nowa.morzeszczyn.pl/turystyka/turystyka.html>

Gmina Morzeszczyn charakteryzuje się dobrymi warunkami dla turystyki pieszej czy rowerowej. Na terenie Gminy znajdują się cztery szlaki turystyczne, w tym dwa piesze oraz dwa rowerowe:

- pieszy, niebieski szlak rzeki Wierzycy,
- pieszy zielony szlak ziemi tczewskiej im. Romana Klima,
- rowerowy szlak Gzymisława,
- rowerowy Szlak Rumiankowy.

Rysunek 6. Szlaki turystyczne gminy Morzeszczyn

Źródło: <http://nowa.morzeszczyn.pl/>

Na atrakcyjność obszaru i potencjał do rozwoju turystycznego wpływają również atrakcje w postaci pomników kultury (dąb szypułkowy, klon jawor i dwa głązy narzutowe), a także zabytki architektoniczne, m.in. kościół w Nowej Cerkwi, młyn w Królów Lesie, Dworek w Lipnej Górze, tajemnicza wieża w Gąsiorkach i inne.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie składa się z następujących obiektów:

- pełnowymiarowe boisko piłkarskie w Borkowie,
- pełnowymiarowe boisko piłkarskie w Majewie,
- niepełnowymiarowe boisko piłkarskie w Nowej Cerkwi,
- niepełnowymiarowa sala gimnastyczna w Zespole Szkół w Morzeszczynie,
- niepełnowymiarowa sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Nowej Cerkwi,
- kompleks boisk ORLIK w Morzeszczynie.

Do klubów sportowych działających na terenie Gminy należą Klub Sportowy „Orzeł – Borkowo” oraz „Piaś Majewo”. Na podstawie raportu GUS z 2018 roku wynika, że w gminie Morzeszczyn było 54 czynnych członków klubów sportowych oraz 2 trenerów.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Morzeszczyn, usługi świadczy jedna placówka, którą jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Pelmed”, zlokalizowany przy ul. Kociewskiej 7 w Morzeszczynie. Usługi w poradni dla dorosłych realizuje jeden lekarz, ze specjalizacją medycyny rodzinnej. Na terenie placówki znajduje się również gabinet stomatologiczny.

Z danych GUS wynika, że w gminie Morzeszczyn w 2018 roku na 1 przychodnię przypadało 3 655 mieszkańców. Jest to wartość wyższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła 2 414. W ramach POZ w roku 2019 udzielono 10 289 porad lekarskich, czyli o 3 907 porad mniej niż w roku poprzednim.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 414	3 655
przychodnie	48	1
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,2	3,9

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Morzeszczyn o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Posterunku Policji w Gniewie.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, działających w formie stowarzyszeń:

- OSP Gąsiorki,
- OSP Kierwałd,
- OSP Lipia Góra,
- OSP Morzeszczyn- KSRG,
- OSP Nowa Cerkiew – KSRG.

Jednostki posiadają odpowiednie przeszkolenie oraz specjalistyczny sprzęt do walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz realizacji zadań związanych z ratownictwem technicznym, medycznym, wysokościowym, chemiczno–ekologicznym, poszukiwawczo-ratowniczym i wodnym. Łącznie jednostki OSP skupiają około 120 członków, w tym 77 członków jest odpowiednio przeszkolonych, posiada ubezpieczenie, a także aktualne badania lekarskie, co uprawnia ich do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁶. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej"⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁸.

Na podstawie danych pochodzących ze spisu organizacji na portalu NGO, na obszarze gminy Morzeszczyn funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Do organizacji działających na terenie Gminy należą:

- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich "Pomocna Dłoń" – Borkowo,
- Stowarzyszenie Aktywny Morzeszczyn,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Piast Majewo 2018,
- Stowarzyszenie DRABKA,
- Lokalna Grupa Działania Wstęga Kociewia,
- Stowarzyszenie Sportowe K. S. „ORZEŁ” Borkowo,
- Fundacja Pokolenia,

⁶ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁷ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

⁸ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- Koła Gospodyń Wiejskich w Gętomiu, Nowej Cerkwi, Rzeżęcinie, Morzeszczynie i Lipiej Górze,
- Ochotnicze Straże Pożarne funkcjonujące na terenie całej Gminy.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Rocznym programie współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020* zatwierdzonym uchwałą NR XI/68/2019 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 27 listopada 2019 roku.

Głównym celem programu jest: *„kształtowanie lokalnego, trójsektorowego i demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie skutecznego partnerstwa gminy z organizacjami i innymi podmiotami, służącego rozwojowi obszaru gminy i jej mieszkańców oraz lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych”*. Do celów szczegółowych należą natomiast:

- umacnianie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,
- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych wymienionych w art.4 ustawy,
- udział zainteresowanych organizacji pozarządowych przy tworzeniu programu współpracy,
- otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd,
- wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego jako elementu długoterminowego programu współpracy⁹.

⁹ Roczny program współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020

Priorytetowymi zadaniami Gminy przeznaczonymi do realizacji przez organizacje pozarządowe w 2020 roku będą:

- upowszechnianie oraz wspieranie kultury fizycznej i sportu w środowisku wiejskim;
- prowadzenie działalności wspierającej rozwój społeczności lokalnych i wspólnot lokalnych;
- promocja i organizacja wolontariatu;
- działalność w zakresie ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, upowszechniania kultury, sztuki.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Morzeszczyń jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Według informacji Kierownika GOPS w Morzeszczyźnie z działalności w roku 2019, cele oraz zadania GOPS są realizowane przede wszystkim na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o pomocy społecznej oraz innych przepisach wydanych na jej podstawie.

OFICyna PROFILAKTYKI

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych. Akty prawne w granicach, których funkcjonują Ośrodki Pomocy Społecznej to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2020 poz. 1398);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. 2020 poz. 1348);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

Działania jakie podejmuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morzeszczynie w zakresie przytoczonych wyżej przepisów, to w szczególności:

1. dążenie do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych jednostek oraz grup, takich jak rodzina;
2. zmierzanie do usamodzielnienia oraz integracji osób i rodzin z najbliższym środowiskiem;
3. zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych;
4. podnoszenie jakości i poszerzanie zakresu usług świadczonych dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy¹⁰.

W 2019 roku na pomoc społeczną poniesiono wydatki na łączną kwotę 1 241 451,98 zł.
W 2018 roku kwota wydatków kształtowała się na poziomie 970 448,66 zł, natomiast w 2017 roku poniesiono koszty z tym związane na łączną kwotę 1 051 183,45 zł.

Na koniec 2019 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morzeszczynie zatrudnionych było 7 pracowników, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, główna księgowa, asystent rodziny oraz inspektor ds. świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych i funduszu alimentacyjnego. Spośród zatrudnionych osób 4 posiadają wykształcenie wyższe, natomiast 3 wykształcenie średnie. Pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku posiadają wykształcenie wymagane dla osób zatrudnianych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. 1 pracownik socjalny posiada specjalizację I i II stopnia. W latach 2016-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Tabela 7. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

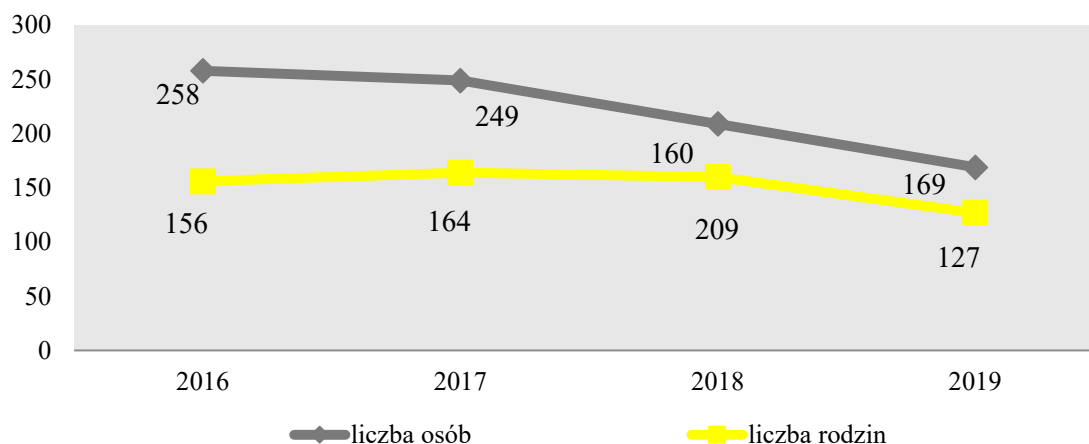
	Liczba osób			
	2016	2017	2018	2019
zatrudnieni				
ogółem	7	7	7	7
pracownicy socjalni	3	3	3	3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

¹⁰ Informacja Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie z działalności w roku 2019

Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Morzeszczyn uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystało 169 osób i 127 rodzin – to o 40 osób mniej niż w 2018 roku i jednocześnie o 33 rodzin mniej niż w roku poprzednim.

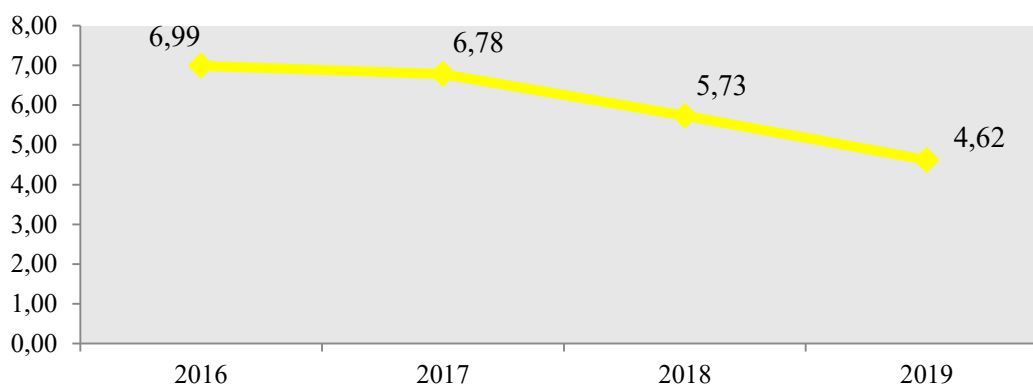
Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Morzeszczyn w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysięcy mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2016-2019 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu – z 6,99% w 2016 roku, do 4,62% w 2019 roku. Z każdym kolejnym rokiem wartość wskaźnika sukcesywnie spadała. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 18. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, jednak

osoby wieku 0-17 lat również stanowiły znaczną część. Pod względem płci widoczna jest znaczna dysproporcja, zwłaszcza wśród świadczeniobiorców w wieku poprodukcyjnym - korzystających z pomocy społecznej kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 15, liczba mężczyzn - 4).

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019

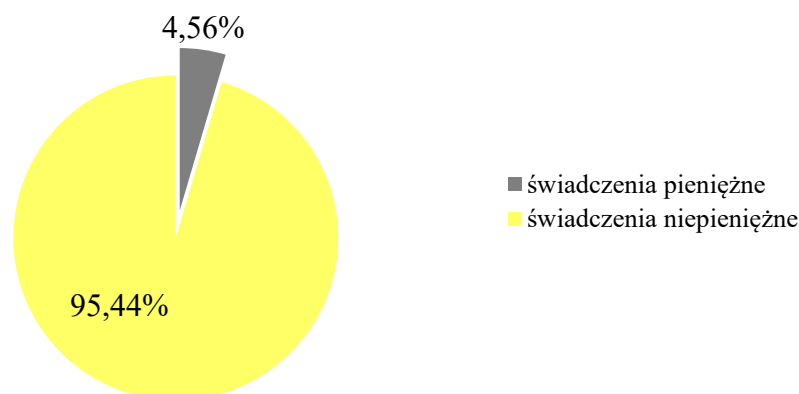
wiek	2016		2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	168	88	167	91	142	80	106	56
produkcyjny	189	93	194	89	168	81	137	68
poprodukcyjny	26	21	31	24	27	20	19	15
ogółem	383	202	392	204	337	181	262	139

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morzeszczynie udzielił pomocy w formie świadczeń pieniężnych 81 osobom (łącznie 754 świadczeń), natomiast w formie świadczeń niepieniężnych – 92 osobom (łącznie 15 777 świadczeń).

W 2019 roku świadczenia pieniężne udzielone mieszkańcom gminy Morzeszczyn stanowiły 4,56% wszystkich udzielonych świadczeń, natomiast świadczenia niepieniężne – 95,44%. Dane statystyczne w tym zakresie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2018, w 2019 roku liczba osób długotrwale

OFICyna PROFILAKTYKI

pobierających świadczenie zmalała z 162 do 111. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku są znaczne – mężczyźni stanowili 39% ogółu, a kobiety - 61%.

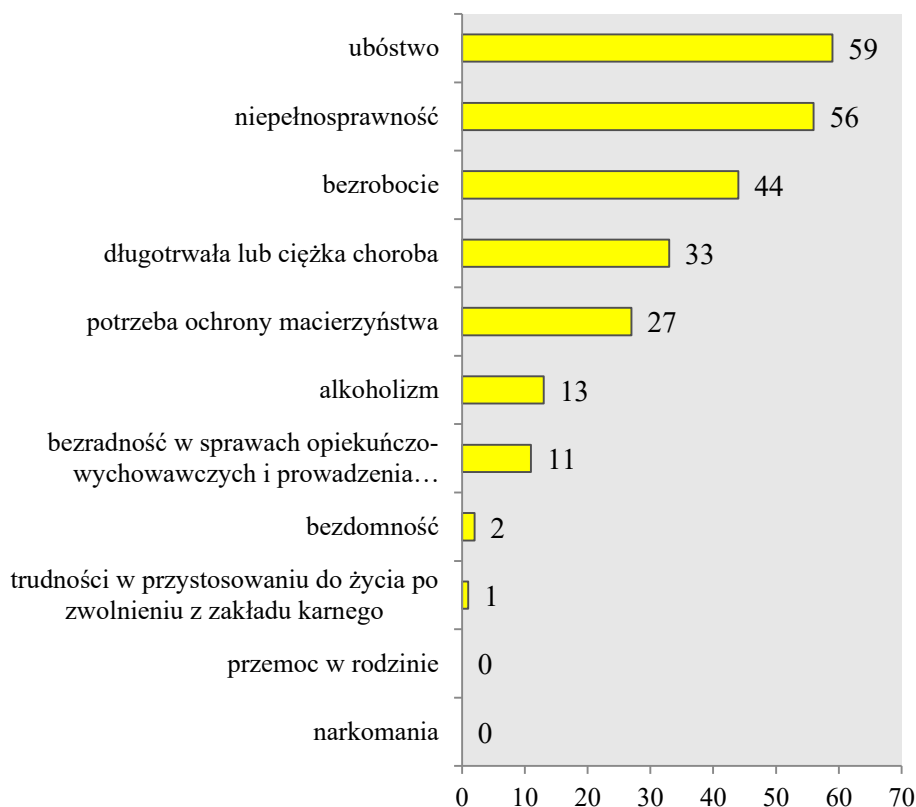
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2016-2019

płeć	2016	2017	2018	2019
kobiety	114	118	103	68
mężczyźni	75	75	59	43
ogółem	189	193	162	111

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Morzeszczyn było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymało 59 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność (56 rodzin), natomiast na trzecim – bezrobocie (44 rodziny). Wśród powodów udzielania świadczeń występujących w Gminie znajdują się także długotrwała lub ciężka choroba (33 rodziny) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność (27 rodzin).

Wykres 20. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2016-2019. W 2018 roku przeprowadzono je ze 117 rodzinami, natomiast w 2019 z 104 rodzinami co oznacza spadek o 11,1%. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich czterech lat zmalała.

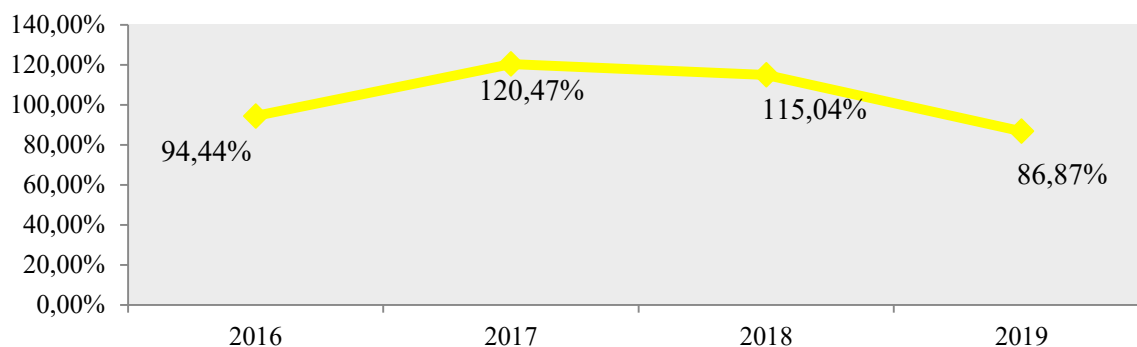
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	134	147	127	112
liczba rodzin	126	131	117	104
liczba osób w rodzinach	444	455	382	333

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 86,87%. W stosunku do roku 2016, wskaźnik ten znacznie zmalał – różnica kształtuje się na poziomie 7,57 p.p.

Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, funkcjonujące na terenie gminy Morzeszczyn.

Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji w Gniewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- ośrodek zdrowia,
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Dziedziny planowania strategicznego),
- analiza SWOT¹¹,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych,
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań.

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy, nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Morzeszczyn.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹¹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,

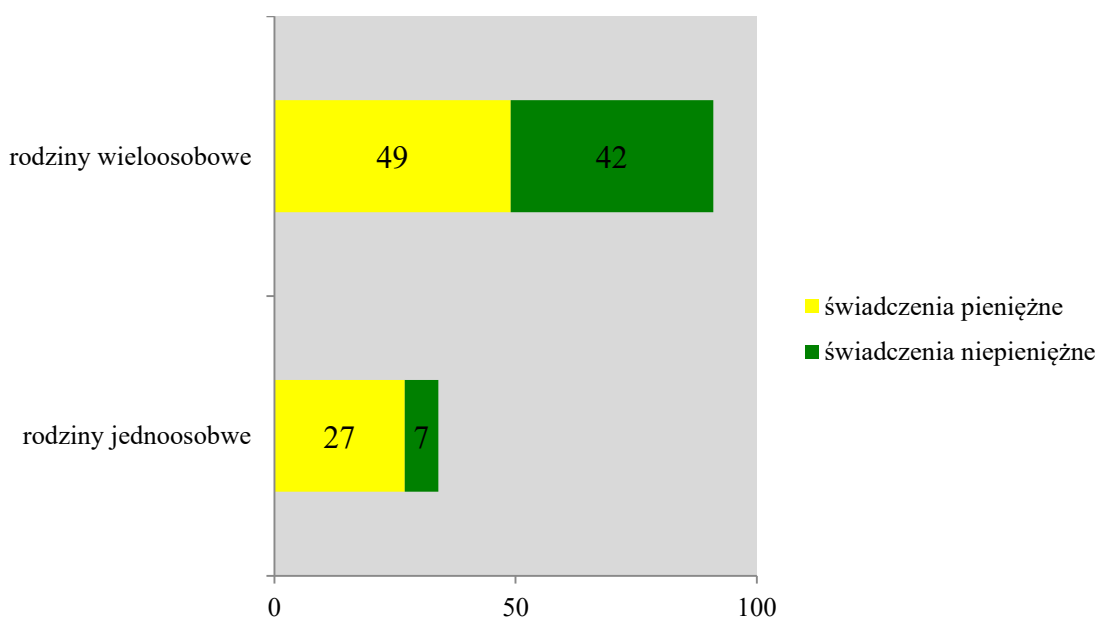
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2019 roku objętych pomocą społeczną było łącznie 127 rodzin. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wyniosła z kolei 403 osoby. W większości są to rodziny wieloosobowe, które pobierają zarówno świadczenia pieniężne jak i niepieniężne, na podobnym poziomie. Z kolei rodziny jednoosobowe, głównie korzystają ze świadczeń pieniężnych. Rozkład poszczególnych typów rodzin i pobieranych przez nich świadczeń, prezentuje poniższy wykres.

Wykres 22. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Najwięcej świadczeń niepieniężnych pobierają rodziny wielodzietne, gdzie liczba dzieci wynosi czworo lub więcej. Na drugim miejscu odnośnie tego typu świadczeń znajdują się rodziny bez dzieci. Rodziny nieposiadające dzieci dominują również w zakresie pobierania świadczeń pieniężnych. Dane dotyczące typów rodzin i pobieranych przez nich świadczeń, przedstawione są w poniższej tabeli.

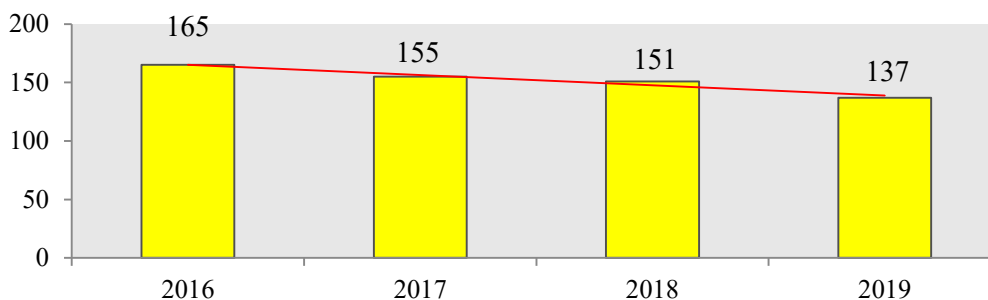
Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w roku 2019

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne	ogółem
bez dzieci	363	2177	2540
jedno dziecko	83	1779	1862
dwoje dzieci	92	1369	1461
troje dzieci	65	1720	1785
czworo i więcej dzieci	26	3999	4025
inne	125	2891	3016

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 137 rodzin, czyli o 10% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 13% mniej niż w roku 2017. W latach 2016-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 23. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 271 rodzin, w 2018 roku – 247 rodzin, natomiast w 2019 roku – 235 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił spadek liczby rodzin, pobierających to świadczenie o 13%.

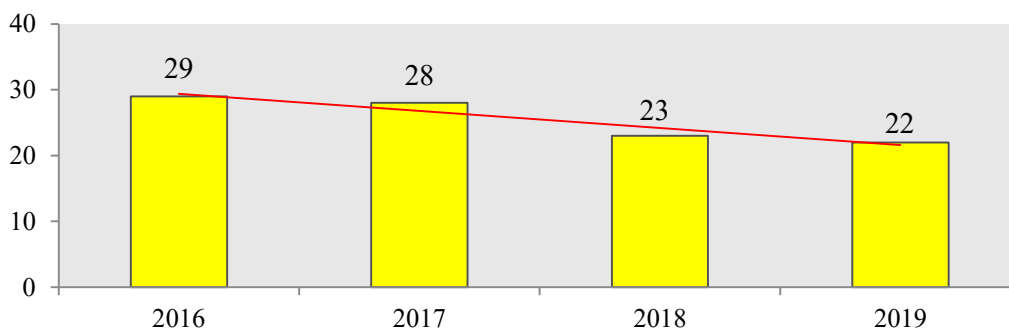
Tabela 12. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	271	247	235
kwota świadczeń (w złotych)	3 035 399,00 zł	2 657 961,00 zł	3 078 140,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 22 rodziny, co oznacza spadek w stosunku do 2016 roku o 24%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

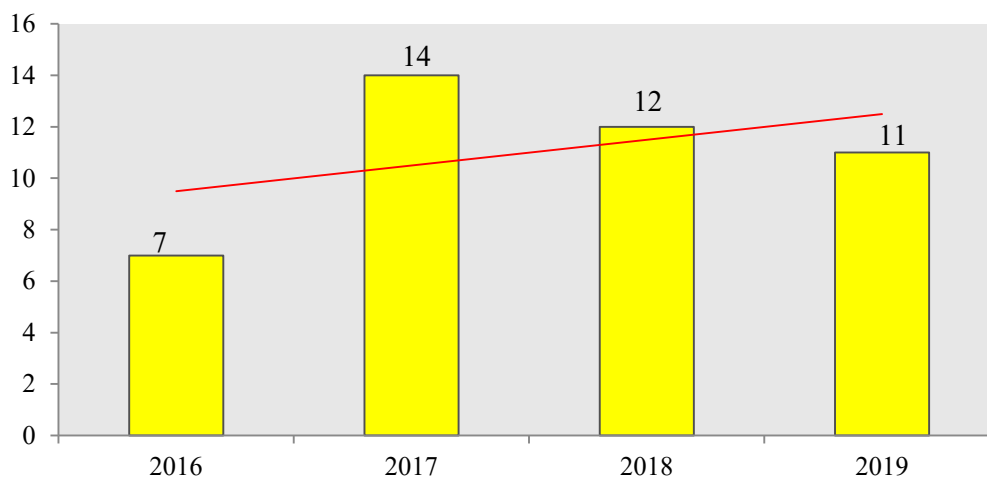
Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2016-2018 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymywała się na stałym poziomie. W 2019 roku nastąpił natomiast nieznaczny spadek w stosunku do poprzednich dwóch lat. W ogólnej liczbie rodzin, które uzyskały pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, 3 z nich to rodziny niepełne i 1 rodzina wielodzietna.

Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019

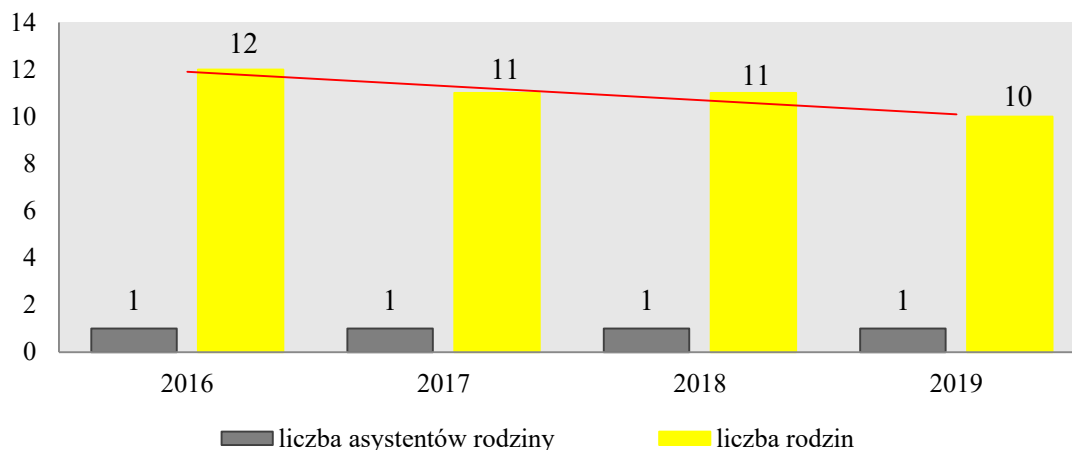

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Morzeszczyn realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W GOPS w Morzeszczynie zatrudniony jest jeden asystent rodziny. W ramach realizacji ustawowego zadania, asystent rodziny prowadził pracę w 10 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Na przestrzeni ostatnich czterech lat, widoczny jest systematyczny spadek liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019

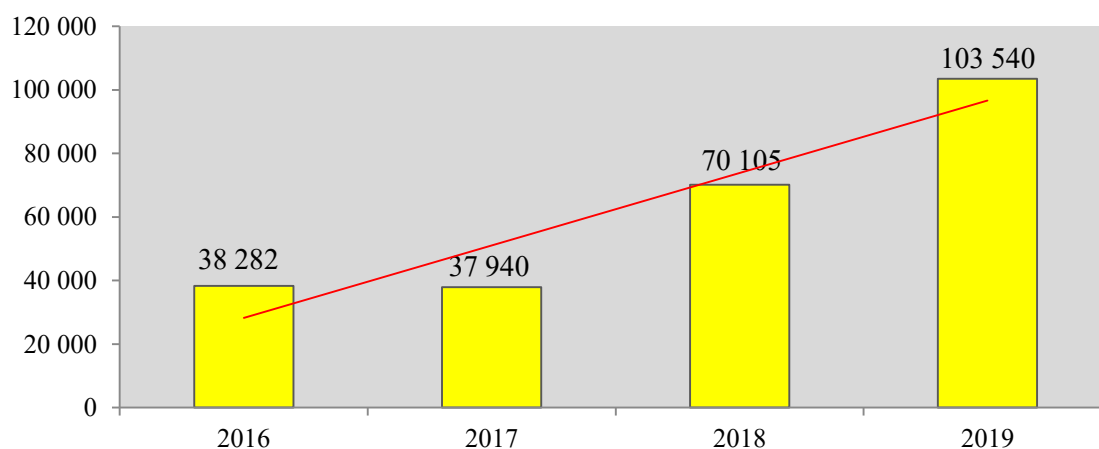

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Morzeszczyn nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 103 540 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019 ulegała znacznemu wzrostowi.

Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych)

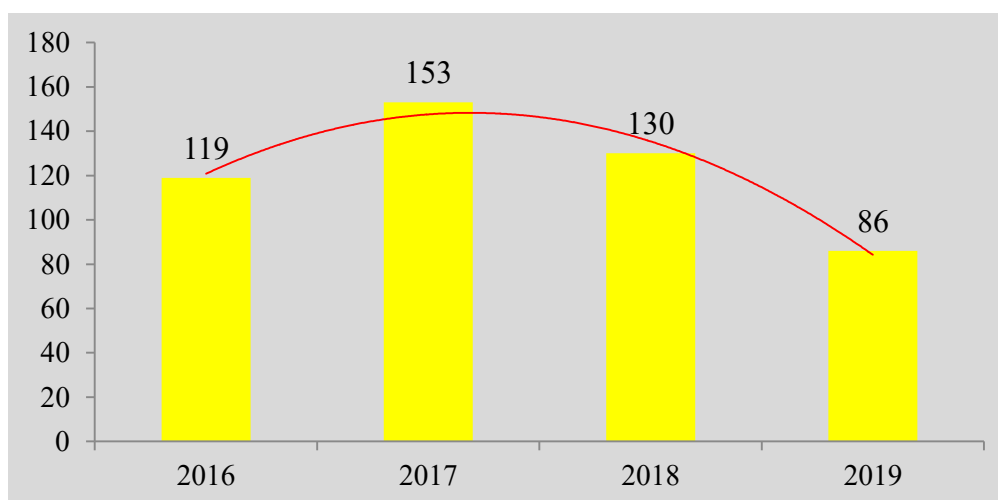

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W roku 2019 żadna rodzina nie korzystała z poradnictwa specjalistycznego, w porównaniu do roku 2016, w którym z pomocy w tym zakresie korzystały 4 rodziny. W roku przedmiotowym z interwencji kryzysowej skorzystały 2 rodziny, natomiast w latach wcześniejszych nie odnotowano żadnej.

Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej zmalała na przestrzeni ostatnich 4 lat. W roku 2019 liczba ta wyniosła 86 rodzin, z kolei w roku 2016 było to 119 rodzin. Dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi służbami takimi jak: szkoły, policja, sąd, dom dziecka, zakłady opieki zdrowotnej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie, CIK, ZUS, KRUS oraz pracodawcy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – poprawa funkcjonowania rodzin w zakresie opieki nad potomstwem, poprzez zagwarantowanie im możliwości uzyskania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz poszerzenie oferty usług pomocowych na rzecz wspierania rodziny.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
2	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
4	Wsparcie rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.	Liczba rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych.
5	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
6	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
7	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości uzyskania poradnictwa specjalistycznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa specjalistycznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.

8	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami, liczba zorganizowanych szkoleń.
9	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
10	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
11	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, NGO, PCPR, GOK, Gminna Biblioteka Publiczna.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

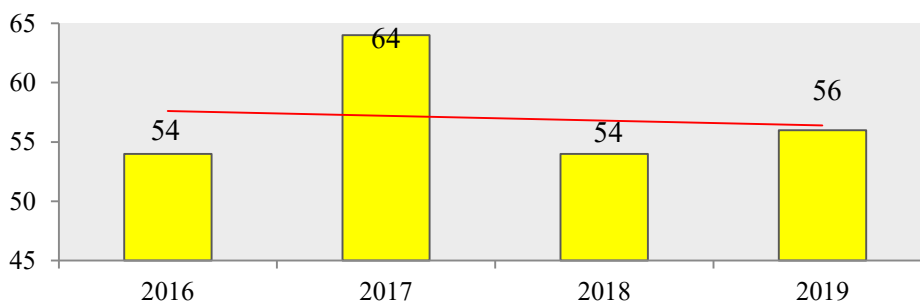
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 56 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż

niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Gminie w 2019 roku. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zwiększeniu. W stosunku do 2016 liczba rodzin zwiększyła się o 2. Szczyt przypadł jednak na rok 2017, gdzie liczba rodzin wynosiła 64.

Wykres 29. Rodziny, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019. W 2017 roku przyznano 254 świadczenia na łączną kwotę 38 862,00 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 239 na kwotę 37 730,00 zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 236 świadczeń na kwotę 44 403,00 zł. Na przestrzeni ostatnich czterech lat, liczba przyznanych świadczeń uległa zmniejszeniu – w stosunku do roku 2016 nastąpił spadek o 11%.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	264	254	239	236
kwota świadczeń (zł)	40 392,00	38 862,00	37 730,00	44 403,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich czterech lat wzrosła liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2016 roku przyznano 762 świadczenia, w 2017 roku – 738, w 2018 roku – 759, natomiast w 2019 roku – 805. Różnica pomiędzy 2016 rokiem, a 2019 rokiem kształtuje się na poziomie 43 świadczeń, co oznacza wzrost o 6%.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	762	738	759	805
kwota świadczeń (zł)	116 586,00	112 914,00	119 960,00	152 668,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2016 roku przyznano 499 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2017 roku – 469 świadczeń, w 2018 roku – 441, natomiast w 2019 roku - 442. Oznacza to spadek w porównaniu do roku 2016 o 57 świadczeń. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest stopniowy spadek liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie.

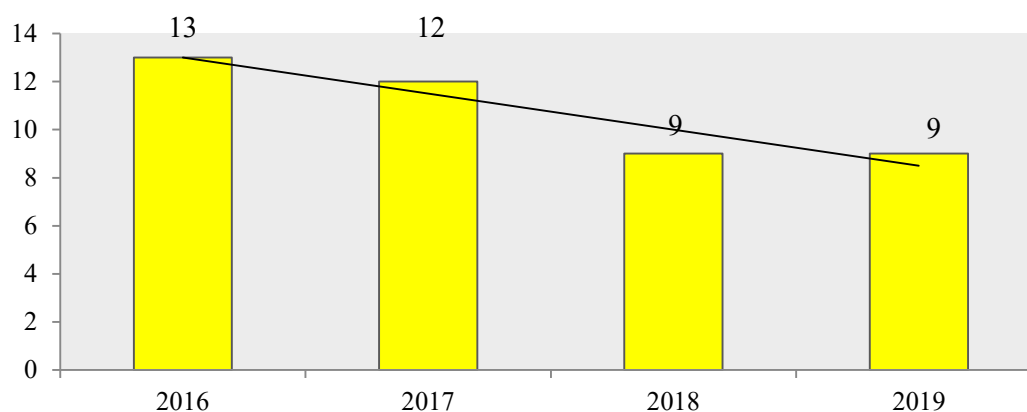
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	499	469	441	442
kwota świadczeń (zł)	76 347,00	71 757,00	69 735,00	83 839,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku z usług opiekuńczych (przysługujących osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób) skorzystało 9 osób. Jest to mniejsza liczba w stosunku do lat poprzednich, różnica nie jest jednak znaczna.

Wykres 30. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – stworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym, integracja i aktywizacja tych osób oraz podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
2	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.

3	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
4	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
5	Likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
6	Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7	Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności oraz budowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej oraz jej miejsca w społeczeństwie.	Liczba podjętych działań w zakresie budowania pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej, wśród mieszkańców gminy Morzeszczyn
8	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
9	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	PCPR, placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

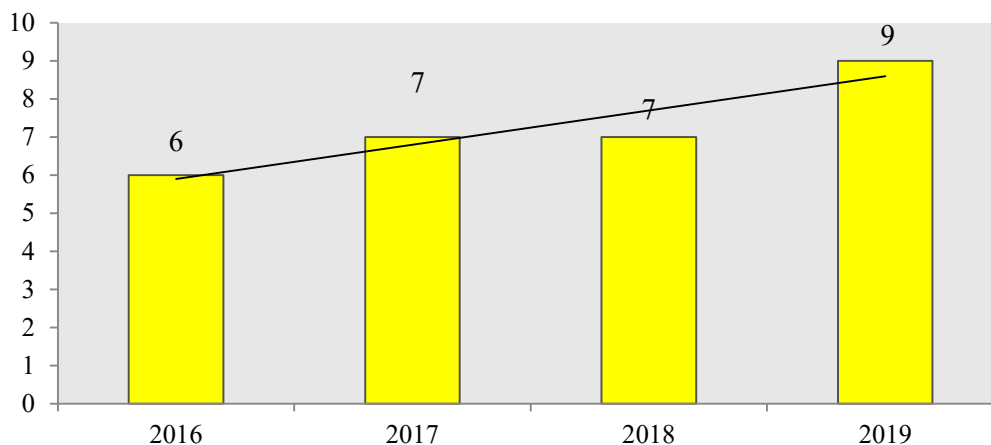
Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹².

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

W 2019 roku z usług specjalistycznych opiekuńczych skorzystało 9 osób z zaburzeniami psychicznymi. Było to 100% wszystkich osób korzystających z usług opiekuńczych. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z takich usług utrzymuje się na względnie stałym poziomie co zostało zaprezentowane na poniższym wykresie.

¹² www.psychiatriapolska.pl

Wykres 31. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Po specjalistyczne wsparcie psychologiczne mieszkańcy gminy Morzeszczyn mogą się udać do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie, gdzie uzyskać mogą poradę psychologiczną. Pomocy w tym zakresie udziela psycholog, dostępny raz w tygodniu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;

- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – utworzenie lokalnego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2	Prowadzenie terapii zajęciowej ukierunkowanej na potrzeby osób chorych psychicznie.	Liczba przeprowadzonych warsztatów terapii zajęciowej, liczba uczestników.
3	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.
4	Współdziałanie z trzecim sektorem (podejmowanie współpracy z sektorem pozarządowym, organizacjami wyznaniowymi działającymi na polu pomocy osobom chorym psychicznie i ich rodzinom).	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

CEL OPERACYJNY NR 2 – zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy Morzeszczyń na temat chorób i zaburzeń psychicznych oraz przeciwdziałanie dyskryminacji osób chorych psychicznie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
5	Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Liczba uczestników warsztatów.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki zdrowia, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniającą trzy zasadnicze kryteria.

Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morzeszczynie, wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr III/12/2018 Rady Gminy Morzeszczyn z dnia 19 grudnia 2018 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Morzeszczyn na 2019 r.*

Zakres działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morzeszczynie przedstawia się w następujący sposób:

- przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu;
- zapraszanie na rozmowę osób, w stosunku do których wpłynęło zgłoszenie;
- kierowanie na badania do lekarza biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego osób, które nie wyraziły zgody na dobrowolne leczenie, a wstępne czynności prowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania;
- przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym mającym na celu poddanie się przymusowemu leczeniu;
- składanie wniosków o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego w Tczewie.

Na terenie gminy Morzeszczyn, mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia w:

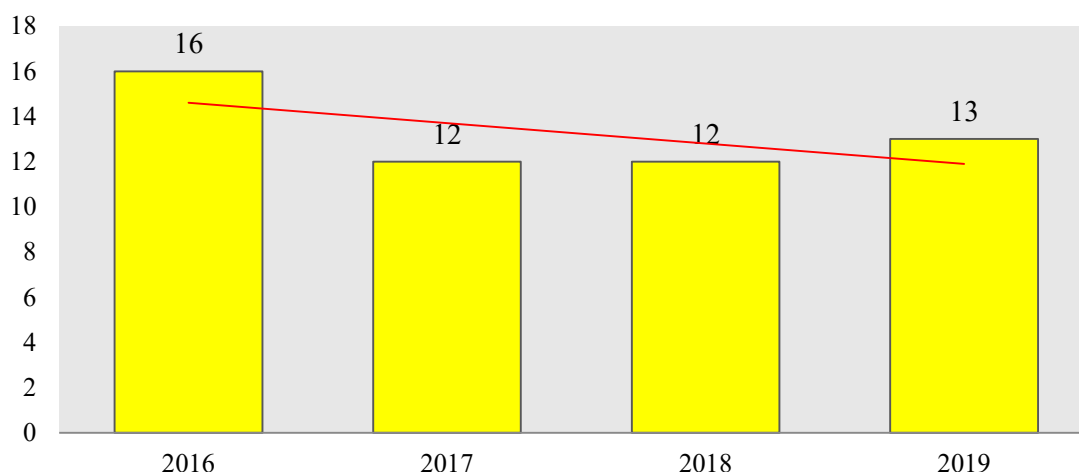
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2019 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 13 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na siódmym miejscu pod względem liczby

¹³ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W 2019 roku jedna rodzina skorzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

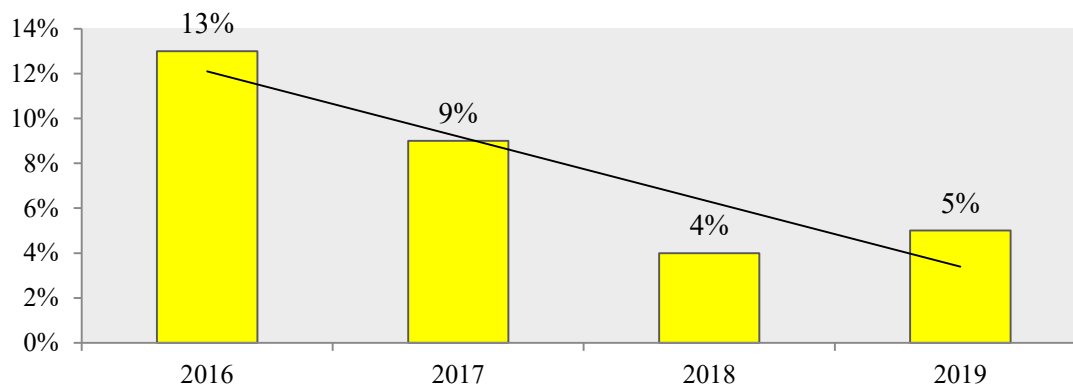
Wykres 32. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z powodu uzależnienia od alkoholu pomoc i wsparcie otrzymało 5% rodzin, spośród wszystkich rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest pozytywna - malejąca tendencja - w zakresie udziału rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS.

Wykres 33. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019

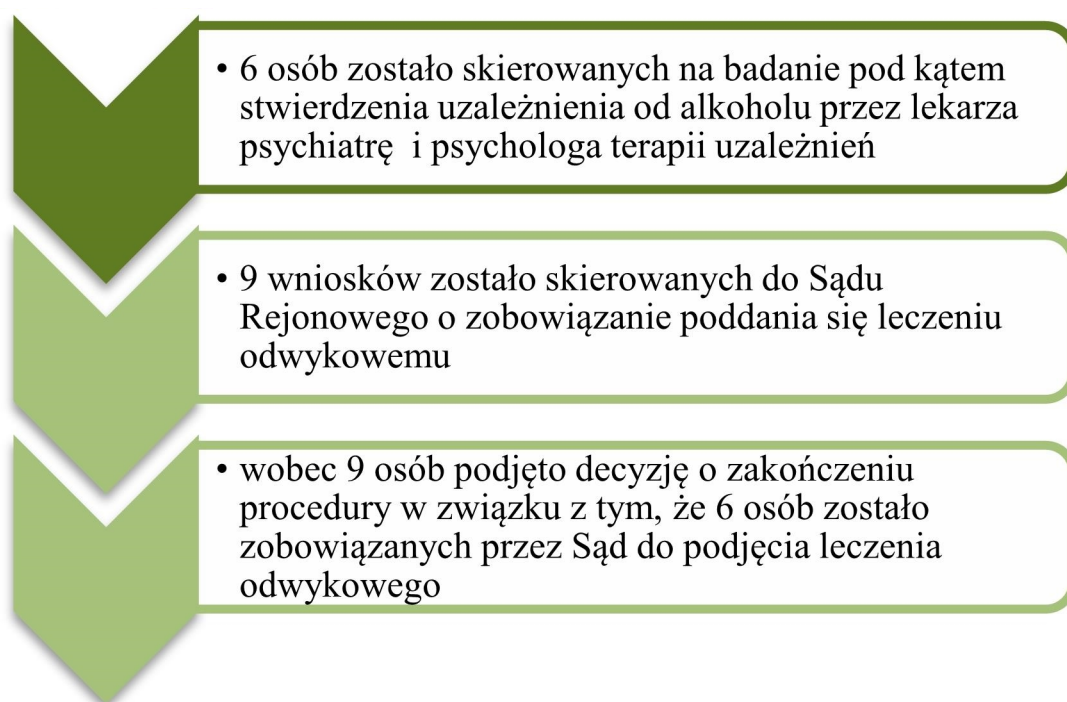
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morzeszczynie czynności, w ramach przysługujących jej uprawnień.

Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 4 członków. W 2019 roku swoimi działaniami objęła 23 osoby, w tym 8 kobiet i 15 mężczyzn. Jednocześnie w omawianym roku do Komisji wpłynęło 12 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe.

W stosunku do osób objętych działaniem i w ramach swoich kompetencji, w 2019 roku Komisja podjęła następujące czynności:

Rysunek 7. Czynności podjęte przez GKRPA w 2019 roku

W stosunku do 1 osoby podjęto decyzję o braku zasadności podejmowania działań. U 1 osoby nastąpił zgon, natomiast 1 osoba zmieniła miejsce zamieszkania, co skutkowało przekazaniem sprawy do Komisji według właściwości zamieszkania tej osoby. Komisja w omawianym roku przeprowadziła również 2 kontrole w 10 punktach sprzedaży napojów alkoholowych, pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Dane dotyczące działań GKRPA w Morzeszczynie, podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela. Na jej podstawie można zauważyć znaczny wzrost, zwłaszcza w zakresie podejmowanych przez Komisję czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. Wzrost występuje

również w obrębie liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem odnośnie leczenia odwykowego. Dane te nasuwają wnioski, na podstawie których można stwierdzić, że w Gminie tworzy się obszar problemowy w zakresie uzależnienia od alkoholu.

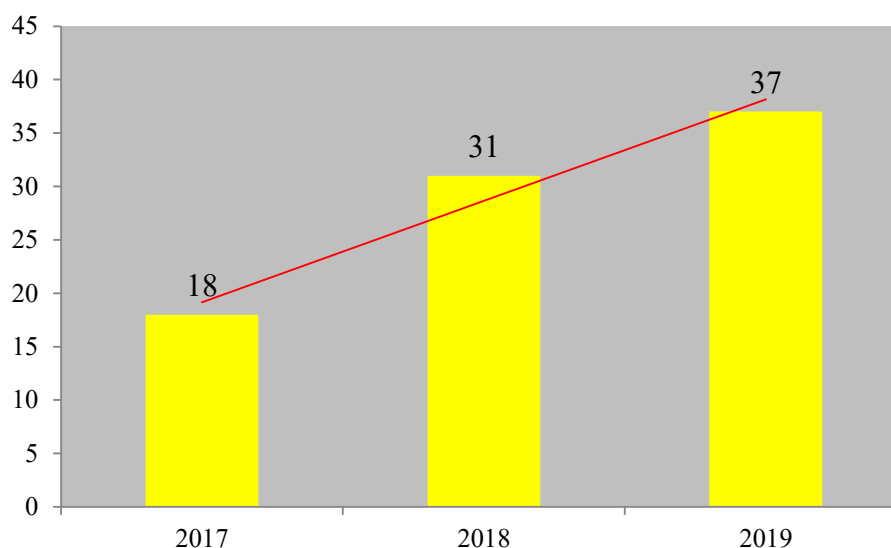
Tabela 16. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morzeszczynie, wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	11	12
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	6	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	10	15	23
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	6	9

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie gminy Morzeszczyn do tej pory nie działał punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Na terenie gminy Morzeszczyn nie funkcjonuje również samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (AI-Anon) oraz grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). GKRPA świadczy natomiast pomoc w formie usług psychologiczno – poradniczych, 8 godzin miesięcznie. Po pomoc mogą kierować się osoby uzależnione, a także członkowie ich rodzin. Wizyty mają charakter cykliczny. Wykres poniżej przedstawia liczbę osób, które skorzystały z pomocy, na przestrzeni lat 2017-2019. Na jego podstawie zauważyć można trend wzrostowy w obrębie liczby osób korzystających z pomocy psychologicznej.

Wykres 34. Liczba osób, które skorzystały z porad psychologicznych świadczonych przez GKRPA, na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy w Morzeszyczynie za 2017, 2018 i 2019 rok

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. Na przestrzeni lat 2017-2019 roku nie zostały przeprowadzone żadne programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. Zorganizowane natomiast zostały inne programy profilaktyczne, w których brało udział:

- w 2017 roku - 150 uczniów oraz 9 nauczycieli,
- w 2018 roku - 140 uczniów oraz 5 nauczycieli,
- w 2019 roku – 125 uczniów, 7 nauczycieli.

W 2019 roku Komisja w zakresie profilaktyki opłaciła:

- przedstawienie profilaktyczne dotyczące inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży;
- warsztaty profilaktyczne dla uczniów z zakresu profilaktyki uzależnienia od alkoholu;
- warsztaty profilaktyczne – narkomania, alkoholizm, HIV, AIDS;
- spektakl teatralny dla dzieci, pt. „Dwa Skrzaty – Dwa Światy” z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci – 46 biletów;
- pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki uzależnień (cykl od maja do czerwca 2020 roku oraz od września do grudnia 2020 roku).

OFICyna PROFILAKTYKI

Tabela 17. Realizacja programów profilaktycznych na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba uczniów	150	140	125
liczba rodziców	0	0	0
liczba nauczycieli	9	5	7

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w 2019 roku zorganizowano również:

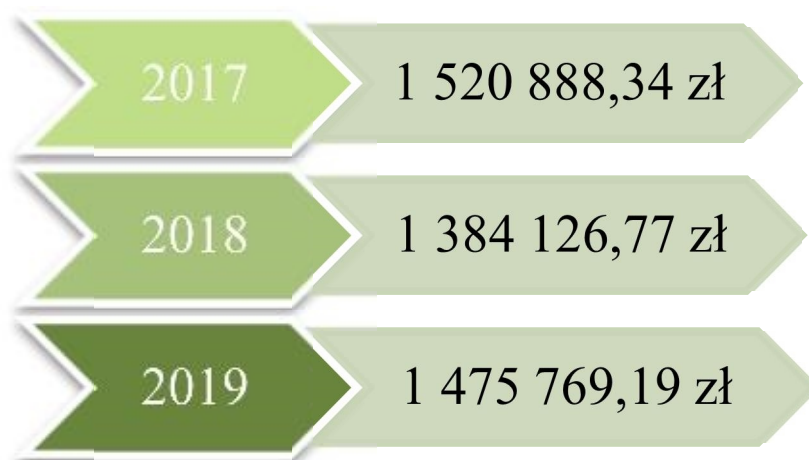
- jednorazowe prelekcje, pogadanki, w których wzięło udział 170 osób,
- spektakle, w których wzięło udział 86 osób.

Ponadto w omawianym roku Komisja pozyskała 40 biletów na wyjazd do Gdyni na Cykl NIEĆPA 2019 rok. W ramach wyjazdu odbyło się wystąpienie przedstawicieli: STOP PIJANYM KIEROWCOM i Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii oraz występ zespołu „Sto%”. Dodatkowo przeprowadzono szkolenie dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców, pt. „Warunki korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – szkolenie w formie stacjonarnej”, w którym łącznie wzięło udział 13 osób. Przeszkoleni zostali również członkowie Komisji, na dwudniowym, nieodpłatnym szkoleniu pt. :”Przemoc jako objaw problemów rodziny. Przemoc a alkohol – pomoc dorosłym i dzieciom”. Przewodniczący Komisji z kolei odbył szkolenie pt. „Przegląd najważniejszych zadań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Morzeszczyn wyniosła łącznie 1 475 769,19 zł, w tym 884 501,04 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 183 769,51 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 407 498,64 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do roku poprzedniego, w omawianym roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu.

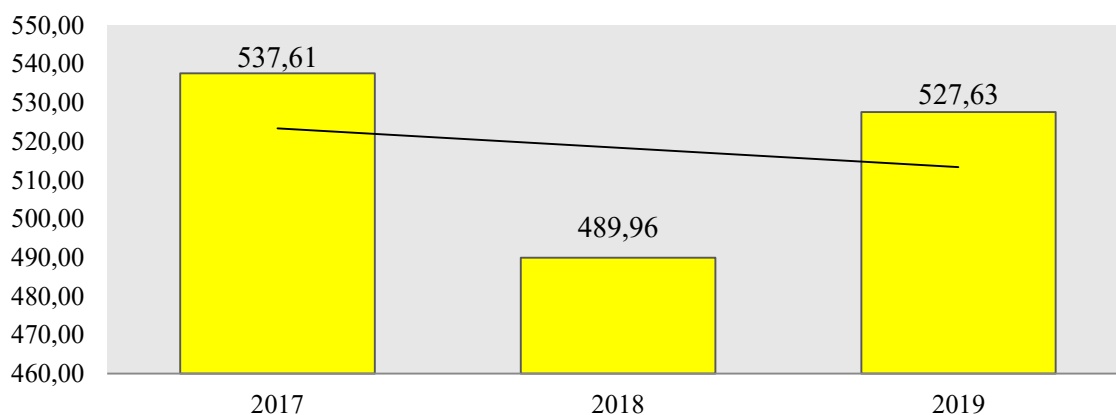
Rysunek 8. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Morzeszczyn alkoholu w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku wartość sprzedanego alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia kształtowała się na poziomie 527,63 zł. W porównaniu do roku poprzedniego wartość ta zwiększyła się o 37,67 zł, natomiast w stosunku do roku 2017 kształtuje się na bardzo zbliżonym poziomie.

Wykres 35. Wartość sprzedanego na terenie gminy Morzeszczyn alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie gminy Morzeszczyn znajdowało się łącznie 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, wszystkie przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba sklepów oraz lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu pozostaje na stałym poziomie. Liczba

sklepów wynosiła 10, natomiast na terenie Gminy nie funkcjonowały żadne lokale gastronomiczne.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niewystarczające zasoby w Gminie, w zakresie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzin;
- wzrost ilości osób dokonujących zakupu alkoholu, wpływający niekorzystnie na działania zmierzające do ograniczenia spożycia alkoholu;
- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,
- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,

OFICyna PROFILAKTYKI

- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz prewencja w stosunku do osób we wczesnej fazie choroby alkoholowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
3	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
4	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
5	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
6	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
7	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.
8	Kontynuacja współpracy z psychologiem dla rodzin.	Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	UG, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 – wdrażanie efektywnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz dążenie do podwyższenia progu wiekowego inicjacji alkoholowej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz świetlic na terenie Gminy.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
6	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
7	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
8	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA, placówki oświatowe.	NGO, UG, GOK, komisariat Policji w Gniewie.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 – rozwijanie wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz rozwój sieci informacyjnej na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz pracowników placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych

6	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.
---	--	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	NGO, UG, GOK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

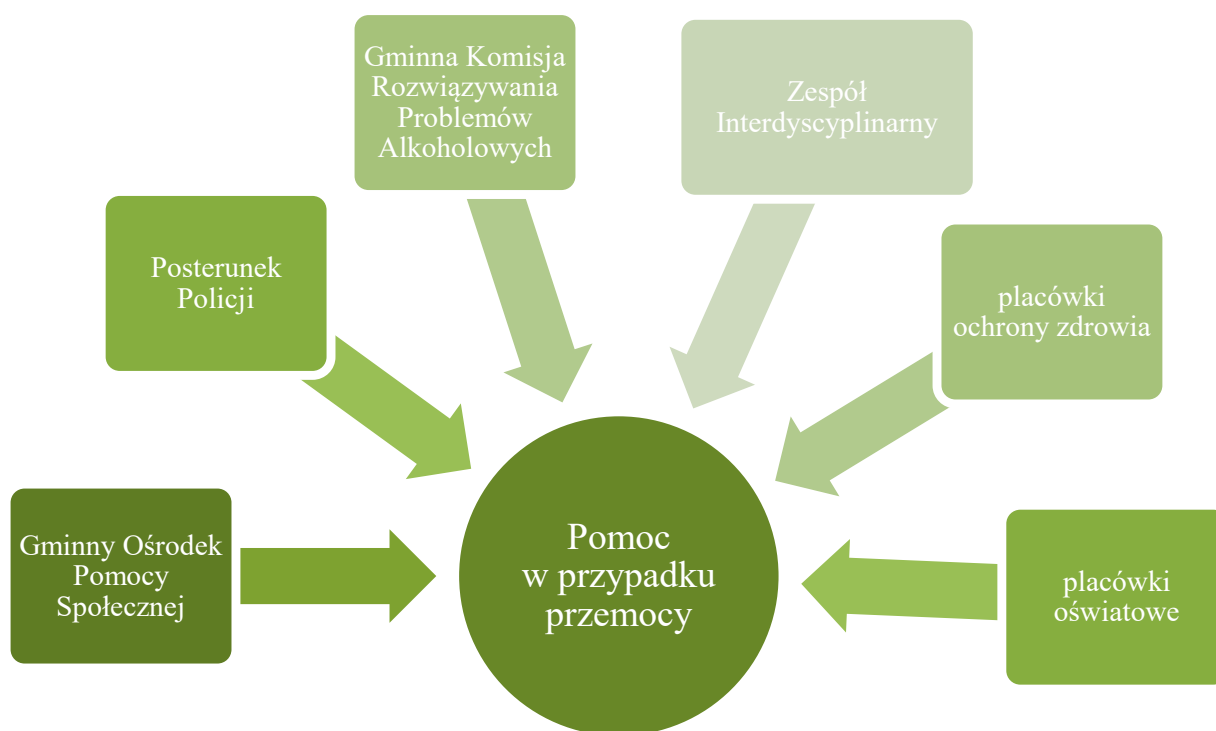
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Morzeszczyn zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem Nr 19/2011 roku Wójta Gminy Morzeszczyn z dnia 29 kwietnia 2011 roku. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- kuratorium sądowego.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Morzeszczyn mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

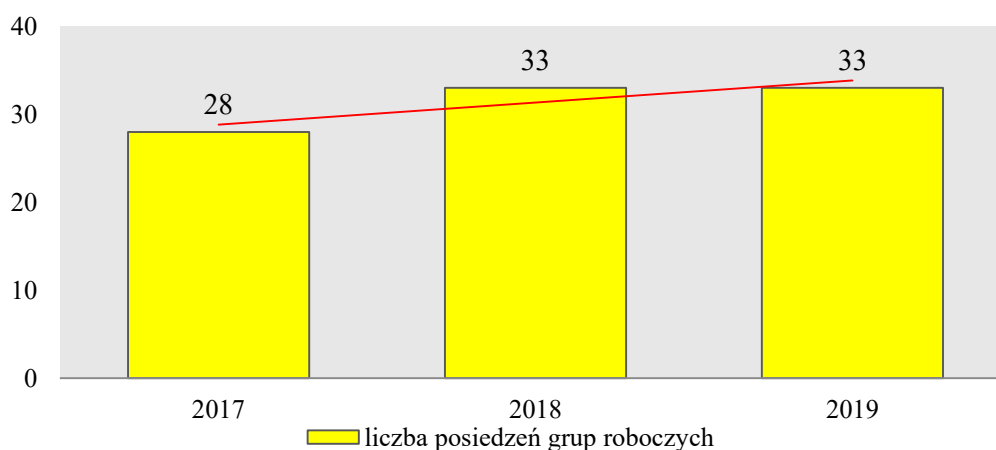
Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Morzeszczyn na lata 2019 - 2020* przyjętym uchwałą Nr III/13/2018 z dnia 19 grudnia 2018 roku. Celem głównym Programu

jest „przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.” Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie;
2. wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy;
3. spadek liczby przypadków przemocy;
4. stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp¹⁴.

Zespół Interdyscyplinarny w roku 2019 spotkał się czterokrotnie. W omawianym roku odbyły się 33 posiedzenia w ramach grup roboczych powołanych do konkretnych przypadków przemocy w rodzinie. W porównaniu do 2017 roku liczba posiedzeń grup wzrosła, natomiast w stosunku do 2018 utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 36. Dane dotyczące posiedzeń grup roboczych w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Morzeszczyn za rok 2017, 2018 i 2019

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę

¹⁴ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Morzeszczyn na lata 2019 - 2020

współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Morzeszczyn w latach 2017-2019 przedstawione zostały w tabeli nr 18. W 2019 roku wszczęto 9 procedur „Niebieskie Karty” co oznacza wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 29%. W 2019 roku sporządzono 8 formularzy „Niebieska Karta C” w obecności osoby dotkniętej przemocą oraz 6 formularzy „Niebieska Karta D” w obecności osoby stosującej przemoc. W omawianym roku zakończono natomiast 6 procedur „Niebieska Karta”, na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. W porównaniu do 2017 roku nastąpił wzrost zarówno liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta C”, jak i „Niebieska Karta D”.

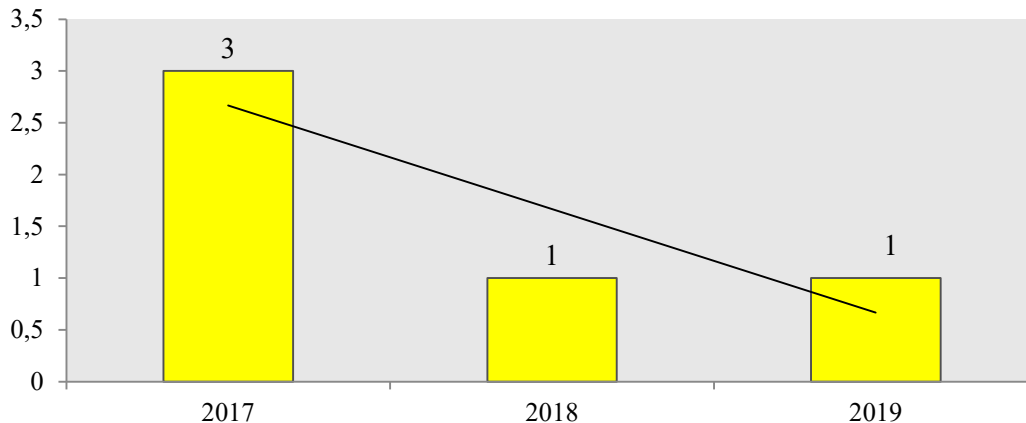
Tabela 18. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

Działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”	2017	2018	2019
liczba rodzin, w których wszczęto procedurę	7	7	9
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta C”	5	8	8
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta D”	4	4	6
liczba rodzin, w których zakończono procedurę	8	8	6

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Morzeszczyn za rok 2017, 2018 i 2019

W 2019 roku wszczęto 1 postępowanie w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, w stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest spadek liczby wszczętych postępowań co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

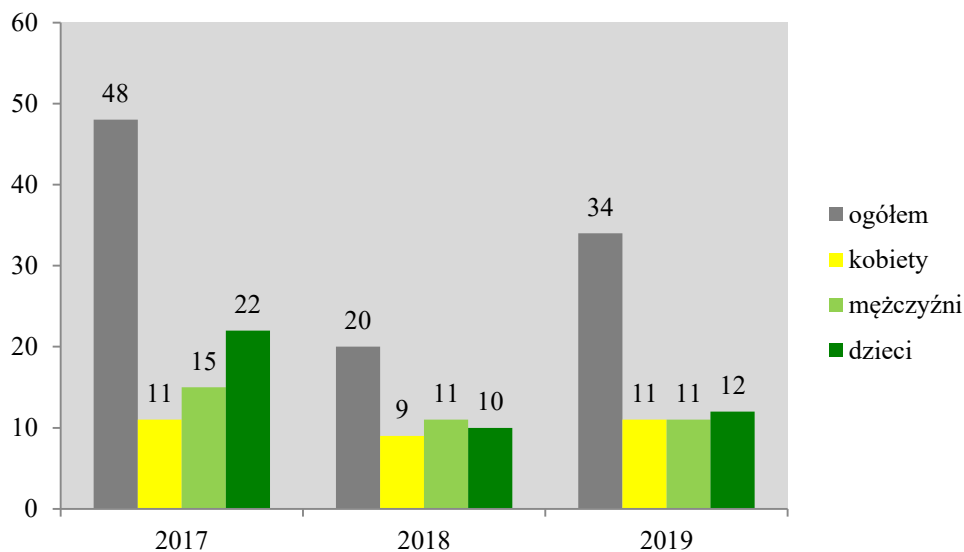
Wykres 37. Liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Morzeszczyn za rok 2017, 2018 i 2019

Osobami w stosunku do których była stosowana przemoc to w większości kobiety oraz dzieci. W roku 2019 roku liczba osób kształtowała się w następujący sposób: 11 kobiet i 12 dzieci. Działalnością grup roboczych w przedmiotowym roku objęto 34 osoby, w stosunku do roku 2017 można zauważyć spadek o 29%. Ogólną liczbę osób w rodzinach dotkniętych przemocą oraz liczbę mężczyzn, kobiet oraz dzieci w rodzinach dotkniętych przemocą, obrazuje poniższy wykres. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w większości są mężczyźni. Najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinach jest alkohol.

Wykres 38. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych na terenie gminy Morzeszczyn, na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Morzeszczyn za rok 2017, 2018 i 2019

Osoby, które były objęte działaniami Zespołu mogły skorzystać z pomocy psychologa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morzeszczynie. Wsparcie dla osób dotkniętych przemocą jest udzielane oprócz poradnictwa psychologicznego, również w formie poradnictwa socjalnego.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosowanie przemocy w szczególności w stosunku do kobiet oraz dzieci, przede wszystkim spowodowane nadużywaniem alkoholu.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku

wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.

- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
2	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
3	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.

4	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
6	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
7	Opracowywanie i realizacja planów pomocy w indywidualnych przypadkach.	Liczba opracowanych i zrealizowanych planów pomocy w indywidualnych przypadkach.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UG, PP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej, poprzez działania profilaktyczne i informacyjno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, a także do osób dorosłych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
3	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.

4	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
5	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
6	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
7	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
8	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.
9	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
10	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UG, PP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

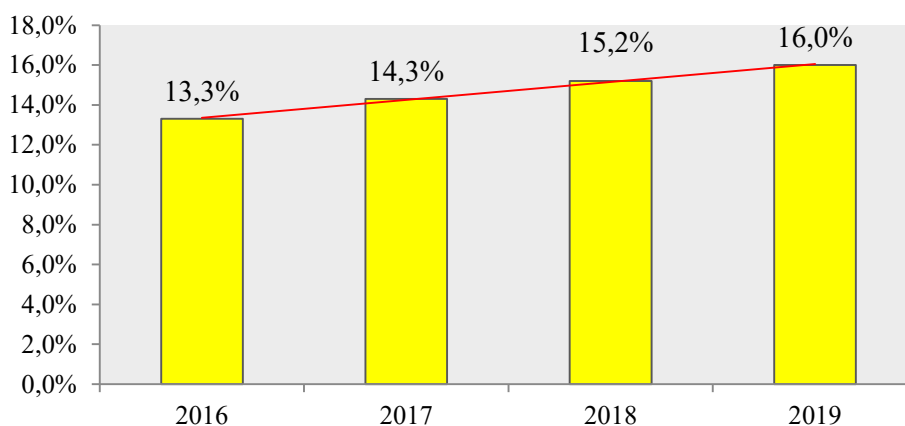
1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 16,0% wszystkich mieszkańców gminy Morzeszczyn, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku o 2,7 pp.

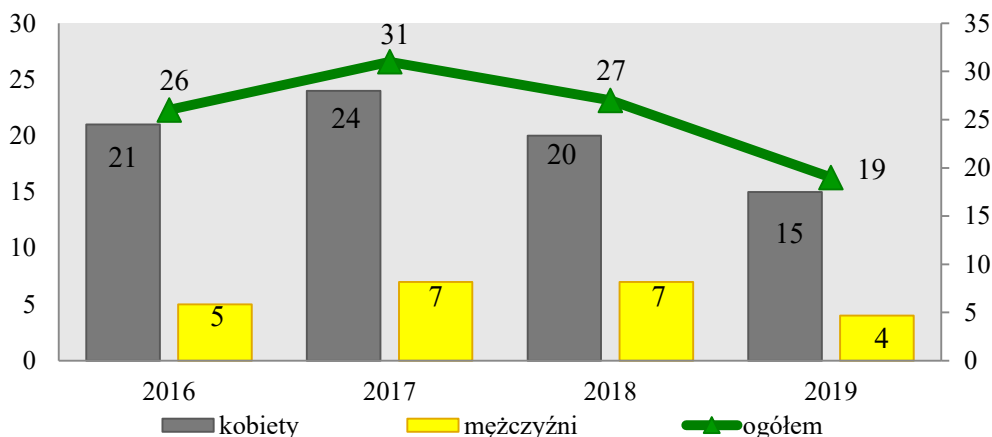
Wykres 39. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 19. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 15, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 4. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do lat poprzednich uległa zmniejszeniu. Względem 2016 roku nastąpił spadek o 37%.

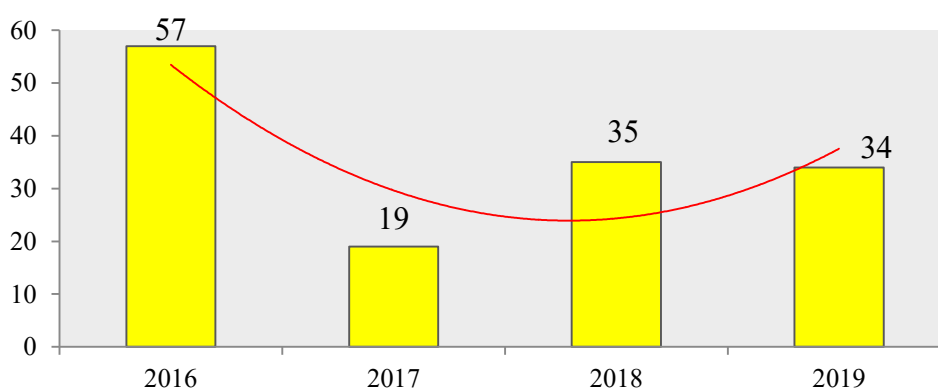
Wykres 40. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej, w podziale na płeć w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku udzielone zostały 34 świadczenia mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegane są wahania w liczbie przyznanych świadczeń w tym zakresie.

Wykres 41. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie

OFICyna PROFILAKTYki

kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁵.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morzeszczynie w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej 4 mieszkańców, na łączną kwotę 139 968 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019 znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że GOPS z roku na rok ponosi odpłatność za pobyt w DPS takiej samej liczby osób.

Tabela 19. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób	4	4	4	4
kwota świadczeń (zł)	103 092	122 744	131 430	139 968

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W odpowiedzi na potrzeby osób starszych, w gminie Morzeszczyn działalność prowadzi Klub Seniora. Został on utworzony 27 kwietnia 2010 roku z inicjatywy Dyrektora GOK. Aktualna liczba członków Klubu Seniora wynosi 37 osób. Działania klubu opierają się przede wszystkim na aktywizacji seniorów gminy Morzeszczyn oraz włączaniu ich do życia społeczności lokalnej. W ramach działalności Klubu Seniora realizowane są różnego rodzaju projekty, finansowane z Programu "Działaj Lokalnie", Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Filantropii w Polsce oraz Fundację Pokolenia. Dodatkowo w 2019 roku Gmina przystąpiła do programu „Senior+” na lata 2015-2020 w wyniku czego utworzony został Klub Senior+ w miejscowości Rzeżęcín. Od 2020 roku Klub prowadzi systematyczne zajęcia dla seniorów, organizuje wyjazdy np. do kręgielni, na basen solankowy oraz umożliwia wzięcie udziału w różnego rodzaju kursach czy warsztatach. Do klubu może dołączyć każdy mieszkaniec Gminy, który ukończył 60 lat i jest nieaktywny zawodowo.

¹⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich lat,
- ryzyko wykluczenia i izolacji osób starszych zamieszkujących Gminę.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współudziale z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług;
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej;
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – dostosowanie polityki lokalnej do potrzeb starszych mieszkańców Gminy, w zakresie wsparcia w różnych obszarach życia codziennego.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych wspieranych adresowanych do seniorów.	Liczba funkcjonujących mieszkań chronionych.

2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, „Klub Seniora”, PP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 – włączenie potencjału osób starszych w obszar aktywności społecznej i obywatelskiej, poprzez zwiększenie dostępności do różnorodnych form aktywności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie i tworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.

5	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
6	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
7	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
8	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, „Klub Seniora”, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

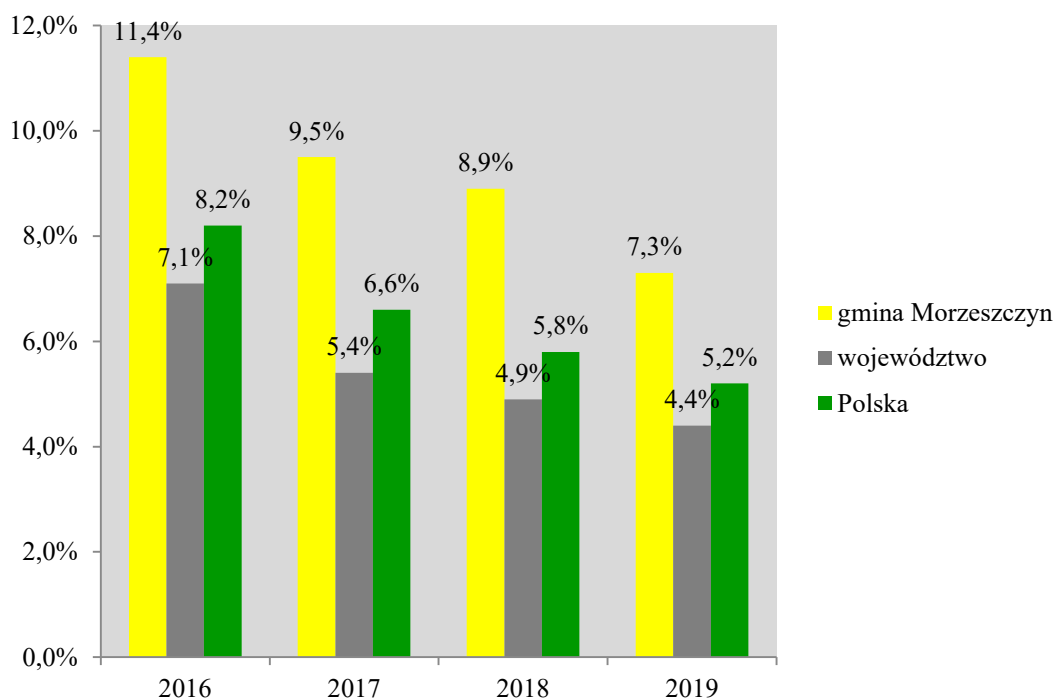
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia

się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Morzeszczyn w roku 2019 wynosiło 7,3%. 12,0% wynosiło wśród kobiet, natomiast 3,5% wśród mężczyzn. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego dla gminy Morzeszczyn, określona w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie, malała na przestrzeni lat. W porównaniu do roku 2016 można zauważyć spadek o 4,1 p.p. Dokładne dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 42. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego dla gminy Morzeszczyn w latach 2016-2019

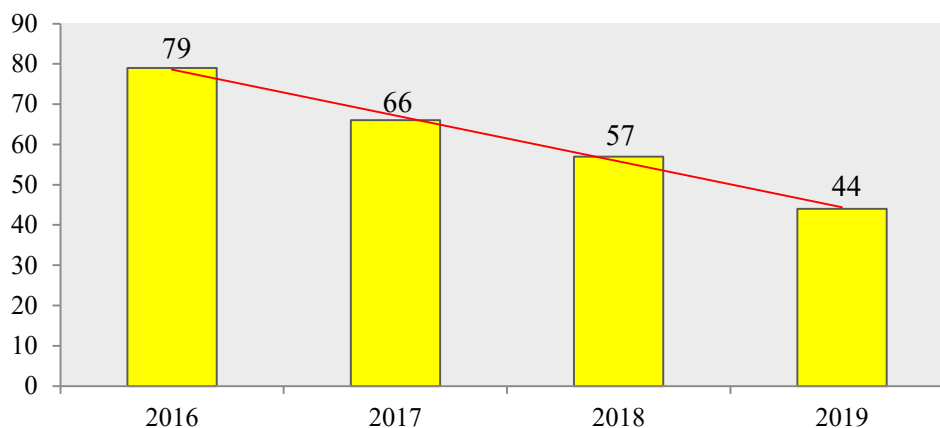

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 44. Na przestrzeni lat 2016-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy to, że bezrobocie jako

powód udzielenia pomocy i wsparcia, znalazło się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

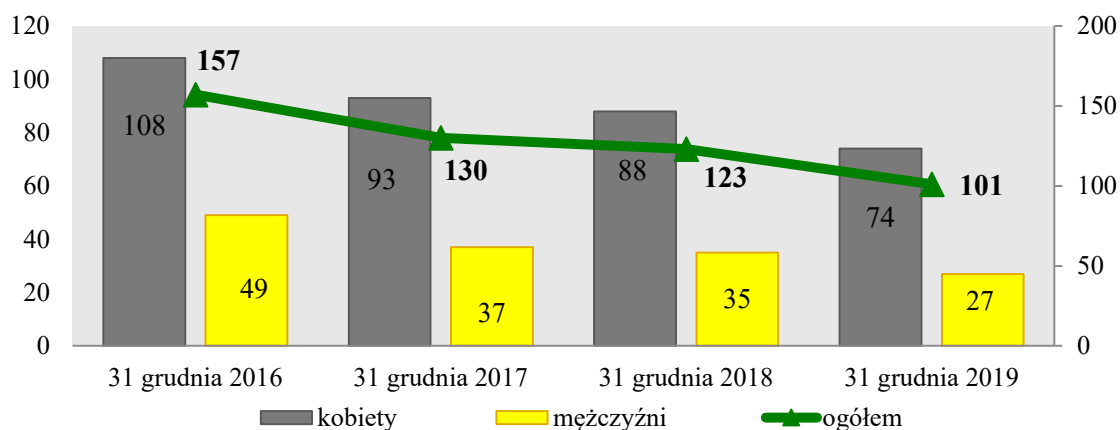
Wykres 43. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie zarejestrowanych było łącznie 101 mieszkańców Gminy. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 18%, natomiast w porównaniu do roku 2016 spadek o 36%. Pod względem płci widoczna jest znaczna dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet jest o wiele więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 74, liczba mężczyzn – 27).

Wykres 44. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie, z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku nastąpił spadek udziału osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

Spadek ten nie jest jednak znaczny – różnica pomiędzy rokiem 2017, a 2019 kształtuje się na poziomie 5 p.p.

Tabela 20. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Morzeszczyn w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	130	100	123	100	101	100
do 25 roku życia	20	15	19	15	16	16
powyżej 50 roku życia	28	22	23	19	17	17

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie, z podziałem na wybrane kategorie – osoby z prawem do zasiłku oraz osoby długotrwale bezrobotne. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest spadek udziału osób z prawem do zasiłku, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Natomiast odsetek długotrwale bezrobotnych mieszkańców w latach 2017-2018 utrzymywał się na względnie stałym poziomie, natomiast w 2019 roku widoczny jest spadek o 3 pp.

Tabela 21. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Morzeszczyn z prawem do zasiłku oraz długotrwale bezrobotnych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	130	100	123	100	101	100
z prawem do zasiłku	43	33%	31	25%	24	24%
długotrwale bezrobotni	77	59%	72	59%	57	56%

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok; <https://bdl.stat.gov.pl/>

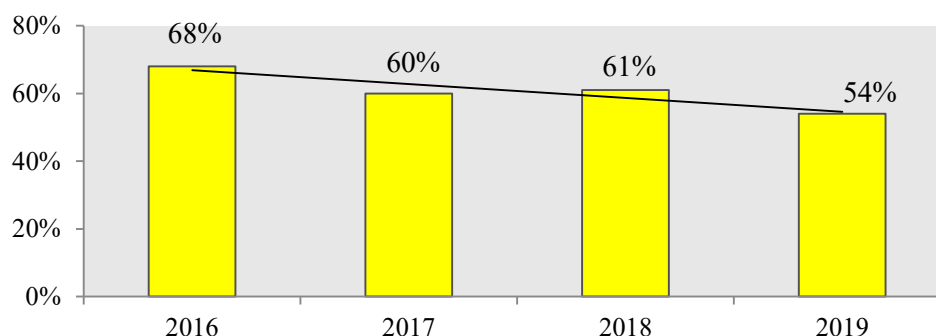
Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Według danych, pod koniec 2019 roku osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy stanowiły 56%, spośród wszystkich bezrobotnych mieszkańców Gminy. Jest to ponad połowa łącznej liczby bezrobotnych, co może wskazywać na problem w obszarze braku motywacji do podjęcia pracy i/lub niekorzystnym rynku pracy. Na przestrzeni lat 2017-2019 udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie

wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, uległ nieznacznemu zmniejszeniu (w 2017 jak i 2018 roku osoby te stanowiły 59% ogółu).

Mieszkańcy powiatu tczewskiego korzystają z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w kierunku rozwoju zatrudnienia. W 2019 roku najwięcej osób odbywało prace społecznie użyteczne (39 osób) oraz skorzystało z zatrudnienia przy pracach interwencyjnych (36 osób).

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 68% w 2016 roku do 54% w 2019 roku. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2016 roku, utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 45. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Morzeszczyn, wielu z nich wyjeżdża poza miejsce zamieszkania do pracy, do innych gmin. Liczba tych osób wynosi 346, w porównaniu do osób pracujących przyjeżdżających do gminy, których jest 124 osoby jest to dość wysoka liczba. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło -222. Dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 22. Dojazdy do pracy w gminie Morzeszczyn

wyszczególnienie	liczba
liczba osób wyjeżdżających do pracy (poza gminę)	346
liczba osób przyjeżdżających do pracy	124
saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy	-222
liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy	0,36

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

W ramach promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie w roku 2018 zrealizował następujące projekty i programy:

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
- Program, którego realizacja wynika z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy (Program dla osób od 30 roku życia),
- Program, którego realizacja wynika z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy (Program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa),
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 45 lat i powyżej,
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia (I i II).

Do projektów aktualnie realizowanych na terenie powiatu tczewskiego, można zaliczyć:

- PO WER – „Aktywizacja osób młodych bez pracy w powiecie tczewskim” (III i IV),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 – RPO WP,
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi,
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia,
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych,
- Program Regionalny ze środków Funduszu Pracy „Praca dla Pomorzán”.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców Gminy,
- wysokie bezrobocie wśród kobiet zamieszkujących gminę Morzeszczyn,
- ujemne saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy,
- bezrobocie jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu” są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - wypracowanie systemu działań na rzecz wsparcia osób poszukujących pracy, prowadzącego do zmniejszenia poziomu bezrobocia.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
4	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
5	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
6	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
7	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
8	Prowadzenie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznego monitoringu osób i rodzin dotkniętych bezrobociem i mających problemy mieszkaniowe, zagrożonych eksmisją oraz pomoc ww. osobom w regulowaniu kosztów związanych z utrzymaniem mieszkań.	Liczba raportów dotyczących sytuacji osób bezrobotnych na terenie Gminy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	PUP, UG, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 - aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i powstawania nowych.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Wspieranie przedsiębiorców chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, poprzez umożliwienie uzyskania wszelkiego rodzaju informacji oraz druków związanych z rozpoczęciem działalności (np. druki NIP, REGON, ZUS).	Liczba przedsiębiorców korzystających z pomocy. Liczba pobranych druków i pozyskanych informacji.
2	Organizacja szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców oraz pomoc w pozyskiwaniu wsparcia finansowego na rozpoczęcie bądź rozwój prowadzonej działalności gospodarczej.	Liczba osób objętych szkoleniami i poradnictwem.
3	Inicjowanie powstawania spółdzielni socjalnych.	Liczba powstałych spółdzielni socjalnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, UG.	NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

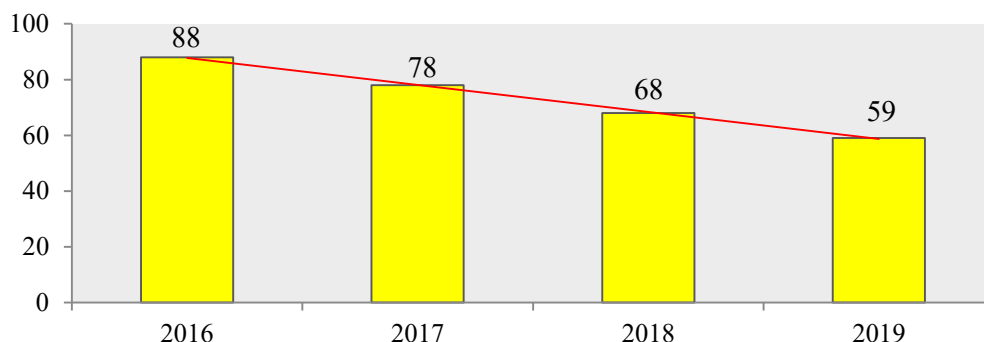
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymało 59 rodzin.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2016-2019 spadkowi. W 2016 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 88 rodzin, w 2017 roku - 78, w 2018 roku – 68, natomiast w 2019 roku – 59 rodzin. W stosunku do 2016 roku oznacza to spadek o 33%.

Wykres 46. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 26 osób, tj. tyle samo co w 2018 i 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 38 – co oznacza spadek o 19% w stosunku do roku 2018 i 33% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierały natomiast 73 osoby i jest to spadek o 15% w porównaniu do roku poprzedniego i o 25 % w stosunku do roku 2017.

Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie przyznawanych zasiłków okresowych i celowych, natomiast liczba osób korzystających z zasiłków stałych, utrzymuje się na względnie stałym poziomie

Tabela 23. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2016-2019

rodzaj zasiłku	2016		2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	27	121 548	26	108 086	26	93 146	26	113 397
zasiłek okresowy	64	80 062	57	62 974	47	60 457	38	59 983
zasiłek celowy	93	129 890	97	118 190	86	98 280	73	84 830

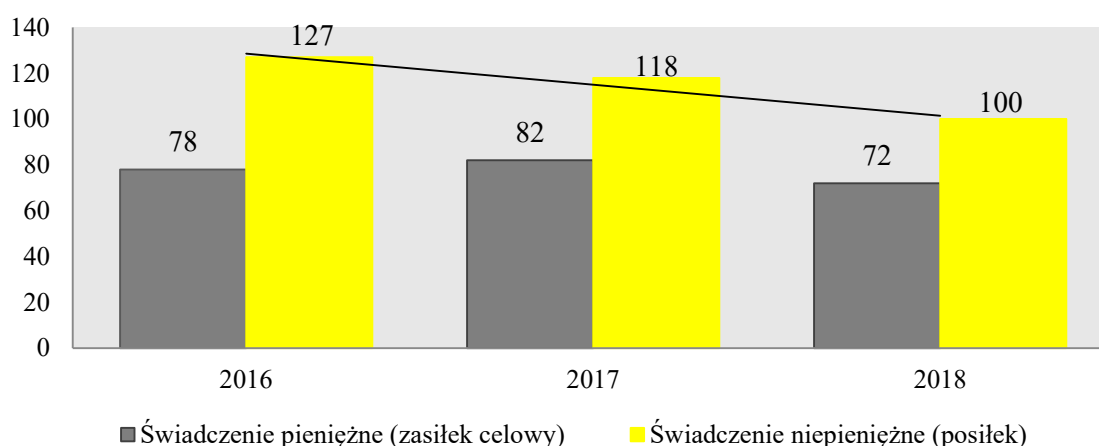
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Mieszkańcy gminy Morzeszczyn korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁶.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 72 mieszkańców to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 100 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku znacznie zmalała – w porównaniu do roku 2016 nastąpił spadek o 21%. Liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne utrzymuje się natomiast na względnie stałym poziomie.

Wykres 47. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

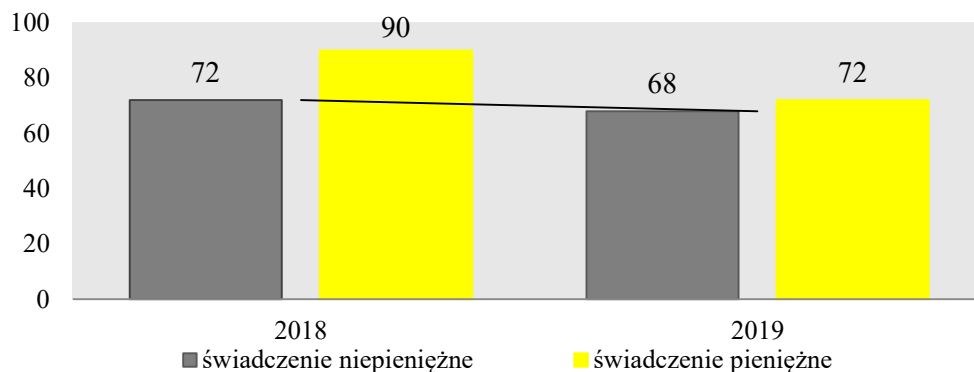

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017 i 2018 rok

¹⁶ www.gov.pl/web/rodzina

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 68 osobom, tj. tylko 4 osobom mniej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymały 72 osoby, czyli o 28 osób mniej niż w roku 2018.

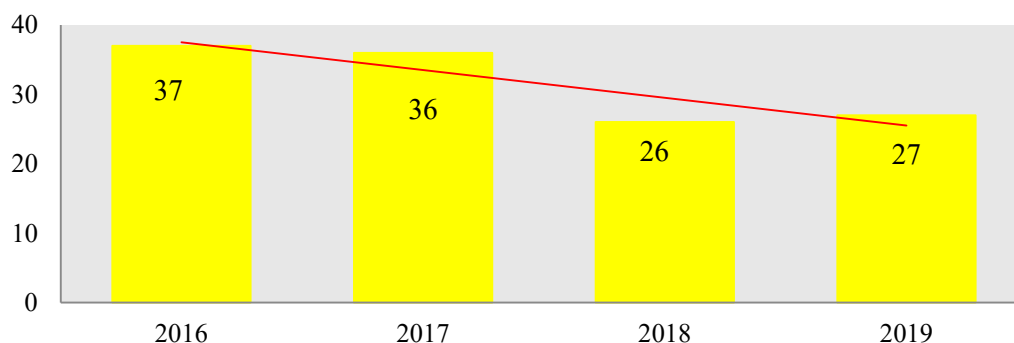
Wykres 48. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dotatków mieszkaniowych otrzymało 27 gospodarstw domowych. Od roku 2016 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 49. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Morzeszczyn na niższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym

składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Morzeszczyn wynosi on -0,21, natomiast na terenie powiatu -0,20.

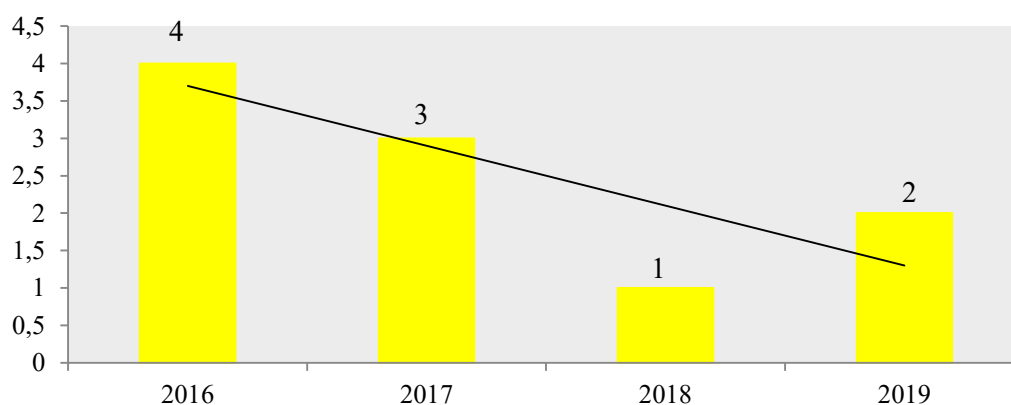
Rysunek 9. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Morzeszczyn, powiecie tczewskim oraz województwie pomorskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymały 2 osoby, natomiast w roku ubiegłym – tylko 1. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2019 przedstawia poniższy wykres. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z GOPS wskazują na to, że problem bezdomności nie występuje na terenie gminy Morzeszczyn w dużym natężeniu.

Wykres 50. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- funkcjonowanie osób i rodzin w warunkach niewystarczającego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, związane z niedoborem środków finansowych;
- zagrożenie wystąpieniem zjawiska „dziedziczenia ubóstwa”, związanego z ograniczoną aktywnością zawodową i społeczną wśród osób dorosłych.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem w zakresie pomocy materialnej i niematerialnej oraz zapewnienie im szerokiego dostępu do zróżnicowanej oferty usług pomocowych i integracji społecznej, odpowiednich do niezaspokojonych potrzeb.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	UG, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób ubogich w życiu społecznym, gospodarczym i zawodowym poprzez łagodzenie i przeciwdziałanie barierom ograniczającym ich aktywność.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.

2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	UG, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 3 – podjęcie działań ukierunkowanych na zmniejszenie skali ubóstwa oraz zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Gminie oraz sytuacje osób bezdomnych.

4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Wdrażanie

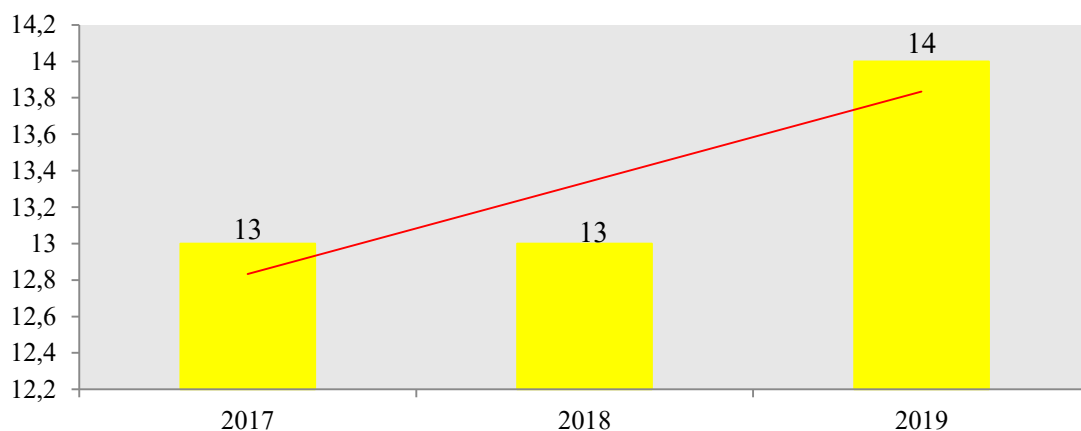
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG, PP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Posterunek Policji w Gniewie wynika, że w 2017 roku na terenie Gminy stwierdzono łącznie 13 przestępstw, w 2018 roku – również 13, natomiast w 2019 roku – 14. Oznacza to, że liczba wykrytych przestępstw na przestrzeni ostatnich lat w gminie Morzeszczyn utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Wykres 51. Liczba wykrytych przestępstw na terenie gminy Morzeszczyn na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Posterunku Policji w Gniewie

Rozpatrując liczbę stwierdzonych przestępstw z podziałem na poszczególne ich kategorie możemy zauważyć, że w 2019 roku najczęściej odnotowano uchylania się od obowiązku alimentacyjnego (5 przestępstw), na drugim miejscu pod tym względem znalazło się posiadanie narkotyków (4 przestępstwa), natomiast na trzecim jednakowo uszkodzenie ciała i uszkodzenie mienia – po 2 przestępstwa. W 2019 roku zatrzymano również nietrzeźwych kierowców w liczbie 5 oraz podjęto 7 interwencji związanych z przemocą w rodzinie. Każda z interwencji spowodowana była nadużyciem alkoholu.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat największą liczbę przestępstw stanowią kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu oraz uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego. Odnotowywana była również wysoka liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie. Statystyki przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 24. Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Morzeszczyn na przestrzeni lat 2017-2019, w podziale na poszczególne kategorie przestępstw

Kategorie niektórych przestępstw	Liczba stwierdzonych przestępstw		
	2017	2018	2019
uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego	3	4	5
posiadanie narkotyków	2	3	4
znęcanie się	1	1	0
bójka/pobicie	0	0	0
kierowanie pojazdów w stanie nietrzeźwości	3	4	5
uszkodzenie ciała	1	1	2
uszkodzenie mienia	1	1	2
kradzież mienia	2	1	0
kradzież z włamaniem	3	2	1

Źródło: dane z Posterunku Policji w Gniewie

Policjanci dzielnicowi z Posterunku Policji w Gniewie, w ramach obowiązków m. in. uczestniczą w spotkaniach ze społecznością lokalną, zespołami przeciwdziałającymi przemocy w rodzinie, prowadzą w sposób systematyczny pogadanki na temat bezpieczeństwa w młodszych klasach szkół podstawowych oraz na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnianie czynów karalnych i przejawów demoralizacji w klasach starszych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw na przestrzeni lat oraz jednoczesny wzrost odnotowanych przestępstw w postaci posiadania narkotyków oraz kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – zapewnienie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, ze szczególnym naciskiem na monitorowanie i zapobieganie liczbie przestępstw, których skala jest największa na terenie Gminy.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności włamań i kradzieży.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar Gminy objęty monitoringiem wizyjnym.

5	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
6	Działania edukacyjno-profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych.	Liczba podjętych działań w zakresie profilaktyki. Liczba uczestników warsztatów/szkoleń/pogadarek/.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, PP.	NGO, GOPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjność Gminy pod względem przyrodniczym oraz turystycznym.
2. Dodatni przyrost naturalny.
3. Wysoki odsetek mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym.
4. Wysoka liczba mikro-przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy.
5. Podejmowanie licznych działań o charakterze kulturalnym.
6. Stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa.
7. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych o różnorodnym profilu.
8. Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej na przestrzeni ostatnich lat.
9. Malejąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem i w sposób długotrwały.
10. Stosunkowo mała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezdomności oraz narkomanii.
11. Wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
12. Funkcjonowanie na terenie Gminy miejsca dla seniorów – Klub Seniora.
13. Szeroka oferta zajęć i aktywności przeznaczona dla seniorów.
14. Prowadzenie licznych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
15. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
16. Funkcjonowanie Kociewskiej Spółdzielni Socjalnej.
17. Dobrze wykształcona kadra GOPS.
18. Zespół GOPS spełniający liczebnie wymogi ustawy.

SŁABE STRONY

1. Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców Gminy.
2. Słabo rozwinięty system opieki zdrowotnej na terenie Gminy.
3. Spadek liczby rejestracji nowych podmiotów gospodarczych.
4. Występujący problem bezrobocia na terenie Gminy.
5. Słabo rozwinięty rynek pracy.
6. Niewystarczająca oferta rynku pracy.
7. Występowanie problemu nadużywania alkoholu, prowadzącego do stosowania przemocy wobec kobiet i dzieci.
8. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.
9. Ograniczony dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie, spowodowany brakiem Punktu Konsultacyjnego, bądź innych podmiotów na terenie Gminy.
10. Brak działających klubów samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.
11. Występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.
12. Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.
13. Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

SZANSE

1. Rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy Gminy.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
4. Promocja Gminy w całej Polsce.
5. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.
6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
11. Łatwiejszy dostęp do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
2. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
3. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności i dziedziczenia ubóstwa.
4. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych i osób chorych psychicznie.
5. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.
6. Pogłębienie się problemu uzależnień.
7. Wzrost poziomu bezrobocia na terenie Gminy.
8. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do kobiet dzieci.
9. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
10. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
11. Brak opieki ze strony obojga rodziców, spowodowany wyjazdem jednego z rodziców do pracy za granicę.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Morzeszczyn została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Morzeszczyn jest gminą przyjazną mieszkańcom, która gwarantuje godne warunki życia oraz rozwoju, poczucie bezpieczeństwa, a także charakteryzuje się wysoką integracją pomiędzy mieszkańcami, jak i podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy. Interdyscyplinarna współpraca na polu rozwiązywania problemów społecznych, prowadzi do wspierania mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zaspokajania ich potrzeb i zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym, w oparciu o lokalną politykę społeczną. Władze i podmioty działające w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy, reagują w sposób adekwatny i sprawny w momencie pojawienia się sytuacji problemowych.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn jest:

- 1. zapewnienie mieszkańcom Gminy Morzeszczyn jak najlepszej jakości życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, wspieranie ich potencjału poprzez umożliwienie równych szans rozwoju oraz skuteczne wspomaganie jednostek i grup w realizacji ich celów życiowych, co w efekcie prowadzić będzie do usamodzielnienia i pełnej partycypacji w życiu społecznym;*
- 2. planowe wdrożenie krótkoterminowych i długoterminowych celów odpowiadających generalnym kierunkom działania, wykorzystując przy tym alokację zasobów, jakie są dostępne i niezbędne do realizacji przyjętych celów.*

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Morzeszczyn jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Gminy z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest GOPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Morzeszczyn.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

przed przystąpieniem do jej opracowania wszystkim zainteresowanym podmiotom odpowiedzialnym za realizację zadań zawartych w strategii. Po uchwaleniu Strategii przez Radę Gminy, zostanie umieszczona na stronie internetowej Gminy.

6. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Posterunku Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów

oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez GOPS przy ścisłej współpracy z gminą Morzeszczyn. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii, która nastąpi w rocznym Raporcie o stanie Gminy Morzeszczyn.

7. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

7.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będą:

- wszelkie materiały stanowiące podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

7.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

7.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

7.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2028 roku ewaluację końcową, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

8. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na

podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Morzeszczyn jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Morzeszczyn i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz

stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Morzeszczyn, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Staręga-Piasek J., *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
3. <https://www.google.com/maps/>,
4. <https://mapa.targeo.pl/>,
5. <http://nowa.morzeszczyn.pl/>,
6. <https://bdl.stat.gov.pl/>,
7. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011,
8. <https://www.polskawliczbach.pl/>,
9. <https://www.oke.gda.pl/>,
10. Raport o stanie gminy Morzeszczyn za rok 2019,
11. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019,
12. <https://poradnik.ngo.pl/>,
13. Oniszczyk J., *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*,
14. Yaziji M., Doh J., *Organizacje pozarządowe a korporacje*,
15. Roczny program współpracy Gminy Morzeszczyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020,
16. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok,
17. Informacja Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morzeszczynie z działalności w roku 2019,
18. www.psychiatriapolska.pl,
19. Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.,
20. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok,
21. Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Gminy w Morzeszczynie za 2017, 2018 i 2019 rok,
22. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Morzeszczyn za rok 2017, 2018 i 2019,

23. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Morzeszczyn na lata 2019 – 2020,

24. Dane z Posterunku Policji w Gniewie.

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW

I TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Morzeszczyn na mapie Polski	12
Rysunek 2. Położenie gminy Morzeszczyn na mapie województwa pomorskiego i powiatu tczewskiego	13
Rysunek 3. Mapa gminy Morzeszczyn	14
Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Morzeszczyn według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	20
Rysunek 5. Dochody i wydatki gminy Morzeszczyn w 2019 roku	21
Rysunek 6. Szlaki turystyczne gminy Morzeszczyn	33
Rysunek 7. Czynności podjęte przez GKRPA w 2019 roku.....	66
Rysunek 8. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Morzeszczyn alkoholu w latach 2017-2019.....	70
Rysunek 9. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Morzeszczyn, powiecie tczewskim oraz województwie pomorskim w 2019 roku	101

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019.....	17
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)	17
Tabela 3. Wyniki nauczania – klasyfikacja roczna uczniów Szkoły Podstawowej w Morzeszczynie.....	27
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie na przestrzeni lat 2016-2019.....	29
Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2018 (w procentach).....	30

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w Gminie w porównaniu do powiatu w 2018 roku.....	35
Tabela 7. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019.....	40
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019	42
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2016-2019.....	43
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019	44
Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w roku 2019.....	49
Tabela 12. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	50
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat	56
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019.....	57
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019	57
Tabela 16. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morzeszczynie, wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019	67
Tabela 17. Realizacja programów profilaktycznych na przestrzeni lat 2017-2019	69
Tabela 18. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019	78
Tabela 19. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019.....	86
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Morzeszczyn w latach 2017-2019 z podziałem na wiek	92
Tabela 21. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Morzeszczyn z prawem do zasiłku oraz długotrwale bezrobotnych w latach 2017-2019	92
Tabela 22. Dojazdy do pracy w gminie Morzeszczyn	93
Tabela 23. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2016-2019.....	98
Tabela 24. Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Morzeszczyn na przestrzeni lat 2017-2019, w podziale na poszczególne kategorie przestępstw	106

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Morzeszczyn w latach 2016-2019.....	15
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019.....	15
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Morzeszczyn według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.....	16
Wykres 4. Liczba podmiotów nowo wpisanych do rejestru REGON w latach 2016-2019.....	18
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju działalności w 2019 roku	19
Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)....	21
Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych).....	22
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie tczewskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa i całej Polski (w procentach).....	23
Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019.....	23
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	24
Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	25
Wykres 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2019 roku uczniów z terenu gminy, powiatu i województwa.....	26
Wykres 13. Losy absolwentów gimnazjum i szkoły podstawowej na terenie gminy Morzeszczyn.....	27
Wykres 14. Udział wydatków z budżetu Gminy na oświatę i wychowanie w latach 2016-2019	29
Wykres 15. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie oraz województwie pomorskim w latach 2016-2018.....	30
Wykres 16. Imprezy organizowane przez domy kultury na terenie gminy Morzeszczyn w roku 2019.....	32
Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Morzeszczyn w latach 2016-2019	41

Wykres 18. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)	41
Wykres 19. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2019 roku	42
Wykres 20. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin).....	43
Wykres 21. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Morzeszczyn na przestrzeni lat 2016-2019	44
Wykres 22. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2019 roku	48
Wykres 23. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019	50
Wykres 24. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019.....	50
Wykres 25. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019.....	51
Wykres 26. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019.....	52
Wykres 27. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych).....	52
Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej na przestrzeni lat 2016-2019.....	53
Wykres 29. Rodziny, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019	56
Wykres 30. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2016-2019.....	57
Wykres 31. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	61
Wykres 32. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2016-2019	65
Wykres 33. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019.....	65
Wykres 34. Liczba osób, które skorzystały z porad psychologicznych świadczonych przez GKRPA, na przestrzeni lat 2017-2019.....	68
Wykres 35. Wartość sprzedanego na terenie gminy Morzeszczyn alkoholu na 1 mieszkańca powyżej 18 roku życia w latach 2017-2019 (w złotych).....	70

Wykres 36. Dane dotyczące posiedzeń grup roboczych w latach 2017-2019	77
Wykres 37. Liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	79
Wykres 38. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych na terenie gminy Morzeszczyn na przestrzeni lat 2017-2019	79
Wykres 39. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2016-2019	84
Wykres 40. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2016-2019	85
Wykres 41. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń).....	85
Wykres 42. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego dla gminy Morzeszczyn w latach 2016-2019.....	90
Wykres 43. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019	91
Wykres 44. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017-2019	91
Wykres 45. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2016-2019.....	93
Wykres 46. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019	98
Wykres 47. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób) ..	99
Wykres 48. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku	100
Wykres 49. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019.....	100
Wykres 50. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019	101
Wykres 51. Liczba wykrytych przestępstw na terenie gminy Morzeszczyn na przestrzeni lat 2017-2019.....	105